

ELŐSZÓ HELYETT

*Ez a versgyűjtemény kiegészítő része az 1963-ban megjelent *Versek* című nagy kötetnek. Mint fogaskerék fogai, kapcsolódnak egybe a két könyv versei. A 63-as kötet első verse 1914 januári dátumot viseli és 1961-ben írt verssel végződik. Ez a mostani is 1914 február 5-én született verssel indul, és végig megy az évek során 1965-ig. Mind a két kötet életemet tükrözi. Az első kötetbe összeszedtük a mező legfeltűnőbb, legjellegzetesebb virágait, most utánanyúlunk a többieknek is, melyek nem fértek be az akkori könyvbe. Valamikor – úgy hiszem – egybeillesztődik a két könyv anyaga. Jövök az Időből – írom egyik versemben. Mintha a végtelenségből jönnék. És megyek az időbe, mintha a végtelenségbe mennék. Néha szeretném azt hinni, hogy nyomom sem marad az Idő folyásában. Vagy csak annyi, mint a bogárnak a földön vagy a csillagnak a világűrben. Az első versek óta félszázánál is több év telt el (és micsoda félszáz esztendő?!). Két világháború tombolt el az emberiség fölött. Fölött?... És világok, eszmék, gondolatok omlottak össze. És új világ született meg rettenetes fájdalmak és sebek közepette. Kutatom verseim arcát. Mit törölt le róluk ez a két világháború és a közben és az utána eltelt idő? Rajtuk-e még a hímpor, az üde hajnalpír, amiben születtek? Ha igen: megnyertem a csatát, csatát az Idő felett. Egész életben ez a gond úzótt, hogy megmaradjanak verseim. Megmaradnak-e? ... Ki tudja?... Ki tudja, mi lesz ezer, kétezer, háromezer év múlva... Sírnak-e, remegnek-e, szeretnek-e akkor is az emberek? És napfény lesz-e a napfény? Hajnal-e a hajnal? Vagy akkor már nem lesz*

bánat, öröm, könny és szerelem? Alkony és éjszaka? Miről ír majd a költő kétezer év múlva?...

Egy időben nem szerettem a könyvek előtt az előszókat. Minek az? – mondtam. Beszéljen a könyv önmagában, önmagáért. De most már látom és megértem, hogy néha szükségesek. S talán igazat tudok adni annak az olasz írónak is (nevét már elfelejtettem), aki 18 előszót írt egyik könyvéhez. Nem is állt egyébből könyve, mint előszóból. Én csak tizennyolc sort akartam írni, de most látom, hogy már a negyvenedik sor felé járok. Vallok a versekről és magamról. Vajon szükséges-e ez? Minden költeményem amúgy is vallomás. Vallomás az életéről és az időről, amelyben éltem.

Hetvenöt éves leszek ebben az évben. Szép, hosszú időt éltem meg teljes testi és lelki épségben. Tele vagyok megtervvel és szép munkalázzal. Vajon mennyit és mit tudok megvalósítani a még hátralévő években? És egyáltalán vannak-e, lesznek-e még hátralévő évek? Viaskodom az idővel naponta. Szeretném megfogni a napokat és megállítani. Idő, ne fuss! – szól egyik utóbbi kötetem címe. De az idő fut, rohan és én nem érek nyomába.

Hömpölyög a nagy, mély folyam, torlódnak-gyűrődnek egymásra zúgva és zajongva a végtelenség felé igyekvő hullámok. Folyik az idő mély zengéssel, és én ülök a tarajos hullámok hátán és nem tudom, mikor hullok alá a mélységbe, és mikor nyelnek-takarnak el a kegyetlenhabok.

Kolozsvár, 1968 tavaszán.

BARTALIS JÁNOS

TŰNŐDÉS

Megállok az éjben és elgondolkozom.
Mit bámulhatnak a csillagok most a világon?
Kertem alatt út vezet.
A havon fakó szekér nyikorog.
A román paraszt kocsójába húzódik
és bivalait nógatja.
Lent a Szamoson jeget vágnak nótázó
magyar legények a félszeg holdvilágnál.
Csupaszkarú, vidám menyecskek
szekérre rakják a jeget
s a nagyszarvú, büszke Daruk túlkeiket
egymáshoz csapkodják.
A szekér indul.
Könnyedén siklik a havon.
A szép menyecske,
míg az ura nótázva vágja a jeget,
nagyot csattant az ostorral:
Csá ide, Daru!

Én megállok az éjben és elgondolkozom.
Vajon ezt bámulhatják-e a csillagok most a világon?

1914. február 5

ÉLETKEDV NÉLKÜL

Elkeseredetten ódöngtem a cifra járó-kelők között.
Minden életkedvem elhagyott.
Sötét, rémes gondolatok foglalkoztattak.
Pedig a nap édesen mosolygott, s derültek voltak
az arcok.

De én csak nem változtam.
Tavaszi napsugár, ibolyák, frissen szedett hóvirágok
nem vidítottak fel,
pedig szemem előtt árulták színes,
mázás pléhtányérok.
Se a finom asszony-mosolygások,
sőt vidám zsvajuk még bántott.
Elkeseredetten száguldtam közöttük el,
életkedv nélkül, lemondóan.

Egyszerre azonban éles kacagás csapta meg fülem.
A gesztenyeárusnő a rendőrrel kacérkodott.
Sokáig néztem és nem tudtam szememet levenni róla,
s csodálatosképpen elfeledtem búmat, visszajött
az életkedvem, sőt még én is nevettem.

Az arcában, mosolyában, szeme csillogásában
vagy fogának fehérségében volt valami különös,
és ez hatott rám.

1914. február 26

CSEND VAN

Ó, hogy elhalt a világnak zaja.
Az emberek pihenni tértek.
Panaszuk a csendet nem zavarja.

S mint valami szép leányszemek,
a sötétben úgy csillog a házak ablaka.
Csak távolból hallszik szomorúan
egy-egy csikasz vakkantás és a vonat zúgása.

Különben – egy elkeseredett lényen kívül
mindenki pihen, mindenki nyugszik.
Az úr nevében énekelj el egy zsoltárt
és pihenj el te is –
térj nyugovóra te is –
megátkozott lélek – örökre.

1914. március

HALÁL-DALOK

1

Halál, ha hívnálak, eljönnél-e értem?

- Hm. Ilyen sápadt arcra nincsen szükségem.
- Ó, te gyilkos darabont ilyen durván beszélsz?
Nincs semmi kímélet benned? Vigyázz,
számadásra vonlak még!
- He-he-he, keszeg fickó, te? Kímélet?
Legjobb az egyenes út. Az eső is egyenesen
hull le az égből, még annyit sem tudsz?
- De hát hagyj abba legalább a vigyorgással.
Vigyori pofád engem végtelenül bánt.
- He-he-he, vigyori pofám? Hát jó! De jártál-e
már valaha olyan erdőben, ahol csupa fehérkérgeű
nyírfák nőnek?
- Miért kérded?
- Csak! Mert az sokkal illatosabb és szebb,
mint a nyár.
- De mi összefüggés: nyírfa és vigyorgás?
- Hát csak az, hogy most rajzolok.
- Rajzolsz? Ugyan mit?
- Pszt. Az élet furcsaságait. Gyer ide, megnézheted.

Odamentem és megnéztem. Az ujjával csupa félszeg
figurákat rajzolt a porba
és hozzá danolt is egyet.

- Jól megnézted? Akkor végeztünk! – mondta,
s azzal eltűnt.

Én azonban azokon az esztelen figurákon,
amelyeket ő az ujjával rajzolt a porba,
sokáig elgondolkoztam,
és egynémelyike valami különös,
varázslatos erővel hatott reám,
s tőlük azóta nyugtot nem lelek.

1914. március 5

„*Ki kopog?* Ki zavarja csendes nyugalmam
ily késő éjszaka?”
 „Engedj be, szépen kérlek. Nem látod, milyen
förtelmes idő van kint? A szél úgy bolondoz,
hogy csontomban a velő is reszket.”
 „Ki vagy?”
 „Hát nem ismeresz? Én vagyok itt, a barátod.”
 „Úgy, te vagy az, Halál?”
 „Én, csak engedj be már. Nyitsd meg az ajtód.
Ez a kutya idő itt megszorított s utcátokban
máshoz be nem térhetek. De ne ijedezz!
Kárpótlásul majd elmondok egy-két viccet.”
 „Úgy? Akkor jöhetsz. Csak ne nyiss nagy ajtót,
mert kimegy a meleg.”

S a tűzre ráraktam a maradék köszönet.
Kis szobám csendes homályban úszott.
Ő a díványra ült és viccelni kezdett.
Én meg a székem húztam közelebb a tűzhöz.
Míg ő a vicceit mondta, elmerengtem
a tűz dorombolásán s néztem a lángok
örök játékát, amint vérvéresen
csapkodtak a falon.

1914. március 5

„*Lári-fári*, amiket beszélsz. Nem egészen úgy van.”
 „De hidd el, Halál barátom, igazságom van.
Szomorú igazság, mint egy ifjú, bánatos
asszonyfej. Odaadnék egy meleg csókért
egy kosár igazságot.
Egy forró, tüzes csókért.
„Eh, korántsem! A zord kegyetlen igazságok
mindig többet nyomnak a latban.”

„Mit ér, ha mellettük megfagyok. Egy csókot,
forró, illatos kívánok. Egy fiatal asszonyi
testet, amely üde legyen, mint a harmatos
rózsalevél, hogy tőle szívem
felmelegedjék.”

„Lári-fári ez megint. Kaszát élesre
fenni nem könnyű dolog. Figyeld meg, fiam,
mily házakban laknak az emberek
s olyat építs . . . Hiába ne keseregj.”

„Gyermekkoromban, mikor házunkat építették,
egy szegbe léptem.”

„Mitsem tesz. Az erőt a fájdalom acélozza.
Az Idő nagy úr! Csak várj.
A falusi legények félkézzel csapkodják
a fejszét a tuskóba. Így alkotnak véleményt
egymás erejéről.
Aki jobban belecsapja, az az erősebb.”

„Megvan. Köszönöm, Halál barátom, bölcs tanításod.
Akkor én két kézzel a fejembe csapom
és véleményt alkotok tehetségemről.
De előre egy picinyke virágot letépek.”

1914. március 16

*Eljön az én barátom, hogy
kioktasson engem és fülembe sugdossa
az élet titkait.*

Mint én, ha szeretőmről gondolkodom,
hosszú éj-hajából száz meg száz álmat
bogozgatok ki. És ha végig csókolom, minden
csók nyomában felfakad a merő szerelmi dal,
és zenéje a méla csendben varázslatos
erővel csúszik fülembe.

Mint én, ha kedvesemről gondolkodom,
szemében, mely a halvány-zöldnek és az acél
kékségének csodálatos keverékéből van összetéve,
meglássam a vágyak álmaid
és szemsugarából halljam kirezegni
a szerelem csodaszép dalait, amely áthasson
mindent, ami körülötte van és
amihez ér.
Hogy a siket kő is, ha megütném, bűvös áriákat
játszana és a beteg, sápadt falevél is
újjászületne, mert szeméből egy sugár röpött reá:

mondom, úgy jön el az én barátom, akitől
mióta fennáll a világ mindenki fél és irtózik.
Eljön zord alakjával és én polémiába
bocsátkozom vele. Ő pedig víg fütyörészéssel
újból csak esztelen figuráit rajzolja le
csontos ujjával a föld porába.
És én sokáig elgondolkozom rajtuk.

1914. március 18

5

„*Ismét eljöttél, zord pajtás?*
Mi újságot hozol az emberek közül?
Én az utcasarkon a lámpaszlopnak
támaszkodva néztem őket és élveztem,
amint a cserebogarak fejjel rohantak
a fényes ívlámpáknak.”

„Jó termés lesz az idén. Sok a cserebogár
és fénylik a fűz lándzsás levelének széle.
Az emberek pedig hasukat fogják neveltükben.
Holnap este menj ki és ülj le a folyó partjára,
hogy eljöjjenek és kioktassalak téged.
Mert a vadkőkényfáról fehér sziromeső hull
és a cserebogarak – amint mondád – fejjel
rohantak a fényes ívlámpáknak.
Ó, jól vigyázz!

Az erdőt köd üli és bizsegő madarak
bujálkodása hallatszik.

Mindenfelé hosszú köpenybe burkolt alakok
járnak és árnyékuk sötét.

Mindenfelől bűg az átokverte Föld,
a Mezőkön sírnak a Fűvek és a
lombhajtásokban meghalt a Dal.

Ó, sírj, sírj!

Mindenre rámentek e sötét köpenybe burkolt
alakok és meggyilkolták a Gondolatot.

Ó, sírj, sírj!

Nincs már semmi hátra.

Az árnyék nő, ha erősbül a fény.

És sötétebb lesz, mint a halál.

„Szörnyűség, szörnyűség!”

„Holnap este gyere ki és ülj le a folyó partjára,
ha leszáll a sötét. És én eljövök
és kioktatlak téged.

Hogy meghalld az elnyomott kacaj csengését,
és tudj olvasni a szívekben a ruhákon át.

De szád befogni tanuld és semmit se szólj,
még akkor se, ha az emberek a hasukat fogják
neveltükben.

Mert előjönnek ők a sűrű ködben és
megsuhogtatják fekete szárnyukat,

Most éjszaka van és az éjszaka
tömve van velük.

Ó, félj, félj!”

„Szörnyűség, szörnyűség!”

1914. április 16

ARANYHÁRFA

Egy új hárfát szeretnék feltalálni,
mely folyton csak neked zengjen
különös, szerelmes nótákat
fekete éjjeken.
Édes leányka!
Te ártatlan rózsafakadás!
Mért nincs nekem időm, mert én akkor
mindig csak Téged siratnálak.
Mért nincs nekem időm,
hogy én folyton csak rólad gondolkozzam.
Nem lenne madár, amely zokogóbban tudná
siratni elvesztett párját,
mint ahogy én tudnám.
Elvégre... Mit ér az élet,
ha te nem vagy velem?
Az ember előbb-utóbb elgondolja,
mért is él a földön?...

1914. június 9

ÍMÉ, ELJÖVŐK TEHOZZÁD

Ímé, eljövök tehozzád,
az éj hívása szólít.
Ímé, eljövök tehozzád
és szent az út, mely hozzád vezet,
és örökké áldott a por, mely lábad
nyomában kel.
Ímé, eljövök tehozzád.
Ímé, jönnöm kell, hogy úgy legyen.
Koldusként vánszorgok kapudig,
szépséged megbűvöltje.

Csendes az éjszaka és nehéz a sötét.
Mozdulatlanok a lombok,
csak egy aranyhajó száll végig
a szamosmenti fák tetején.
Mozdulatlanok a lombok,
csak egy teli-virágos ág
hajlik lassan a vizek fölé.
Kísérteties az éjszaka,
és a környéken nincs semmi nesz.
Kísérteties az éjszaka,
és a puha fűben alusznak a
piroshátú bogárkák.

Meglenngett egy szellő,
és kinyúlt egy barna kar.

Meglenngett egy szellő,
és egy hosszú haj kibomlott előttem,
odahajolt az ajkam, és meg nem
érintettem.
Föltámadt egy emlék,
és megjajdult a szívem.
Belemerült egy virágárboc a vízbe,
és összerezzen a sötét.
Belemerült egy virágárboc,
és fölébredtek a piroshátú bogárkák
– hangos az egész környék.

Egyet intett a barna kar,
egyed lengett a hosszú haj,
s egy ifjú büszke regruta
sír végnélkül utánad.

Íme, eljövök tehozzád lehajtott fejjel.
Az éj hívása szólít.

1914. június 29

ŐSZI HARANG

Szívem, mit hitegetsz?
Ha megyek a Körúton,
bús világomra
fényt és csókot hintesz.
Szívem, mit hitegetsz?

Tudom már, amit kell,
sajnos, tudom.
Te drága, hitegető szerszám,
hogyan bús az orcám.

Hogy bús vagyok,
s szomorúan folynak a vizek,
hogyan szeptember van: mély harang,
hogyan szeptemberbe kondul bele –
giling-galang,
az őszi szó, őszi harang.

Tudom már, amit kell,
sajnos, tudom.
Te nyájas Kifogyhatatlan,
áldott jó Szó, Bőség.

Benned hiába van, hogy meggyőzz –
készség.
Tudom már, amit kell,
sajnos, tudom.

Hogy magányom sírva fut át a földi úton,
a vak göröngyön,
a Mindenségben társtalan, örök panasz,
mely kísértés el nem hagy.
Hogy felettünk ver,
s szívünkben elkondul
mindennap
egy őszi szó, őszi harang.

Tudom már, amit kell,
sajnos, tudom.

1917. szeptember

ŐZ-LÁBAD

Őz-lábad istenség útját
keresi alázatos fejem.
Hol eltűnt, víz mossa a földet.
Vadásznyom nincs a gyepen át.
A bokrok sirató bús fejét
bús könnyem öntözi.

Tág a nagy határ,
ahol én szomjazva járok.
Szókutyáim szerényen kullognak utánam.
Körülöttem sziszegve lobog az idő mécsese:
sír.
Eszembe jut egy sír.

Kertvégi dűlőkre hóbarázdákat
rakott a szél.
S rájuk hullott az éj,
mint szegény szív.

Mezítelen én-lelkem.
Hol a tisztaság fénye,
amibe takaródzon?
Vadszőlős tornácunkról
hull a piros levél.

Kereslek. Siratlak. Várlak.
Az Olt partján szomorún járok.
Oly messze kerültem tetőled.

Zúg a nagy város, ahol vagy.
Az alkonyban két szemed fénylik,
amint mész a járdán halkan
kottafüzettel hónod alatt.

Én bánatommal ölelkezem –
szomorú legény.
Őz-lábad nyomát keresem a porban,
mely eltűnt a fájó időben.

1917. december

KÉKMÁZAS

Kékmázás fazakamban szomorúságom fő.
Üstöm kereken nyalogatja a láng.
Szívem rajt a fedő.

Holnapom kétség-csírából hajt.
Füstöm, mint Ábelé –
mégis mi hozza a vést
s a bajt?
Borom híg, sárga lé.

Mogyorófa pálcán róvóm életem.
Szomorkásan ásom mély kútad: szerelem.
Fejem búsongó szőke fűrtjét
dühödt szél cibálja szertesét.

1917. december

ÉS LÁSD

És lásd, úgy állok szívemmel szíved elébe,
hogy kezem az emberiség fején nyugtatom:
egy lány veres haját simogatom.

És lásd,
egyszerű a szívem kútja,
amelyben forrik a víz.
És a házam is oly egyszerű,
melyet ölel a vadszőlő-ín.
És egyszerű a szavam is,
mely halad az úton.

És énekelek csendesen
gyümölcsfákkal beültetett
sáncok között,
hol nyáron muskotály érik,
és szavaimtól beszédes a tájék.

Kezem a munkától kérges.
A széles országutat
merengve járom.
A vak göröngyön zörög a felhérc.

1917. december

A VAK VÁGY

A vak vágy zúgatja malmát: kínzó panaszom öröl.
Ha ferde síkokra szállok, elsiklik arcod.
Mámora lelkemnek keserűségbe cseppen.

Késő éjjeli órán felverem a háznak nyugalmát,
dörömbölő csoszogással nyitom az ajtót, átkozva
számmal a holnapot s a mát,
hogy ím, befagyott az Olt.

Nem visz szívem a mennybe, nem jár lábam
aranypallókon.
Dicsőség madara nem repíti szívem, mint egy bús hajót.

Falum határában vén vagyok a vének között,
csak a szívem ifjú
és szőke fürtjeimnek lobogása kecses.

Ó, Idő! vad paripa! aranyablád csörgése szíven üt.
Én vagyok az apácai Peer Gynt. Szívem bús lovagja.

Kósza lábammal járom a völgyet és ködbércekre hágnok.
Szegetes házam helyébe építek világot,
a helyéből megmozdítok hegyet.

Ó, erő! Komoly bizományos. Szelíd homlokom
alázatba fullad.
Meghajtott nyakkal nézem a földet.
Sírva kérdezem:
hová lett Ő?

1917. december

GHINIHEZ

1

Szemem lehunyom és Rólad gondolkozom
vereshajú, modern nő.
Elfutsz, mint kis őzike –
De hagynak-e piciny lábaid nyomot
az Idő borzolásában?

Oly bús vagyok. A szél rezzentve
játszik az ágak közt.
A hold kövér. Halk fuvolámat
meghallod-e a nagy világ
zúgó tapsában?

Vagy dalt nem akarsz-e síró pennámról?
Futok, mint bús vad a rengetegben
forrás töviről forrás hegyibe.

Mert én eszelős vándora lettem a Napnak,
üldözött farkas a vadonban
s hánya-vetettségekben.

Szomorú csavargások idején a csatakos
aszfalton de felremegsz Te,
ó, vereshajú, modern nő.

2

Bronzfürtöd és frézszínű ajkad,
s tied a dal, melyet neked írok,
míg ama kis házak fölé kerül a hold,
melyek ereszén a fecskék nem repülnek ki és be

Mint bús tilinkó az odvas csűrök mögül,
úgy jössz elő haloványan Te –
és szállsz ablakom előtt a meggyfa hegyibe.

Én sírva várlak és járok búsongó fürtimmal
a nagy udvaron szerteszét –
nézek a meggyfa hegyibe.

3

A szél zúg és szívem sajogva ébred.
Modern istennő, rám ráztad bronzsínű hajad.

Fölbredtem. Bús panaszommal most merre
keresselek? Fölkelt az ágak zajgó galambja.
de zöld ágat nem hozott csőrében Tőled.

Most reménytelenül búsulok.
Nézek a padlóra s fel a mennyezetre.
Azért jobb, hogy így ébredtem, mint máskor
fahasogatásra, fűrészelésre.

Az ablakon beesik egy vékony csík ágyamra.
Vajon nem-e a Te ragyogó szíved?

4

Nézzsz, de nem repül pillantásodból
cukrot csokolgató kis madár,
mely fürge és víg – reszkető ágról.
Így hézagos a nap.
Szomorúan telik a délelőtt,
amely bár napfényes s cselédszótól hangos,
(aki a tornácon zörgő kék edényt mos.)
Köd bánata még sem múl az arcról,
puszta búm egy cseppet sem enyhül.

Csak járom az idő fájó vonalát,
mint árva-szegény, aki már nem úr.
S a fájdalom örök mélyébe szívem
durcásan befeszül, mint zengő húr.

Csak járom az idő vajúdó kínját.
Szívem mély árnyékba hajol:

a föld siket méhéből
nem hallom lelked, mint dalol.

1918. január 28

MINT LILIOM

Mint liliom széltől, felhő árnyékától
megin, megmozdul szárában –
gyenge porszemtől reszketek
testemben, lábamban.

Mint kis madár rengeteg erdőben
fél s repes a szíve halvány holdsugártól is –
összeremegek zizzenő sástól is.

Hozzád szeretnék futni a gyermekmeséken át,
de megfogta szívem a gyász –
szél szárnyán szállani.

S mint síró galamb fészében –
(akinek szava bús pengésűvé vált),
hallgat most örökre jéghideg erdőben.

1918 szeptember

LÁTJÁTOK-E?

Ember! Merészen tűzd szemed előre!
Vesd meg jól a lábad!
Vaskeményre kovácsold inad!
Hív a jövő és szertelenül, kínlódva
haláltusázik a múlt.
Előre! – ezt hirdetem nektek.
Előre! – ezt lombzuhogtatják a fák.
Szakítani kell az ósdi nyálasságokkal!
A malac-érzelgősségekből elég volt.
Ember! most szedd össze erőd!
Ember! most légy magadhoz méltó!
Büszke, dacos homlokod szikrázva
kacagd a világba!
Előttünk remegő ködökben bomlik a holnap.
Látjátok az új, zengő ezer évet?
Látjátok a bővérű, ős, boldog, hatalmas
embert? ...

És látjátok-e az időt,
mikor békeességben kel fel a nap
távol Napkelettől – messze Napnyugatig?

1919

NINCSTELENEK DALA

A fák az alkonyba görbéskednek.
Halló!?
Mi vagyunk a Nincstelének,
sötét sírók földanya csecsein.

A városban kétesen elhalok,
zug tenyészhelyeken, a folyósokon.
(Féreg!)
A szalmazsák-szívűek közt.
A szalmazsák-szívűek közt.

Ciszternás
most ölni, ölni!
A féligvörösek: hidegek, sárgák.
Piros ensemble-illúziók!
Piros ensemble-illúziók!

keservünkkel

Ős állat nyüszkődéssel
fel, fel!
Még egy isteni rugaszkodás –
s mosogatólé párából égi riviérára,
mosogatólé párából égi riviérára.

1919

JÖVŐK AZ IDŐBŐL

Jövök az időből – az Emberiségért.
Százados álmomból fölkeltem.
Kipihenve és frissen,
virágosan és dalosan:
itt vagyok!

Mint egy májusfa – állok.
Mint egy tenni, rohanni, repülni
akaró Mozdulat.
Mint egy boldog ölelő Akarat.

Enyém a föld, enyém az ég,
enyém a nap!
Enyém az erdő, a forrás.
Enyém a dal.
Enyém az asszony, a szerelem,
a szív, a titok, a talány –
enyém minden.

És én most sejtjeim minden remegésével
sietek feléd.
Éretted, Veled.

Jövök az Időből – az Emberiségért.

1919

EGYSZER?...

Egyszer e vajúdó sötét világ költészete messze
leng-e, mint a mesebeli aranyalmafa?
Egy kamaszos, ifjú vihorászás lesz-e?
Tiszta, egészséges, örömködő dana?
Századok árnyában, mi halvány, finom, szomorú
lelkünk ködében napfényes, bővérű, buja emberek
Fognak-e paráználkodni?
Eljönnek-e ős, primitív őstöneikkel, hogy megtartsák
durva nászéjszakáikat, mely egyszerű, természetes,
pirimitíven-szép és nagy lesz,
monumentális, mint az egyiptomi gúlák?
Ó, boldog vihorászás!
A pihent emberi agyak felvetődnek
a mélységből, a homályból: a lelkek nagy
szabadulása ez.
Egyszerre sok fulladó felbukkan a víz színére.
Szívhatja a tiszta levegőt, a fényt, a napot.
Egy időre nem lesz oly dús aratása a szomorúságnak.
A kétség, töprengés, szomorú küzdés helyébe
verőfényes, tiszta, daloló élet lép.
Az emberiség eddig szomorkodott.
Az emberiség ezentúl víg lesz.
Piroszozsgás, jólélő és öltözködő emberek
társadalma jön.
Mindenkin látszani fog, hogy eleget evett,
nincsen gondja, nem törődik semmivel.

Vasárnapi színezet borítja be az öreg földet.

1919

NINCS MEGNYUGVÁS

MINDENNAP...

Mindennap elmondom: „Dnem perdidí”, egy napot elvesztettem, hiába töltöttem.
Én minden napot elvesztek. Halálra vannak kárhóztatva a percek. Fenékig minden aluszik itt.
Bódult, tunya, fáradt álom nehezült le a földre.
Mint egy nagy átok, ráesett az emberekre, mint sűrű, nagy, miazmás mocsár, megfertőzte a lelkeket.

Kihajtom fejem az éjbe. Hol kutat két bús szemem?
Az éjben megrezzennek a csillagok.
Kajánul vigyorog a hold.
Elgondolkozom. Hová nézek? . . .
— — — nehéz szélroham vág át a levegőn.
Mit csináljak? merre kutassak? hol keressek?
Ég. Csillag. Föld. Tenger. Erdő.
Mérföldek koszorúzzák a teret.
Százeezer bús akarás púposodik. Végig a világon
tűz-keresztek lobognak a ködös jövőbe.
Kiszáll a lelkem, mint galamb.

Feszülő, barna fejemre most húzom rá a világ
töviskoszorúját. Kínlódó, nyöszörgő ajkam suttog —
a föld alszik.
Csak én kínlódom — az emberekért.
Virrasztok! — — —
Elvesztettem hitem az emberekben. Minden már
fölösleges. Nem érdemlik meg, és úgy sem ér
semmit.
Egy fülemülefüttyöt végig hallgatni többet ér,
mint az emberekért küzdeni. Vagy egy tányér
káposztát megenni.

1919

TOVÁBB NINCS

Tovább nincs. Nincs, semmi, – de jót tenni kell!
Az egyes emberekkel kell jót tenni. Az emberiségen
nem lehet segíteni. A tömeg, a nagy tömeg
szomorú, végtelen, titkos törvényszerűségek szerint
igazodik. Itt minden kéznyújtás hiába.
Úgy fáj a szívem.
Úgy szeretném nagyon szeretni ezt a világot, úgy
szeretném ezeket a szegény-szegény rosszlelkű,
marakodós embereket szívemhez ölelni..

Nincs nappalom, hogy ne gondolkoznék mélyen.
És nincs perc, amely bizonyosságával kétségbe ne ejtene.
Tegnapok és Mák ölelkeznek a földön.
Álomba-hitt jövődök képe remeg elő az égre.
És nekem mindenem elveszett.

Hogy borzolódik fejem a néma éjbe – hitevesztetten.
A szél fújja hajamat homlokomba, hajtja, mint
egy vitorlát, mint egy zizegő, bűgő hajóját a –
Semmiségnek.

1919

KRISZTUS, KRISZTUS

Krisztus, Krisztus! Úgy kiáltok feléd,
mint kétségbeesett. Lázbameredt szemekkel,
önkívületben. Utánad kaparászok a Mindenségben.
Ki van más? Ki van más?
Mindenki elsikkad. Lesiklik a tekintet, elfárad, elvesz.
Csak Te élsz, elterülsz a Mindenségben. Minden
atomját kitöltöd:
Krisztus! Krisztus!
Ez az igazi nyomorúság fáklyafényezése.
Sötét, kilátástalan ugarok elfeküsznek a soha meg nem
művelés bizonytalanságába.
Nehéz, letargiás álom fekszik a szívünkre. Belep,
elfojt, mint a lepra, elpusztít, mint a méreg.

Belebámulok a lámpa fényébe. Úgy fáj a beszéd.
Apró kis, mérgezett nyilacsókák a betűk. Eszik
a szív húsát, mint a lárvák a holttestet,
Feleméztik magukban, mint a giliszta.

Magamba fordulok az éjszakában mélyen. Fekete
szerencsétlenségek halála áldoz. Mély tragédiák
örvénye kísért.

Fáradt a derekam az üléstől. Úgy fénylik életem,
sötét-komorán, mint gyászszalag a fejfáról:
messzire leng az éjszakában.
Úgy kínozom magam e sötét labirintban és nincsen
Ariadne fonala.

Fáklyát szeretnék tartani az emberi nyomorúságok
szakadékai fölé, de nincs elég erőm.

Elhagyott, meggyávult legszebb erőm, nincsen
babonás holszenem.

Mikor leszek újra régi-erős?

1919

FEJEMBEN KAVAROGNAK

— — — — —
— — — — —

Fejemben kavarnak a gondolatok.
Szájamon a fájdalom két csókja fénylik:
mi lesz velem és a világgal?
Töprengök, mintha meg tudnék valamit fejteni.
Pedig egyáltalán semmit sem tudok megfejteni.
Ki tud megfejteni? A világ értelmét,
az élet célját ki tudja helyesen megfejteni?
Oly hiúk az emberek, hogy azt hiszik, számottevő
létük a világ Univerzumának életében –
a törpe, maréknyi ember.

Kinél víz több van a földön, fű számosabb
a mezőn, fa sudarabb az erdőn.
Egy lombsuhogás az erdő felett hatalmasabb
erő, mint az emberek béka-egér harca.
Mit akarunk akkor?
Minek a sok vesződség?
Inkább dögöljünk meg.

1919

AZ UTCÁN

Az utcán minden ablak világos és teli van fejekkel.
Kibámulok az éjszakába.
Olyan mély-sötét, csendes, csillagos ég.
Olyan riasztóan poétikus, olyan különös éj.
Valami mély, hatalmas történés van ebben az első
augusztusi éjszakában,
melyben fegyverek dördülnek, ágyuk bömbölnek,
életek alusznak ki, mint villanylámpák.

Csend van.
De miféle csend ez?
A megriadás, a keserűség, a szomorúság csendje.
Egy kislány a túlsó házban örvend:
zongorához ül és ujjával egy dallamot
petyegtet.
Miféle dallamot? ..
A hangoktól a sötét is remeg. -----

1919

REMÉNYTELENSÉGEK

Reménytelenlégek. Sötétségek.

Úgy fáj a szívem.
Pedig értelmetlen minden búsongás.
Ám, tehetek-e róla, ha szomorú vagyok.
Tulajdonképpen mindenkinek, aki él, szomorúnak
kellene lennie.
Aki gondolkozik ezen az életen, úgy bele kellene
burkolóznia a bánatba, mint a nap a felhőkbe.
Nincs itt semmi kilátás: a Távolságban.
Nincs biztos, szilárd pont: a végtelenben.
Hiába szólunk a végtelenhez: semmi hang.
Hallgat a mérhetetlen Univerzum és mi,
mint mostoha kutyák csaholunk.

A Közel is elromlott.
Lábunk alatt megingott a talaj.
Homályba vesztek a célok, nincs már számunkra
semmi.
Ím, beteljesedett az ember végzete –
a nagy bizonytalanság.

1919

UNDORODOM AZ EMBEREKTŐL

Undorodom az emberektől, megutáltam az embert.
Nincs már emberekben való hitem.
Kikeresek a térképen, a Csendes-óceánban
egy távoli lakatlan szigetet, odamegyek. Hogy soha
embert ne lássak. Nem hiszek én már szépben, jóban,
eszmében, fejlődésben.
Homok-filozófia Darwin filozófiája.
Az embernél becstelenebb, nyomorultabb teremtés
nincs a földön. Soha ne legyen közöm az emberekhez.
És kiváltképp utálom-szánom a fajtám.
Sírva imádom-átkozom.
Jaj!
Ez a szerencsétlen, kifosztott, mindenhez próbált,
szenvedő nép megbolondult végkép.
Itt már nincs ítélet, józan felfogás, mérlegelés.
Már elvesztette talpa alól a talajt, ing a levegőben,

nem tudja, mit cselekszik, bolond, beszámíthatatlan.
A nagy és súlyos katasztrófák, a testiek és lelkiek
együttvéve megrendítették.
De hol van bennük az Ember? Aki mögött, azt mondják
háromszázezer
esztendő van.
Hol vannak az általános, különös emberi vonások?
- - - - -

Ez az utálat-képzet, ez a csömör-lény pusztuljon el.
Jöjjön özönvíz, történjék szörnyű katasztrófa.
Nincs már hit úgysem.

Sárkány mind, aki elpusztul, vadállat mind,
akikért nincs szájalom.
Vesszen ez az állatfajta: az ember!

1919

KÉTSÉGBEESETT SZENTENCIA

Nem tudom, mit tegyek. A tennivalóról
különben hiába is gondolkozunk.
Az igazi tennivalókról végtelen a gondolkozás.
Végtelen és eredménytelen,
Csak a jelentéktelen dolgokat ismétljük,
vonogatjuk a mélységek előtt, mint díszleteket.
De arra nincs erőnk, hogy a mélybe betekintsünk.

Ha valamit cselekszünk, csak magunkért
cselekedjük.
Másoknak is elmondhatjuk, tudomására hozhatjuk,
de ezt is csak azért, hogy a magunk hiúságának
tetszelegjünk és semmi körülmények között sem
olyan célzattal, hogy másokat neveljünk.

Ha elgondolom, mennyi filozófus-pedagógus
vetítette ki gyötrődő lelkéből idők folyamán
az ember eszményét.
Micsoda ragyogó vonalak rajzolták és irányították
az energiákat a magasztos, igazi ember kifejlesztéséhez.
A sok bolond: Comenius, Ratke, Vives, Locke, Rousseau
és Basewod, Kant, Pestalozzi, Herbert – mind főbe lőné
magát, ha feltámadva látná az irtózatos csődöt.
Nincs zsenialitásra szükség annak meglátásához,
amit az emberiség fejlődésének története mutat.
Mennyi ez a fejlődés? . . . Semmi.
Kétségtelen, a mai ember több ismerettel rendelkezik,
mint pl. a középkori (bár ezt sem lehet fönntartás
nélkül állítani),
de emberségünkben éppen ott vagyunk, ahol. voltunk.
Ebben nincs vonal.
Ez egy óriási, irtózatos, szomorú pont.

A nevelésnek nem az a célja, hogy okossá tegyen:
*jóvá kell formálni az embereket, az isteni
jószágot kell harmatoznia reánk.*
De éppen ezt nem tudták megcsinálni a IV. kor. óta,
se az öntudatlan hatás,
se a filozófusok-pedagógusok törvényei.

Vannak időszakok, mikor úgy tűnik fel az ember,
mintha nagy utat tett volna meg a IV. korabeli
lakásától a mai napig –
ám ez mind képzelődés.
Mert jöjjön csak a *Próba*, rögtön kiütközik
belőle az aljas, becstelen ember.
Ember? – Micsoda tartalommal töltötték meg
e fogalom körét az illetékesek!
Arcukon hogy nem hasít vonalakat a szégyenpír?
Nem tudom, mivel magyarázzák rövidlátásukat
az ember megítélésében,
de égbekiáltóan vak mind,
aki ezekután az ember megjavítását
tűzi ki célul.

Tanítani kell bizonyos fokig,
hogy az élet zűrzavarában eligazodhassunk,

de sose álmodjuk,
hogy kifejlesszük az erkölcsi lényt.
Én a nevelés lehetőségének tagadását hirdetem.
Az ember igazi lénye változatlan.
Csak a formák változnak a világon.

1919

FÁRADTAN.

Fáradtan ülök asztalomnál, lámpám pislog.
Fejem gond-felhőbe borul. Mi volt eddig? ...
És mi lesz holnap?

Megy a vonat, kattog kereke, száll a repülőgép,
zubog kereplője, abroncstalan, fakó szekér döcög
végig a világon, két gebe húzza, én ülök rajta,
hová megyek? hová jutok?

A mindenség kiborult a földre,
és zúg, zakatol, zajong fájdalmasan az Úr.

Reménységek!
Ó, ne hagyjatok el
reménységek!

1919

A DUNA KORLÁTJÁN

Nincs út

Csak egy

violaszínű sötét habok,
violaszínű Duna-habok.

A nagy Dunánál,
a véres Életnél

Lét és Nemlét,
Ész és Őrület
összezavarodott.

Merre?

Hova?

?!

A fénybe indultam,
a napba tartottam,
s most itt állok
a legvörösebb, legszebb tavaszon
halálba komorultan –
a koponyák hegyén.

1919

KIÁLTÁS

Emberek!
Elveszek és elpusztulok!
Elmállok és szerteporlok,
mint a kő
ezer esztendő alatt.

Elkorhadok.
Nyomom se marad.
Összedülök,
mint egy rozoga, kirabolt épület.

Emberek!
Segítsetek.

Emberek!

1919

ÉN

Én,
alulírott
hipermodern költő
– Kosályban –
fájó kétségben,
szent lázban
rimánkodom
a világban:
kialudtak a fények
bűzös mocsárban,
lehulltak a csillagok.
Ég-föld pusztá lett.
Bús szél zokog,
panasz hallik.
Ne hagyjatok el, Emberek!
Világ jobb emberei!

Most búhalálban
senyvedek,
megszomorodott
emberek
remegek.

szívű
társaságában

Ne hagyjatok el,
Emberek!
Támasszatok fel
búhalálomból!
Nyissátok meg szájam
az életre,
legyek szép napsütött bércek
dalosa –
és ha nyílik majd rózsa
a világban,
ne bús sírhalomra
hajtsa le fejét
– lány.

1919

LILÁS AKARÁSBAN

Lilás akarásokban állnak a házak.
A hold röhög.
Én sikoltok.
Ma féloldalra temetkeztek
a csillagok.
Nincs szó.
Ma a világ bénultan a szemüregünkbe
belehullt.

Véres kiáltás.
Vér, vér!
Testvérmarakodás a földön.

Égtől földig,
tengertől csillagig –
búgó végtelenséggel árad
a szívem.

Nincs hitem
és nincs reményem.
Ember!

„Ó, váltódj meg!”
„Te kevesek kevese!”

1919

VAD LÁZONGÁSOK

Vad lázongások nyomor-tájon.
A szívnek kohó-tüze,
a gondolat vörös izzású köde,
a beteg erdők, beteg fák,
ahogy megjelennek szédülten
a megbillent gép lencséjében,
az utálat sötét kamrájában,
előhíva a fekete tál epe fürdőjében.

Ráfröcsköl a csúf folyadék
minden lemezre,
befoly öló karjával, mint a kígyó
s mérget sziszeg reá.
A kór rág, a végzet-szú esz,
csendes éjszakákon hallom
az elkárhozott árnyékok léptét,
mint halott katonákét.
Tudom, hol a hiba.
Tudom, mit kellett volna tenni.

Egy világ múlik el bennem
és egy új világ közeleg – messze.

1919

DE HALLJÁTOK-E?

Ahogy lámpámat lecsavarom,
kezdődik én rettentő harcom
és tart reggelig.

Nincs csillag felettem.
A szelek, mint ajtónyikorgás
sóhajtoznak,
járnak a szobában fel és le.
Vad november kopog az ablakon.
Sötét van,

De halljátok-e a sötétben
bús szívem szavát?

1919

ÉN ÉLETEM

Én életem, én életem! Jaj, mivé leszek?
Csillaggá vagy sötét szenvedéssé? Ó, hogy
rakjam össze napjaim örök-valamivé?
Bolygó világűrben elenyészek, pusztuló
erdőben elsenyvedek. Kikiáltom
végtelen szomorúságom a csillagoknak.
Fényes csillagok! Távoli nagy napok!
Segítsetek!
Új, ifjú társatok közeledik felétek
gyászsín ég alatt, nehéz föld felől,
komor bakacsiban – a Magányosságból.

1919

AZ ÉJJEL

Az éjjel párnám alatt tartottam neved,
mint gyermek a száraz kenyeret,
ma este a te neveddel aludtam el.

Baloldalamra fordultam, ahol a szívem dobogott,
és egész éjjel hallottam szívem ritmusát,
a boldog, meg nem szűnő dalt,
amint halkán zengett az éjben.

Valami mézillat,
erdei hús illat
csorgott a szívemre-nyelvemre,
és én egész éjszaka ettelek-ittalak
– gyönyörű gyöngyalak –
néztem az arcodat, nyeltem a szemedet-hangodat,
és nem tudtam
betelni, jóllakni
veled.

Az éjjel párnám alatt tartottam neved.

1919

VAD SZELEK

Vad szelek kornyikálnak
a világon.
Én búsan ülök.
Valaki havat lapátol.

Kinézek a fehér téli tájra.
Farkasok járnak.
Látszanak a hóban
a fergeteg-szántotta nyomok.

Pusztákon, mezőkön, városokon,
szíveken –
mindenütt
vihar dúl,
és bús borzongás
ül a lelkeken.

Mivé változtál, Föld?
Mivé változtál, Világ?
Mivé változtál, Ember?

1919

A HOLD

A hold bús csipkefüggönyt
vet ablakomra.
Elfedez engem a külső világtól.
Bezár a szobába
és bezár – magamba.
Négy sarok között lézengek,
négy fal között járok.
Pedig kitörni szeretnék,
kitörni vadul,
mint ketrecbe gyömöszölt vad,
és kiáltani az égre

— — — — —
Sikoltok!

1920

KISZALADOK

Kiszaladok a fénylő mezőkre.
„Föld, föld, szántóföld, barázda!”
– ujjongom.
Örök föld, ős, nagy valóság,
biztos fundamentum – nem fogsz megcsalni.

Itt fogok élni, dolgozni.
Vetni és aratni.
Itt búza lesz, ott kukorica fog susogni,
távolabb zab sárgállik,
a kert mellett lucerna int kéken.

A föld, a föld, az ős, tiszta, hajnaldalos,
és nem a bágyasztó beteg nagyváros.
Nem a vad kín, sápadt képzelgés, álhit
– nem, nem, nem!
Hanem a föld, az élő, az ős,
a nyers és biztonságos.

Ez lesz az én otthonom, házam, hazám és lakom.
Bölcsőm és koporsóm – a föld, a küzdelmes,
a nehéz, a meleg, a puha, az éltető, az ölelő,
a kemény és kegyetlen, az érdes és édes,
a durva és keserves – föld!

Szembekacagok a nappal.

1920

ALMAFÁK KÖZT

Nem ciprusok zengnek kertemben,
hanem almafák és a boldog szerelem.
Ha késő éj van és kinyitom ablakom,
a mély csendben felzendül dalom.

„Kosály, kicsi ház” – dalolom,
rózsaliget a zúgó tengerben.
Világhullámok körül nyaldossák
partjaid,
de mi az árban is szilárdan állunk.

Ketten vagyunk az almafák között,
de hárman leszünk mi ma-holnap.
Egy bölcső fog ringani a szobában,
egy magam-faragta fenyőfa-ékszer.

Nehéz harcokból jöttem meg,
hol országok és világok omlottak.
Most új életet dobtam a széles időbe,
új világot a pirkadó hajnalba.

1920

ÖRÜLJETEK

Örüljetek, örüljetek!
Ma hiszek a világ jórafordulásában,
az emberek szavában.
Örüljetek, örüljetek!

Ma ragadnak lelkem szárnyai,
keringek a végtelenben,
örvények felett ma biztosan megállok,
Örüljetek, örüljetek!

A rossz álmom elmúlt a világ felett,
az éjszaka fantomjai elmenekedtek,
az emberek szíve tisztábban dobog,
a hegyek mögül felkelt a nap.

Örüljetek, örüljetek!

1920

MA SÍRODRA

Ma sírodra virágot kellene küldeni.

Ady.

De hogy küldhetek én virágot
országhatárokon túlra?

Fegyveren és vason keresztül
hogy jutna el hozzád a kicsiny ibolya?
Tél közepén, világrensben
hol találná meg a fekete sírt?

Innen,
a kis faluból,
ahol élek,
hófedte hegyek alól
feléd küldöm most
testvéri sóhajom.
Meghaltál, Bajtárs!
Letépett a halál.
Kitörölt az élők sorából.
De te örökké élsz!
Csillagod már feljött, sötét egünkre
és világítasz századok távolába.

Kezed, –
melyet megfoghatnánk,
már por és hamu.
Tested, a gyötört,
már visszatért ősi formájába.
Egy lettél az ősökkel,
akiket szerettél.
Dalod belefonódik
A legnagyobbak koszorújába.

1921

A NAP LESZÁLLT

A nap leszállt, eljött a csend,
az emberek aludni tértek –
aludj te is zajgó lélek.

Kín, kétségek megenyhültek, fáradalmak
messze tűntek,
a nyomor sápadt fénye nem csillog –
aludj te is halvány kobold.

A földre a jótevő álmok leszállt, az életcsatán.
a sok véres szívverés elállt,
kertek fölött
kövéren áll a hold,
sikolyok fölött álmok brigádja táboroz –
aludj te is fáradt harcos.

A vészes föld isten ölében nyugszik,
moccanástalan az ezerarcú szfinksz,
szegény kis véred hiába lobog,
nincs más megenyhülés ott –
aludj te is fáradt harcos.

1921

HOLDSUGÁRRAL

Holdsugárral tele az éjszaka.
Dallal tele a szívem.
Szerelemtől roskadoz a kicsi ház.

A kertben orgona nyílik.
A házikóban boldog fecskepár fészkel.
Csattan a csók reggeltől estig,
és folyik a boldog ölekezés.

Néha gyermeksírás hallszik a házból,
míg mereng a hold az égen,
és ragyog kedvesem
két csillagszeme,

akkor a bölcső fölé hajlunk
ketten –
és szelíd alázattal nézzük,
aki a mi forró, nagy csókjainkból
született.

1921

UJJONGVA

Ujjongva, mint a győztes, aki maga maradt
a porondon és előre vetíti álmát a jövő századba:
új napok, új városok és országok elébe meg
hol nagyszerű, ünneplő idők hajnala virrad.

Cseresznyevirágok nyílnak a kertben és
lázás plakátok virítanak az utcákon, hol
győzelmi menetek fűjják
indulóikat
zászlóhajnalos napok mámorában.

Az ócska ember-várat bevettük,
az avult falakat leromboltuk,
új sarjadzás indult a lelkekben.

Ifjú lombjuk beborítja a világot.

1921

Ó, TI RÍMBEKÉNYSZERÍTETT

Ó, ti rímbekényszerített mondanivalók,
ne szorítsatok!
Ó, ti emberek,
a szárnyaló, szabad szót szeressétek!
a világ és a természet nagy szavát,
a nagy államalkotók beszédeit,
a költők és a képzőművészek boldog híradásait,
melyek újjáformálják a világot,
a nagy folyókat és az égbenyúló hegyeket
szeressétek,
a Niagarák hatalmas alliterációit és tercináit,
az erdők és a tengerek dübörgő kórusát a viharban,
a világotfrissítő és újító forradalmak
tavaszt-esőző örömdalait.

Ó, ti rímbekényszerített mondanivalók,
ne szorítsatok!

1921

NOVEMBERI ESTÉK

Ó, ezek a novemberi esték!

Feketék, feketék.

Zuhog az eső és mi beteg, botor,
balga emberek

ilyenkor arra gondolunk,
hogymeg is halhatunk.

A falevél lehull.

A csillag kialszik.

A világ sötét.

A szív lázasabban ver.

Ó, ezek a novemberi esték!

1921

FÖL, KUTYÁM!

Föl, kutyám! Dicső kutya!

Szép, hosszúsőrű kutya! Almira!

Hallasd hangod!

A télészakába zengd bele lényed!

Vicsorítsd fogad a gonoszokra,

az éj fekete fantomjaira!

Úzd messze hangoddal a világ tolvajait,

kik el akarják orozni kivívott

kincseinket!

Ugasd a világba az élni akaró század

szárnyaló himnuszát,

a diadalmas idők végre-győzését

a sötétség felett.

Ne félj, nem vagy egyedül. Ne félj!

Bús ember-testvéred, hű gazdád is

itt virraszt melletted ember-óljában,

és erősen, messzehangzóan

a világba kiált,

míg a vén föld forog.

1921

TRILLA

Itt állok a pici ágy mellett,
tizenegy hónap virágtöve,
szép rózsabimbó bölcsőjénél,
a lenvirág-kék álmok
csendes koszorújában.

Itt állok pihegő, alig moccanó
kis lényed test-meleg körében,
lélegzeted-kavart levegőjén belül,
arasznyira tőled, a szájadtól,
az arcodtól és az – istentől,
és nézlek!

Itt vagyok és fülembé angyalok zenélnek,
és hegyek és völgyek harsonáznak tavasz-dalt,
és szemem előtt víziók repkednek,
mint színes madarak . . .
a te most induló, fésző életedről álmodom,
aminőnek látni szeretnék,
ha megnőssz s nagy leszel.

Trilla!

1921

A FIATAL NÉPEK

A fiatal népek feltámadnak,
A fiatal népek csatázva és pirosan jönnek,
övék a jövő, övék a világ. •
A történelem színpadára lépnek,
előttük megnyílnak az erdők és a völgyek.
A kamaszifjúság ős lehelete csap ki belőlük.
Hosszú sorokban jönnek, mint a gyermekek
zengő domboldalon,
napsugárral és virágdobokkal jönnek,
gyöngyvirágcsengőkkel és liliumharangokkal
a kezükben,
bohón és játékosan,
mint a színházi népség, talmi puskákkal
és játék-fustélyokkal,
és azokkal is győznek,

mert övék az idő,
mert a győzelem nekik van kiosztva.

A fiatal népek győznek!

1921

ŐSZI ESTEN

Búfát én elültettem,
szomorágot én letéptem,
őszí ágat, téli ágat,
avarlombból vetél ágyat.

Őszí esten bús szél fűjt.
Őszí esten halál lehe csapott.
Őszí esten kerültem én hozzád legközelebb.
Őszí esten szívemből eldobtalak.
Őszí esten könyörögtem hozzád.
Őszí esten sírtam és átkozódtam.
Őszí esten áldottam a pillanatot,
amely nekem adott.

– és most az enyém vagy
– és te is az enyém
– és enyém leszel halálomig
– te is utolsó napomig.

1921

BÚS ÉJ

Bús éj.
Kint hótól szikrázik
a kert,
hótól és holdtól.
Csillogó tündérvilág.
A havon nem látszik
a farkasok nyoma.
Csak a vonítás hallatszik
a szédült világban
és a fogvicsorítás.

— — — az erdő remeg.

1921

SZERELMES PÁRBESZÉD
THEOKRITOS MÓDRA

– Én szép szerelmesem,
én szép rózsafám,
szeress engem,
szeresd a te sápadt vándorod,
tisztán, odaadó szívvel.

– Szeretlek, szeretlek!
De ha az a sápadt vándor mindig
csak bánt engem.

– Ó, én mindig gyöngéden beszélek veled.
De nálad hamar eltörik a csupor.

– Mit csináljak, ha néha még
a leggyöngédebb szód is szúr?

– Akarom, hogy minden szóm csak simogasson
Felöltöztetek a szavak bársonyába.
Leheletemmel csókollak.
Mindent kedved szerint csinállok.
Az erdőről hóvirágot hozok,
csak ne lássam könnyeidet
és durcás arcod.

– Ó, én szerelmesem!
Ó, én jó-jó Uram! Egyetlenem!
Én is mindent a te kedvedre teszek.
Sütök, főzök, varrok és vasalok reád,
s nem zavargok, amikor írsz.
És hűséges és alázatos szolgáló-leányod
leszek.

– Én is hűséges és igaz embered.

– Rólam eddig sem mondhattál semmit.

– Én rólam sem beszélhet rosszat senki fia.

– Én megörömsítem az életed.

– Nekem is az a célom.

– De akkor?...

– De akkor?...

Búfát minek ültettél?
Örömágot mért letéptél?
Kedvesem. Kedvesem.

1922

SZÉL ZÚG

Szél zúg.
Fák hajlonganak.
Minden bú felé megy.
Be bús a világ.

Csecsemő sír.
Ember meghal.
Virág elhervad.
Minden elenyész.
Örök csillagok bolyongnak,
örök végtelenben,
örök halállal.

Lelkem az égre kiált.
A vad Kozmosz nem felel.
A szél zúg
A fák hajlonganak.
Bús csillaglámpások lobognak
az imbolygó égben,

mint apró mécsesek
sűrű bányamélyben,
mint apró mécsesek
a vaksötét éjben.

Szívem meghal az Űrben.

1922

MOST FELHŐK TOLULNAK ELÉBE

Fáradt novemberi nap,
a falevelek lehullottak.
Ködbe borultak a mezők,
és fehér színfalak mögé húzódtak
a halvány fűzesek.

Bolyongok a nagy kertben.
Miért fáj a szívem?
Kairó ... Zöldszemű krokodilusok ...
Gauthier-vers – hol vagytok?

Úszik a hajóm,
vagy meg is feneklett már
sáros kis faluban.
Körülöttem vad köd bolyong.
Nem látok semerre.
Hol van a Magura?
Hol van a zúgó Szamos?
Hol vannak a messze tengerek?

Egyszer feljött napom az égre
és megcsillogtatta álmaim.
Most felhők tolulnak elébe,
vastag, bús, nehéz fellegek –

és el sem mennek talán soha.

1922

LÁTLAG

Látlak, Emberiség!
Föld gyermekei, testvéreim!
A föld egy eldugott pontján állva –
látlak!

Látom harcotok, nehéz küzdeleteket.
Éltek, kínlódtok, vesződtök.
Felettetek sötét az ég.

Lelkem, ó, lelkem,
vetítsd ki hát érzésed felénk.
Tudasd részvéted a szenvedő világgal.
Nagy, belső magányomban velük vagyok.
Értük élek, rájuk gondolok,
gyötrődöm, kínlódom.

... A fájó, beteg világban
szívem harangját kongatom.

1922

EGYÜTT

Világmindenség! Világösszesség!
Micsoda kis pont vagyok én hozzátok képest.
A végtelen Universumban
micsoda elvesző porszem.
Egy folyó, hegy hányszorta nagyobb
az én ötvennyolc kilómnál.
Hogy zúg, bömböl, harsog a tenger.
Hogy dübörög, remeg, bomlik a föld.
Villámnál gyorsabban rohannak a csillagok.
Szélvésznél sebesebben forog a föld.
A cethal kétszáz évig él.
A tölgyfa ötszáznál is tovább.
Nekünk pedig nincs elég időnk,
hogy egy rózsabokrot felneveljünk,
egy mesét végig mondjunk,
egy tévedést kimagyarázzunk.

Ó, emberek, fogjunk össze,
hogy együtt legyünk
nagyobbak, többek!

1922

SENNA HOY

Senna Hoy halálára

Mióta elmentél,
a föld is árva.
Zokog a sír,
és a temető reszketve tart.

Moszkva felett nincs csillag,
az éj is gyászol.

Ó, Senna Hoy –
Kigyújtom az emlékezés tüzét.

Egy éj, egy nap –
és a végtelenség tovább megy.

A föld, ahol emberek laknak
és a világ, ahol egy kis bogárka is él.

Síró szívemmel öllelek.
A sápadt hold többé nem a tied.

Aki sírtál, neveltél, arattál,
most sírodon zokogva összegyűl a könny.

Az ősz vad, véres feje int:
A halál minket is lekaszál.

Ó, Senna Hoy – felejthetetlen Egy-testvérként
hol zokogsz most a föld síró rögei közt?

Borostyánt hozok, hogy égi országod
kapujába rakjam – – – –

1922

SZÉP VIRÁGOM

Szép virágom, nem bántottalak meg,
lábad hova fut előlem,
mint gyorsíramodású vad?

Karcsún felnőttél, mint rózsafa,
viruló arccal, isteni jókedvre –
most apró szóért durcásan
elhajlik fejed.

Légy megértéssel.
Hallgass kérlelésemre.
Ne repülj ki mindjárt karomból,
mint haragos madár.
Gondold – az élet milyen rövid,
a víz elmosza, a szél elfújja,
mint könnyű pelyhet.
Haragborulásért kár veszíteni
egyetlen percet.

Utánad megyek az alázatosság
köpenyében,
ám te,
mint gyönyörű testű tigris
távol tartod magad.

Nemes vértetű arcodról oldozd fel
a keménység vonásait.
Akaratos lábad irányítsd én irányomba.
Ím, Léthe vize csörgedez.
Jer, fürösszük meg lelkünk,
és mosogassuk meg benne ujjaink begyét.
Mebékélt arccal szebb leszel te nekem
és százszor drágább és frissebb
a ma kinyílt rózsavirágnál.

1922

ÚZÖTT

Úzött, beteg a lelkem,
mert ember vagyok, ember!
Úzött, bús, nyomorult vad.
Az erdőben búsán járok.

Hajt vadász-szó.
Csahol kutyafalka.
Indulnak nyomomba
és üznek, hajtnak, üznek.

S én megyek, rohanok, futok.
Magam elől futok.
Előletek futok.
Úz, hajt kutyafalka.
És én megyek, rohanok, megyek.

1922

AZ ÉN MESTEREM

Kosztolányi Dezsőnek

Az én Mesterem a messze távolból
újból rám emlékezett.
A ködből előnézett az ő szemével,
hogy megtekintse tanítványát.
Jóságos arcát felém fordította
a fénylő csillagok mögül,
ahol lakozik,
hogy meglássa az ő kicsi rajongóját.
Hét csillaggal előzött meg,
a teremtések rendjében
hét fényes csillaggal jár előttem.
De kevélység és dölyf nincs ő benne.
Szívesen szól az ő kis „világismeretlenjéhez”.
Nagy magas hegyen ül, örök fényben,
az olimpuszi istenek körében,
de nem felejtette el négy év múltán se
a szamosparti kis földi bolyongót.
A homályban vesztegelő csillagot
kikeresi Erdély hegyei mögül
és ékül tűzi annak homlokára.
Az elvonult remetét előhívja erdő sűrűjéből,
hogy megbongassa vele mély Oltnak hárfáját.
A dalok dalosa,
eljött, hogy kicsi katonája vállára
rátegye kezét.
A sok érdemrendes nemes vitéz eljött,
hogy névtelen harcosának nevét szólongassa.
Idők koronájában a legszebb gyémánt Ő.
Királyok sorában elsők közül való.
Idők sötétségében világító fáklya,
ki előveti fényét hét fényes századra.
Nemes szívét ismeritek.
„A nevető fiúcska hajója” után
most másodszor jött el,
hogy bevezze magával
a – végtelen nagy tengerekbe.

Ilyen az én mesterem.

1923

MOST KÖNNYŰSÉG...

Most könnyűség, pille, szárnyalás kell nekem.
Bomló rügy, sarjadzás és violás márciusi ég.
Sápadt hold, égő csillagok
és fekete, bővérű szerető ...

Most erdő kell nekem,
illatos, virágzó bükkfa-koszorú,
vagy szelíd nyírfalomb, cserfaág,
vadrózsabokor.
Lepke. Hegy.
Végtelen tenger
és a fellegek végtelenje.

És a hegyek végtelenje,
és a tengerek végtelenje,
és a szív végtelenje –

hogy el tudjam mondani
minden titkodat:
Élet, föld, halál,

emberiség, szerelem.

1923

Ó, JÖJJ

Ó, jöjj, végtelenség, hogy meg ne haljak.
Azúr szárnyadba kapaszkodom.
Kozmikus gondok ölelnek.
Vigyél gond-szellő a végtelen felé.
Hitvány testem emeld, babonás erő
túl a lét korlátain.
Örök csillagokkal legyek egyenlő.
Matézis szele fújj!
Feszítsd vitorlám!
Hajómban az új ember lelke.
Világok rengenek.
Falak roskadoznak.
Föld inog.
De tüzem viszem
új, modern Prometeuszként.
Állok a lehetetlenség porondján.
De győzelemmel járok.
Diadalommal leszek.
Ott tűnök fel egykor
a dicső, cserfakoszorús,
nagyvonalú hősök seregében.

Végtelenség, jöjj!

1923

VIRÁGÉNEK

Eső szemez. Éj
van.
Nyitott ablaknál ülök.
Virágom. Virágom.

Dalol a lelkem.
Dalol az erdő.
Örömhajó viszen.
Virágom. Virágom.

Boldog szigetre jutottam.
Új tengerek, új álmok
csapkodnak körültem.
Repítik lelkem.
Virágom. Csillagom.

Emelnek szárnyak.
Visznek magas egekbe,
puha, két karodba.
Virágom. Galambom.

Világ felett ringatódzom.
Úszom boldogság-tengerben
fájó felhők alatt
mindent elfeledve –
Virágom. Tavaszom.

1923

ÉJ VAN

Éj van. Csillagjövétel előtti.
Bent vagyok a szobában.
Kedvesem alszik. S végig sodródva
mellette kicsi virágom.
Mély csend van.
Bensőséges, meleg áhítat lebeg.

A messzeségből megjöttem.
Bús, fáradt testem görnyedt.
Csillagruhám levetem.
Világsaruim leoldozom.
Mezítláb állok.
Két ragyogó világom előtt –
hajadonfővel.

S egy sugár rám esik hirtelen.
Szemem kigyúl. Szenvedő arcom
feldicsőül...
Fejem töviskoszorúját bevonja illatos
rózsafüzér...

1923

ERDÉLY

— — — — nincs itt tenger, nagy víz.
Vad sirályok nem keringenek.
Egy méla bús tenger-óriás fedélzetén
nem állhat az erdélyi ember.

Glaszé kesztyűvel és utazó bőrönddel —
Ó, ha neki feszülhetnének a végtelennek,
de feltörne lelkünkéből
az örök lehetetlenség-dal.

Itt jázminvirág és orgonabokrok.
Járok szédülve a búzatáblák közt.
Sóhajt az elsőkapálósos tengeri.
De furcsa élni,

de furcsa élni,
ha a föld rögéből előhívnak
teremtő, nehéz kezek,
élni, tenni,
munkánk után lenni,
faragni az örök ember képét,

— — — — hajam lobog,
nincs itt tenger. A végtelenség
messze hív.
Szívemből elvesz egy kiáltás.

1923

ALTATÓ DAL

Aludj, aludj
én virágom,
én szép ágam.
Aludj, aludj.

Rózsafáról
késő őszben,
novemberben
leszakadtál.

Aludj, aludj
én virágom,
én kedvesem,
aludj, aludj.

Fáradt csillag
bolyg az égen.
Fáradt sugár
bolyg a földön.

Aludj, aludj
kicsi kedves,
kicsi drága
aludj, aludj.

Őszi
csillag-úton
betakarlak,
elaltatlak.

úton,

Aludj,

aludj.

1923

SZERETLEK, SZERETLEK

Szél szárnyán suhantam,
szeretlek, szeretlek!
(De mondsza, miféle varázs úz
mindig utánad?)

A kertben nyílnak a virágok,
szeretlek, szeretlek!
Lobog a vörös hold,
szeretlek, szeretlek!

Róka készülődik,
zsákmányra az éjben.
Menyét lesútra áll,
szeretlek, szeretlek!

Én is úgy indulok,
szeretlek, szeretlek!
Éltető friss nedvért,
ajkad dús ízéért,
szeretlek, szeretlek!

Szél szárnyán suhanok.
Jövök az erdőről,
jövök a mezőről,
szeretlek, szeretlek!

Kicsi szobánkba vársz.
Meleg karodba hívsz,
szeretlek, szeretlek!

1923

MADÁRHANG

Pinty, pinty.
Kuty, kuty.
Meddig élsz, gúnyos költő?

E világ meddig él?
Meghal-e a Jó?
Szomorúság virraszt-e szívedben?

Örület lobog.
A földön véres álmok fetrengenek.
Bús csillagok, hová siettek?

Faág rezzen.
Piciny falevél ing.
Hová építsük biztos fészkünk?

Hol költjük ki fiókáink?
Ha megnőttünk, hová szálljunk?
Ha elszálltunk, mit csináljunk?

Pinty, pinty.
Kuty, kuty.
Nincs, nincs – mit csináljunk.

1923

HARMINCÉVES DOMB

Van egy szomorú gondolatom:
a harmincéves domb.
Itt állok, itt vagyok,
nem nevetek, nem ujjongok.

Van egy szomorú gondolatom:
a harmincéves domb.
Miért is vagy szomorú,
te harmincéves domb?

Nem tudom, nem tudom.
Csak a szívem dobog.
Ó, harmincéves domb.
Olyan vagyok, olyan vagyok,
mint egy leszakadt gomb.

1923

ERDŐ KÖZÖTT

Itt vagyok: a lelke seb.
Bús erdő: öledbe hajtom fejem.
Cirógass szellő-kezeddel, simogass
erdő-illatoddal.

Ím, a patak árja zúgva
lefelé halad.
A nap is lefelé zuhan,
de én csendesen felfelé megyek
a virágos erdőoldalon,
vad eprek között.
Egy vén fánál az időben megállok
és kérgébe bevésem búsan a nevem:
„Itt jártam... éltem... a földön.”
S a törzsébe egy véres szívet is karcolok,
mint ifjú szerelmesek,
és tovább haladok,
és megyek feljebb, mind feljebb
nem járt útakon,
egyre messzebb, messzebb,
míg a felhők tüzében egyszer csak
örökre elveszek.

1923

SÖTÉTSÉG VAN

Sötétség van, nagy irdatlan
fekete sötétség.
De halljátok, micsoda
muzsika peng?...
Az én szomorú vándorénekiem.

Ma minden fény szörnyen kialudt.
Az ég is fejünk felett
lecsukta reménycsillagát.
De látjátok kigyúlni kicsiny faluban
énekiem fénylő sugarát?...

A nap ezervárosok fölé állt.
Csend-erdőmben sűrű köd bolyong.
Sírva, leverte csapong egy madár.
Az én bús népem sötét éjjele.

Most merre menjek?
Kezem előre nyújtom.
Fejem felemelem.
Szent teremtőm, vezess!

1923

MI VIBRÁL?

Mi vibrál, mi csacsog, mi játszik?
Kié ez az ujjongó ének?
Az örömhajó eljött értem.
A virágos tavasz bekopogott.
Kék ég mosolyog.
Madárcsapatok szállnak felettem.
Hol vagy, boldog isten?

A síró emberiség sorsa is enyhül.
Daloljatok, virágok!
A nagybeteg világ új vágányra száll.
Szívem derűjét most rátok harmatozom.
Szaladjatok, kacagás-hullámok!
Repülj, katicabogár!
Szállj szeretóm puha vállára!
Illatozz, rózsafa!
Hajolj, halkan kedvesem nyakára
és borzold meg szép-finoman halovány bőrét.
Rózsalevél, rózsalevél.

Bánat – hova levél?
Tova levél.
A boldogság aranyvonata visz zengő síneken.

Mert valahol (szívemben) felkelt az örök nap.

1923

EMBEREK!

Emberek! Testvérek!
Csillagok!
Holdvilág alatt járok
szép őszi estben.
Botorkálok az udvaron.
Járom a világutakat.
Szaturnusztól a Neptunuszig,
istállótól a kerekeskútig,
emberi szívekig.

Népsors, embersors!
Országok hullása.
Eszmék letörése.

Beteg ritmust dönget a lábam.
Keresztölelésre tárom ki karom.
És a néma estben bús keresztre
magam felfeszítem.

Milliók kórusa zúg.
Halk sóhajok függnék a fán,
mint száraz falevelek.
Csendes őszi bánat
– fájó kicsi virág –
nyit az ablak alatt.

Szemem a nincstelenség atmoszféráját sűríti.
Sűrű ködgomolyban száll szavam az ég felé.
Hol vagy, isten? – kérdem.
Olyan árva vagyok.
Olyan árva a világ.

A vad Kozmosz hátán ringatózom.

1923

KÉTSÉGBEN

Örök bús kétség,
s fekete reménytelenség csapkod.
Idő szele süvít.
Csillag reszket a láthatáron.
Hol van az én csillagom?
Világ tengerén ki vezet?
Mebékélt szívházat építnék.
Világok fölé felszállnak.
Fájdalmakat feloldoznák.
Bús népem szívét összefognám.
Lobogva, égve – magam feláldoznám.

1924

KINT ÜLÖK

Kint ülök a szabadban
és a csillagokkal beszélgetek.
Halk esti szél jár,
és csendes nótaszó kél a faluból.

Leány, legény dalol.
Ülnek a ház előtt
kis fatönkөн,
vagy kemény fapadon.
És száll szívükből
a sok édes szomorú dojna.

Hallgatom a dalt,
hallgatom az éjben.
Olyan ismeretlen, különös
az elnyújtott ének,
és mégis olyan ismerős,
minden taktusa szívembe vág.

A sok Viorika és Mariora dalol,
és kíséri mély rezes hangon
a sok Juon, Pétru és Stefán
– én hallgatom.

Kiázott kenderek vannak kiterítve
a kerítés mellett,
éreződik szagjuk.
Csillognak fehérén
a holdvilágos fényben,
mint ahogy a lányok szeme is fehérén csillog
az augusztusi éjben.

1924

FEKETE CSODA

Egyszer bús fekete csodára ébrednek a háznál.
Hiába sír akkor asszony és gyermek. Én fel nem
ébredek.

Szomorú szemem nem nyílik ki a jajra.

Torzult szájam nem hajlik a szóra.

Nyitott karom béna lesz és meredt. Ujjaim
görcsösek és hajlíthatatlanok.

Nem hajol többé két szép virág felé.

Hiába hívtok, hiába lesztek előttem
karcsú alakotokkal.

Hiába szólongattok eszelősen...

Holdjáratok jöhetnek és én nem vigyorgok többé.

Szemem nem fénylik, mint kisúrolt rézgomb.

Reggel hiába nézitek ágyam, nem kel ki belőle
a borzas, szomorú fej.

Megvíthatatlan igéivel nem röpköd
a világ felett.

Ebédkor hiába szóltok,

az asztalhoz nem ül le vékony, lelkesült alakom.

Bús sötétség borult rám, mint holdtalan éjszaka.

Nyugodt, csendes álmom szállott reám,
amely vég nélkül tart.

Az emberek valamely aljas érdekből
rakásra hullhatnak, mint rajvonalak –
és mégsem szakad meg többé álmom.

Nagy igazságtalanság történhetik mindenkivel.
de én mégsem közeledem a felébredéshez.

Egyforma állapotban maradok.

Egyforma ható viszonyban a Mindenséggel,
míg csontjaim el nem porladnak,
és poraim szét nem szórja a szél.

Ó, FALU, FALU

Ó, falu, falu!
Eltemetsz engem is,
mint eddig mindenkit.
Lehúzol, betakarsz.
Lelkemet megölöd.
Szemem világát elveszed,
hogy ne lássak és ne érezzek.
Fülemet betömöd.
Sodronyt húzol körültem,
áthághatatlan magas kerítést.

Hol van Párizs?
Hol van Sorrento?
És hol vannak a szárnyas, szédítő
álmok? – – –

A bús ködök lassan befolynak
és eltemetnek,
a mocsárban elsüllyedek,
hírem-hamvam se marad – – –
– – – – –
Vagy Kosályban világcsoda is történhet?

1924

SE ERDŐ, SE MEZŐ

Se erdő, se mező,
se az emberek szíve nem az enyém.
Csak a bús fájdalom,
a világ szenvedése az enyém.
Nem nekem nyílnak a virágok,
de nekem nyílnak a keresztek,
hogymind-mind az én nagy, kínlódó,
sötét szívemre rávegyem.

1925

BE SZÉP IS ÉLNI

Február van és csodaszép.
Kitárom ablakom.
A fák hegye csillog
a napsugárban.
Méhe röpköd,
és madár dalol.
Be szép is élni.
Mezőre kimenni,
vetések közt
jájni-kelni,
és érezni és csodálni,
a lehetetlent
megcsinálni.
Eke mellett,
ásó mellett
egész világot akarni.
Be szép is élni.
Új erővel, új alapon
minden évben elindulni,
és menni, menni –
és győzni, győzni – – –

Be szép is élni.

1925

ASSZONY

Asszony! Társ! Szociálista lény – szeretlek!
Nagy, merész dalokkal köszöntlek!
Fogjuk az ekeszarvát. A kosályi
földön állva:
magas világegekbe szállunk.

1925

HÁLAÉNEK

„Hálákat adok, szent istenség,
hogy betegségemből felgyógyultam,
égi magasság!”
„Azt hittem, meghalok”,
„hogy befed ez a kikericses rét”,
„eltemet ez a beteg, vöröslő erdő”,
„elzúg velem ez a sóhajos szélvész”,
„betelik rajtam is a kritikus 32-ik írói év”.
„Hálákat adok neked, hogy immár megmenekedtem,”
„hogy továbbra is lakója lehetek e földnek”.
„Őszi halvány virág vagyok”.
„Mennyi lázálom kergetett”.
„Dúlt éjszakán,
mennyiszer jött a Gondolat”
„csábosan, színesen: ha én most meghalok”,
„röpülne a távirat”,
„megrökönyödnének a Lapok” – – –
„Ó, hányszor láttam kinines bódulatban
az élet végét”.
„Most örvendek, kegyelmes isten,
hogy megsegítettél”.
„Remegő órákon egy csillag vigyázott reám”,
„két angyalkéz tartott a sötétben”.
„Hálákat adok újra és ezerszer”.
Most kilépek a ragyogó fénybe,
(bár felkötött karral).
Dalolva és vidáman járkálok a kertben
a potyogó almafák között.
És holnap már újra nyeregbe kapok
és a kikericses mezőkre
boldogan kivágtatok.

ÁLMODNI

Monotonan esik az eső. Éjfél van.
Nem akarok még lefeküdni.
Álmodni akarok, ébren álmodni.
Ó, menj el, alvás!
Ne közeledj halálszárnyaiddal.
Nem akarok aludni.
Nem akarok csak lefeküdni
és már a holnapban lenni,
a közönséges nappalban felébredni.
Hova lennének akkor ez órák?
az éjszakának hátralévő sok órái?
a sötétség bársonyos lélek-simogatásai?
az ébredő hajnalnak drága kelepcei?
a sok fény?
a töméntelen suttogás?
az eltikkadt madárdal?

...S szívem meggyötört, édes dobogása?
mellyel átölellek örökre – téged?...

1926

HA HÁRFA SZÓL

Ha hárfá szól,
és a csillagok szenderegnek,
a bolond hold kacagva jó.

Az ég lejtőjén libben
s lila szoknyája villan
a felhők között.

Jó. S itt terem ablakom alatt sebtiben.
S mint reménytelen szerelmes
rám néz és vár.
Mint hű kutya, megnyalja a kezem.

Ha hárfá szól,
és a csillagok szenderegnek,
a bolond hold,
– hű társam –
mindig kacagva jó.

1926

HALVÁNY HOLD

Halvány hold, merre bolyongsz?
Fekszel, kelsz, rohansz, mint kísértet.
Fehéren jössz fel az erdő mögül.
Miféle bűgő rejtelem epeszt?

Halvány hold, merre bolyongsz?
Jársz, kelsz, szűk a határ.
Szél hajt, eső mos.
Nyugtot nem lelsz.
Barangoló lábaid merre visznek?
Halvány hold, halvány hold.

Vízbe hajlasz és selymes fűbe
botlasz. Esel, akadozol.
Ezer darabra tör a ciheres.
Körmölt, karcolt, bús arcod
hiába nézed.
A világ rád se néz.
Halvány hold, halvány hold.

1926

ELMEGYEK

Elmegyek, meghalok.
Egy csillag se tudja,
egy virág se tudja,
csak két nagy fekete,
bánatos szem sírja.

Elmegyek, meghalok.
Könnyű szívvel repülök,
mint pille.
Arany napsugárban fürdöm
és a végtelenbe belerohanok.

Se mosoly,
se könny,
se fájó kacaj ne maradjon.
Csak egy végtelen sötét csók
égessen a – sírban.

1926

ISTENI BÖLCSESSÉG

Az isteni bölcsesség: minden.
Az én bölcsességem annyi, mint falevél,
mit elsodor a szél.
Az isteni bölcsesség szintiszta víz,
melyben meglátom az én szorongó, félszeg
ügyefogyottságom . . .
Hibám van sok.
Tévelygéseim töméntelen.
Bukdácsolok, mint szárnyalni nem tudó
madár . . .
Elkárhozok minden biztonnyal.
Bűnök tüzére jutok.
Egy virágháló összefog Szép-valakivel.
Halálos váltságban sem lesz nekem részem.
Egyetlen erényem,
hogy szeretem a Szépet
és akarom – a Jót.

1928

PÁRBESZÉD A TENGERREL

– Messze világból jöttem. És úgy állok
most előtted, mint szegény, alázatos
vándor.

– ? . . .

– Hab habra jön. Hullámot hullámra
küldesz. Fehér taraj-koszorú fejedem.
Mintha menyasszony volnál...

– ? . . .

– Gyöngyből van a koronád? Mirtuszból?

– ? . . .

– Futsz felém, szép menyasszony? kék arcod
ragyog. Liliomkoszorú a hajadban.

Elődbe szaladok – s te, mint füst elomolsz
a partoknál, mint szép álom, elszálsz.

– ? . . .

– Susogsz? Beszélsz?

Tenger-nyelven hozzám szólsz? Virágbeszédben
üdvözölsz?

– ? . . .

– Jóformán nem is mozog az ajkad
és mégis értem. Jóformán alig rándul
a szemed és mégis – tudom.

– ? . . .

– Fájdalom? Az van a szívemben.

Egy örök bölcsesség ráncot von arcomra.
Sötét koszorúm van. Viszem láthatatlanul
szívem közepén.

– ? . . .

– Itt ülök. Morzsolom a homokot.

Homok-tornyot rakok. Ledől.

– Dagály van? Mind közelebb jössz?

Inselkedel? Csalogatsz? Megcsiklandozod
lábam talpját.

– ? . . .

– Egy kagylót is sodorsz? Kidobod szíved
mélyéből. Csillogó gyöngyként nekem adod.

– ? ...

–Ez szíved rejtelmes beszédje?
Testednek csókja? Az élő élet?
A lélegző valóság?
– ? . . .
–Száz meg száz kincsed van s mind
az enyém. Ezer meg ezer futárod szalad,
és mind engem üdvözöl?
– ? . . .
–Ujjongva, rivalgva, tavasz-duzzadással:
most jössz Teljes-magaddal?
De mi lesz, ha elérkezik az apály ideje?
– ? ...
–Itt ülök. Morzsolom a homokot.
Homok-tornyot rakok. Ledől.

Velence, 1928

OTTHON

Megváltozott kép.

Egy film elpergett. Itt vagyok
újból kertem végében. A drótkerítés
sasfájára könyökölök és kinézek
a határba. Új kép-e ez? ...
Vagy a régi, az örök-régi? ...

Búza-szőnyeg. Kukorica-terek. (A szelíd, halvány
kukoricák úgy állnak ki a megkapált
földekből, mint apró keresztek, melyekre
az emberi munka véres cseppjei feszítődnek.)

Érdekes zab-piacok.

Zöld és lila folyók.
Sárga-piros szalagok. Tavak. Tengerek.
Lucerna-patakok. És a sok apró kicsi
hangya, aki ott szaladgál a sikátorok között.

Amit innen látok, a buja szép határ, megrakva,
felvirágozva, megkoszorúzva. A föld-asztal
megterítve gazdagon, szépen,
hogy annak a sok kicsi hangyának
meglegyen az öröme. Jöhettek fáradt,
kicsi, földet túró bogarak és gyönyörködhettek.
Van minden sok. Ígérkezik bőven minden.

Nem is látjátok: kezetekben virágot hajtott
a kapanyél. Tarisznyátokban megkölykezett
a kenyér. A sok munkától nem értek rá észrevenni.

Csak futkostok, szaladtok, görnyedtek.

Erdőn-mezőn. Virágos dombokon.
Marton, szakadékban, vízlepte sásban –
mindenütt megcsillogtok, tovavibráltok –
törhetetlen testtel.

Szárnyatlanok vagytok és mégis repültök.

Uszony nélkül valók vagytok és versenyt úsztok.
Egyszer villákkal és kaszákkal rohantok
el fürgén mindenfelé. Máskor nagy háromszögű
kapákkal telepedtek meg a földeken, és lassú
nehéz haladással döngtök a föld siket ajtaján.

De ha szél fú és felhők keletkeznek, fehér
furcsa gereblyékkal vitorláztok el a
sötétbe borult mezők homlokterében, a
száraz rendek fölé szállva, hogy karcsú
üszűrükbe gyúrjátok a föld illatától
terhes, puha takarmányt.

És ha eső csurog, kis bolyaitok ereszébe
ereszkedtek és egykedvű, mozdulatlan arccal
csudálkoztok az ős, örök látványon: esik az eső
Eső után pedig felkeltek, megrázzátok magatokat,
kiegyenesedtek, mint a vetések.
Új munkába kezdtek.

Az élet örök irama itt is, mint másutt.
Víz – hajt – kerget, szüntelen.
Merre? Hová? . . . Csak ti tudjátok: körbe.
Virágos martoktól virágos temetőbe.
S közben van az élet-út.

Kezdődik egy csomó csodálkozással és sok lázzal.
Folytatódik nehéz munkával, verejtéssel
és sok csalódással. És végződik megnyugvással,
mindent megértéssel és megbocsátással.
Mikor némán suttozunk: vége.

SZÍV-RÁDIÓ

Mi a szó? Egy kép a világról,
mellyel ember üzen embernek.
Kicsi virág, melyet egymásnak
lelki gomblyukába tűzünk.
Én neked illatos rózsákat tűzök
és liliomokat – kicsi kedves.
E halvány este reád gondolok félve.
Ki messze vagy és álmodsz ezüst-haloványon
és üzensz nekem, láthatatlan
az örök rádión, a szívek rádióján.
És mondd, hogy kedves.
És mondom, hogy szeretlek.
Éjtől éjig – naptól napig,
virágtól virágig
folyik az üzenet
– a szívek örök titkos rádióján.

1928

A SZERELEM SZAVAI

Örökérvényűleg
leírnám
a szerelem
szavait.
De nem tudom.
Alig bukdácsol
a szó:
„Rózsa.”
„Liliom.”
Majd:
 „Nagyon szenvedek.”
 „Megváltanám minden szenvedésem.”
Aztán:
 „Boldog vagyok.”
 „Neked adnám minden boldogságom.”
Most:
 „Álmodom.”
 „Rólad álmodnék teljes életemben.”
Már:
 „Lelkemben örök helyet nyert lényed.”
 „Legyen tied minden dicsőségem.”
És:
 Istenem!
 Istenem!
 Istenem!

1928

NEHÉZ FÖLDÖLELÉSBEN

Nehéz földölelésben virágokat tépek.
Int égi jel, hogy milliók homlokára tűzzem.
Föld királyai: oly bús, esett, hatalomtalan
nem lehet több földi úr.

Babérlevél s véres cserkoszorú nélkül,
a Munka vad bilincsébe verve.
Az isten világát birtokoljátok,
de fényét mind másnak adjátok.
Homlokunkon át
csak a szenvedés fest halvány glóriát.

...És így világlunk éjjel és nappal.
Idő, víz, csillag elmegyén.
A föld ős homályba téved.
Bús szavunk mégis megleszen.

...S az ének –,
amely most árva szavunk nyomán
koszorúba tévedt,
– egy nép imája –
komor dalként fog élni majd,
s el nem fog múlni azután
századokkal, viharokkal.

1928

LÁTOM

Látom – a mezők ezernyi virágai,
mint fénylő koporsószegek,
úgy tűnnek élém.
Mint lehullt, átkozott csillagok,
melyek a mi munkánkból teremtődtek.

A nagy krumpli-tábla,
mint megannyi virágos halom
– kerek föld-asztal –.
Minden fészek az eltemetett vágyak
bölcsője,
melyben új reménység születik.

Ez az utolsó nagy Küzdés.
A föld harca és az emberé.
Világok kialusznak –
vagy bús csillagfény kigyúl.
Lehullunk vagy kiszakadt énünk
a magasba harsan,
és étheri tisztán zengi:
Győzelem!

1928

MAI NAP

Összetörött hangulat: mai nap: dirib-darab.
Csillogó cserép. Bús kép. Lekaszált élet-értelem.
Szól a haris, és a fűben csillognak a kicsi bogarak.

Isten-bogár – és reászáll egy halvány virágra.
A gyenge szál meginog, meghajlik alatta –
de ő lendül és a magasba repül.

A magasba repül.
Mint kicsi propeller.
És a végtelenben kitárt, két szárnyal úszik.
Olyan, mint egy vérző kereszt.

Krisztus keresztje. De száll az égben
magafeledten. S a bús földre visszanéz...
Vére csepeg.

1928

ÁLDÁS-MEGÁLDATÁS

1

Köszöntlek!
Két karom kitárom és áldani szeretnék.
Mintha a föld papja volnék
– az egész földé.
Dús virágáradásban állok,
szelíd égbolt alatt.
A mezők szentje vagyok.
Kicsi porom, lehajlok
fölibéd néma arccal és megcsókolom
a porszemet.
Fáradt, nehéz föld-nyoszolyán fekszem.
Véres robot után elnyúlok csendes mezőben.
Testem földnek adom.
Lelkem hozzád küldöm el.
Repüljön, szárnyas jószág – égi repüléssel.
Valahol zengnek a harsonák,
s a titkos kürtök,
a dobok megperdülnek –
Valahol ver örök ritmusával –
a szív.

2

Bús idő repülése
üt szíven . . .
Évek nehezednek fejemre
és – siker nélkül.

A nagy, egész győzelem,
a teli-bús végtelen áldás
hiányzik életemből
és a – megáldatás.

1929

CSILLAGOK... VIRÁGOK...

N. Tessitori Nórának

Csillagok. Virágok.
Ég és föld.
Hegyek. Erdők.
Mezők. Patakok.
Munka. Hit. Ima.
Isten és – Ember.

A végtelenségig repül szemem. – A csillagokkal
ékes égre nézek, amely kupolaszerűen ráborul a földre.
Mit keresek az érthetetlen jelek között? – – –
Nem távolságot, hogy hány kilométerre vannak tőlem,
nem tudományos anyagot, hogy miféle kőzetből vannak
összetéve, hanem – gyönyörködöm.
Bámulom a sok fényes pontot.
Csodálom a Mindenséget.

És hatalmat érzek, valami nagy fenségést, csodálatost.
A teremtő Úristen gondolatát, aki valamelyes formában
él és lakozik mibennünk és az örök időben.
S nagy magányosság érzete fog el. Félelem szorítja
össze szívem, ahogy állok elveszőn a világcsendben.
De rágondolok a körülöttem élőkre,
millió meg millió

testvéremre: az emberekre, kik velem élnek.
A fákra, virágokra, a hegyekre, tengerekre, kik
el nem hagynak és velünk lesznek mindörökké,
életünk végéig.

1929

ISTEN – KEDVES

1

Csak reá gondolok.
Az Ő fényére, az Ő sötétjére.
Szívem, ne bánkódj.
Én csak vele vagyok.
Ha sötétbe jutok és elpusztulok,
ha merő fény birodalmába kerülök
és megvakulok –
te, szívem ne bánkódj.
Nagy az Ő éjje,
fénye.

2

Ragyogó kedves.
Oly hasonló vagy Ő hozzá.
Csupa fény, csupa áldás,
csupa öröm.
Ragyogó kedves,
ragyogó, mint a mezők,
ragyogó, mint a falevelek.
Szállsz a napsugárban
a világ felett.
Világ felett,
sebek felett.
Oly hasonló vagy Ő hozzá.
Mezők barátja vagyok.
Mezők barátját megszenteled.

1929

ÚJ ÉLET – ÚJ KENYÉR

Ma: hiába minden. A tapló nem gyúl be.
Szikra hiába sercen.
Nem gyúl be a tapló, a nagy tapló,
tüzet nem fog.

Csak a csillagok ... csak a csillagok
visznek,
fejemre kupola borul, sötét-kék,
s kigyullad felettem millió kicsi mécs.
Ilyen volt ... ilyen kék ... a tenger
egy este Nápoly alatt.
Ó, a tenger, a tenger! de messze,
vad sellők rajával
ezer hullámmal vitt.
Mezők, édes föld.
Verejtékkal öntözött dombok.
Szőlőkoszorúzta hegyoldalak.
Most ti vagytok a legközelebb.
Ti vagytok most nekem az élet,
az élő vér,
a szívem alatt vertek.

Egy virágos barázda – – –

s több vér és élet hull reája,
mint amennyi rajta a búzaszem.
S mégis áldott a kín,
mint az anyáé,
áldott a szenvedés,
mert az Úr által megszenteltetett.

Tündérországom – sok szomorú rögöd
törik most örök emberi hittel,
és mind bevetik nehéz küzdelemmel.
Fakadjon új élet belőle,
új élet – új kenyér.

KENYÉR – BOR

1

Minek e vesződség? Ez alvadtvér színű
kínlódás?

Láz, küzdelem – e halálos betegség –
minek, minek?

Hordozzuk a Kórt szívünkben,
és nem sütünk egy csöpp
kenyeret,

világ asztalára,
emberiség asztalára,
úr asztalára
– nem sütünk egy csöpp
kenyeret.

2

Ó, jaj, Tavasz,
teli virágos ág,
a hajnal bogara vagy,
üde forrás ...
éjemnek évadján
most ismét felcsillansz.

Nézd – bevetetlenül maradtak
sok lélekbarázdák,
nap-nap után gaz fölverte,
az utak elvadultak.
Ó, jaj, Tavasz,
csöndben, sötét titokban,
éjek éjjelén
a lelkem fénysugara vagy.
Ki tudja, hová,
ki tudja, merre
visz lényed éltető, örök varázsa?
– – – a nagy hegyek felé?

tiszta magasságba,
hol lesznek bevetett, illatos,
örökös mezők – – ?

1929

KÖZEL – TÁVOL

Itt vagyok most,
és te szívembe rivallsz,
havasi kürt-hang.
Bércek honáról felém szállsz,
hótiszta fuvallat.
Ébredjek?...
Idő kolompja szól?
...A napok csordája elhaladt.
Örök aklokba hazatértek.
Előttünk is az akol, néma, sötét akol.
Sietni kell.
Már ott látszik bedőlt kerítése.
Kézenfogva megyünk.
Virágokra lépünk.
Halál-tűz csillog szemeinkben.
Hol van az állomás?
Közel? – Távols?

1929

UTOLSÓ ERŐVEL – UTOLSÓ DERŰVEL

Kibénult kar, törött eke –
Most hull feketébe,
halál-feketébe az út.
Véresek a csendes barázdák,
hova isten magja hullt.

Isten magja: életnek vetése.
Szívből jövő vércseppek hullása.
Bús áldozás az örök földön.
Örök földnek örök áldozása.

Most vérünket szívja-issza
legigazabban – a nehéz napokban.
Jövőt ásó kín és mérhetetlen harc:
megmarad-e a kicsi barázda?

a barázda:

földnek ere, élő ere, kicsi ere.
Utolsó erővel megyek dobbanó földeken.
Utolsó erővel – utolsó derűvel.

A vér cseppen.
Látom végzetem.
Ha halál-közelbe jutok,
ne hagyj el, istenem.

1929

VIRÁGOS RÖG – KÜZDŐ UGAR

Koszorútlanok – ketten.
Te vagy a csillag fájó homlokomon.
Én-országom hegy-völgyét bejártuk.
Te vagy néma holdsugárom.

Mezők birodalma: én fáradt országom.
Sóhajok és ima a lakója.
Szent barátok a társaim,
kiknek arcán megtörik a fény.

Mezők tere – én fáradt országom.
És mi ketten:
virágos rög – küzdő ugar.
Most világ elé leborulok még.
Kis eke mellett
virágmagot hintek.
Keljenek csillagok belőle,
fonjuk fejemre halotti koszorúnak,
vagy világosodjék meg tőle – az ég.

1929

CSAK TE MARADJ

Csak te maradj, vers:
mérgek-mérge,
halálos seb a szív tüzfészkében.
Csak te maradj, örök tűz fénye,
pokol lángja
szívem verésében.

Csak te maradj – – –

Fekete tűz,
gyönyört adó kín,
világok májuszfénye,

új, szent hajnal,
hiú káprázat,
rivalgás,
üdv,
alázat –
csak te maradj!
Te!

1929

MOST KÉT NAGY ÉGŐ SZEMED

Most két nagy égő szemed von.
Von, mint a csillagok.
Két nagy örök csillag ragyog.
Mélységes éjszakámba betündököl.
A te ajándékod ez, Kedves.
A te boldog nagy ajándékod,
mellyel bearanyozod az életem.

1929

A MI TENGERÜNK

Emelkedjetek,
emelkedjetek most szívek
és zengve szálljatok,

nagy tengerek partjánál jártam,
a ti munkátok nagy tengerénél.

Bevetettétek szívetek magjaival
és áhítat-esővel megöntöztétek.

Zúg, hullámszik, reng most
csillogó aranytenger.
Susog, hajlik –
acélos terhességben.

A mi tengerünk,
a szent, nagy, elvesző tenger
rejtelmesen zúg.

Egyszer föltámad,
mélye megráng...
és végig viharzik benne
millió titkos húrozat.

Hangját csak mi értjük.
A dalt, melyet a mélyről dalol.
De a mi ajkaink csukvák.

1929

TUDOM, Ó – TUDOM

Tudom, ó, – tudom e falusi magányt
és e magánynak minden megvesztegető
hangját és képét.

A kertet, a kutat, a nagy-öreg diófát, a színes
harkályt, a deszkás méhest a kert sarkában,
a vesszőkasokat és a virító kaptárokat a
fekete-mély berbencefák árnyékában.

Tudom, ó, – tudom e falusi magányt
és e magánynak minden megvesztegető
hangját és képét.

A szép hosszú rozsföldeket, az elhúzódó
búzatáblákat, a végtelen kukoricásokat,
a nagy napraforgók áldott koszorúját
a szegélyeken.

A füveket, a virágokat, a szeretett, édes lucernát,
a bíbor heréket, fölöttük a méhek és a lepkék
tarka rajával.

Az erdőket, a tisztásokat, a fiatal irtásokat,
a legelőket, a nagy csordákat, a kicsi borjúkat,
a kétnapos nyurga csikókat, a juhokat, ölbevívő
bárányokat, füstös esztenákat, mocskos bácsodút,
a fehér ordát, a száradó sajtokat,

az éjjeli tüzeket, szőlőket, a hajtókat,
vincelléreket, a kerülőket, napszámosokat,
bérlőket, felesekét,

a keskeny falusi utcát, a parasztudvart, a láncon
zörgő kutyát, a sziszegő ludakat, a totyogó récéket,
tyúkokat, kakasokat,
a korcsmát, a boltot, a kifüggesztett mézeskalácsszívvel
az ablakában,
és a lógó kendőket, kaszákat, meszelőket az ajtóban.

Tudom, ó – tudom e megvesztegető
szirén-szép hangokat és egyszerű képeket,
tudom, ó, tudom.

1929

SZAVAK

Szavak: bolond kis jelek: fussatok, jöjjetek!
Emeljetek, emelkedjeteK szívem erdejében, jázmin
erdejében. Különös szép szavak. Erdőszagú,
mezőszagú szavak: termő szavak.

Ó, szavak –

Patakszavak, egyszerű, tiszta szavak. Rozsoknak
barnája. Búzáknak aranya. Zaboknak sárgája,
Muskotályok hamvassága. Mézes szőlők cukrossága.
Érett almák komolysága.

Ó, szavak –

Kicsi testvéreim, apró kis pajtásim, megváltó társaim.
Utánatok megyek. Expedícióm: virágos május-szárnyam.
Készültségem: boldog kacagásom.
Fegyverem: virágfegyver, erdőn fakadt gyöngyvirágok.
A pünkösdi kankalin: a menyország kulcsa.
Egyszer virágos szárnyatokra bocsátom lelkem,
a lélek-sötétből kikelek – hogy vigyetek.

Szavak!

1929

OLY DERŰS

Oly derűs vagyok és szent.
Mert látom az én mezőmet
dús terményekkel fölseregezve.

Mint győző csapatot
megrakva zsákmánnyal,
fölkantározva ritka málhákkal.

Az áldást hozó rög
– vér és munka ára –
ím, nagy ura előtt
meghajolt.
S termővé havazódott
sok kicsi barázda,
ahol ekénk szántott.

És jól így vagyon.

Idő, Sors, Vész
most ki ellen?
Hitünkkel ki bír –
ha fölénk az isten borult?...

1929

A KICSI BARÁZDÁT NE FELEDD

A seb: a föld sebe.
A sötétség: a mezők sötétje.
Elbírní, Uram, adj erőt.
Most elszállunk idő előtt.

A világnak túró terhét
mi hordjuk,
a vér s a könny
nekünk adatott – tudjuk.
Századok pusztaságán
elhullni kicsi barázdán.

Hol eke szánt
és a Mindenség napja kel,
a reg' kiált:
„Jó napot, emberek!”
„Most szerencse fel!”

Elfut a mező s a tér –
„a kicsi barázdát ne feledd!”

Hallom a világ nyomorát,
most beseprem utatok nyomát.

1929

CSAK MOST NYUGHASS

Hajol a föld halál felé.
Ájult a szívetek verése.
Most még tartlak két kezembe,
súgom panaszom esti kékbe.

A föld s az ég s a csend
sötét mítoszok álmával tele.
Testvér! Testvér!
Az ős tarlón
halott kalászkok sírnak zizegve.

S a mélyben
megrezdül még egyszer,
s az elhalt kín újra éled.
Csak most nyughass, most – egy percre
s örökre elmegyek véled.

1929

AH, AH, ÉDES FÖLD

Ah, ah, megsokszorozódtak küzdéseim,
a napok harca egyre véresebb.
Ah, ah, édes föld, nem ismerek rád,
virágaid halott dalaim csókolják.

Ah, ah, nagy, belső, meleg fény kigyúlt bennem.
Még látok pillanatra.
Parázslík szívem körül
halál lobogása.
Ah, ah, átjár világító szentség,
mint haldoklót
óbor vagy aszú pálinka.

Ah, ah, édes föld: bús mezők!
most itt állok, még itt állok
bénultan
nagy harcod hevében.
És mind lépek és mind lépek
a vak harcban egyre közelebb –
Tudom: egyszer úgyis lesz minden csendesebb.

1930

NÉMA ÁRNYÉK

Olyan, mint egy meduzafő,
nézem és félek.
Futni szeretnék előle
tengerekre.

Szeme sötét korom.
És haja
csigaszarvban
előre áll.
Mintha a halál sarlója
nyúlna felém.

Fekszik.
Szeme lehunyva,
s mégis
mintha nézne.
Egy örök titok nézne rám...
néma árnyék.
Csak a szája, szája,
arcéle most
meredt-kemény.
Szép és erős.
Mintha a hold sütne tele fénnel
egy halott arcot.

Úgy félek és úgy vonz a
borzadály.
Mint a halált kerülnöm kellene,
de vele vagyok mindörökre.

1930

MÉG KOPÁR

Még kopár a mező s a rét, de ne bánd.
Csak alig március van. Fagyasztó
szelek járnak.

Nézd:

sebes, fölmart, összetépett a föld.
Halálosan dermedt, mozdulatlan.
De ne bánd! Ott minden rendbe jön hamar.
Ott minden seb begyógyul hamar.
Ott élet lesz nemsokára.
Élet! Élet!
A fölsebzett, fölmart, beteg göröngyöket
a finom zöldselyem, puha pólya
befonja, beköti – – –

De a te sebeid ki köti be, ember?

1930

KIVIRÁGZOL

Tudom: az ő csillagai
az ő virágai,
a föld az ő megszentelt ágya.
Életem neki áldozom.
Folyók, patakok mormoljatok,
ti uratok hallja
mennybéli nyugovásban.

Az ő hangjával terűs a táj,
az ő illatával teli a rét.

Szelek, vigyetek-sodorjatok
angyali mézzel telt szent áramot!

Madarak, énekeljétek világ szép dalát
örök-kék kupolák alatt.

És te is, föld beteg gyermeke,
ömlesszed véred szívedből,
szenteljék hullva a cseppek
az élettelen port.

Templomi fényben hadd magasztosítsák
a nemes asztalt,
mely királyi terítésben
éhezőnek szűk kenyeret ad.

Ó, kenyér: fekete áldott sár,
könnyel és vérrel dagasztott honi rög.
Kivirágzol mindenha,
bárha kopáron alig hullsz ölünkbe.
Kivirágzol – áldott kenyérfa.

1930

ORVOSSÁG

Ó, néma föld!
Hangtalan, fekete bölcső!
Beléd fekszem.
Te bölcső és koporsó.
Ringass el!

Beteg vagyok, világ betege,
idők betege,
magam betege.
Gyógyíts meg!
Hintsél gyógyírt fájó sebeimre.

Az orvosság itt:
mézillat, virágillat
s a mező puha, selymes füve.

1930

ÁHÍTOTT SZAVAK

Áhított szavak!
Fénylő szavak!
Segítsetek!
Adjatok alakot egy sötét hullámnak,
mely lelkemben hömpölyög.

Szavak, fénylő szavak!
Jöjjetek és világosítsatok!
Bús éjembe küldjetez aranysugárt.
A másvilágról fénylő üzenetet.

Az ember áhít.
Szavak, ó, megváltó szavak!
Csendemben zokogjatok!
Nyíljatok, fájó virágok!
Virágozzátok fel életem!

1930

RENDET

Rendet magamban, rendet!
Világosságot a lélek sötétjében.
Ehhez adj erőt: ember, világ, isten
vagy akárki!
A csillagok közt rend van.
A töméntelen sok kusza pont között
nagy Törvény él.
Mindnek útja, ideje kimérve,
kiszabva.
Csak a lélek világában folyik
rablógazdálkodás.
Csak a lélekben van tülekedés, harc,
és végtelen, szomorú zűrzavar.

1930

VERS NÉLKÜL

Ma ne legyen vers.
Ma a vers távozzék.
A sötét fájdalmas csillag,
mely vészesen ragyog.
Ma a vers nem kell.
Ne jöjjön szívemre
ez a szent borulat.
Fussak, fussak előle.
Meneküljek, mint
lándzsa-szúrástól,
vipera-marástól.
Halálos fáradtan is
távol tartsam.
Ma nem kellesz: vers.
Ma megtagadlak –
napjainknak, életünknek,
szerencsétlen, szerencsénknek
egyetlen, örök,
fájó lidércfénye.

1930

SÖTÉT ÉJJEL

Sötét éjjel mentem a kertben
a szétszórt kaptárok felé.
Nem láttam semmit:
a kertre a felhők vasfüggönye hullt.
De éreztem a méz illatát,
és hallottam a csendes méh-házak zsongását
mint örök danát.
Halkan lépegettem,
lábam alatt megsuhogott a vizes fű.
Röplyukhoz tartottam fülem:
a csöpp méhek élesen,
riadtan feleltek.

Itt egy ország – gondoltam –
békés, csendes világ.
Munkába merülve gyűjt-fárad
éjten, napon át.
Ámde – a nyílásnál
örökké harcra készen
állnak az őrkatonák.
A határnál,
mézbirodalom felett
kivont karddal virraszt
egy láthatatlan hadsereg.

Honnan e harci készség?
Honnan e támadó elszánás?
Egy mozdulat, egy véletlen érintés –
és haláltmegvető bátorsággal küzd
a liliputi népség.

Én országom felett ki örködik?
Ki áll a lelkenél talpig vasban?
Ki véd, ki birkózik?
Hősen, vitézül, vérthullajtva,
énérettem –
ki küzd a fájó tereken?

1930

EZ ITT AZ ŐSZ

Ez itt az ősz, a rőt színek
furcsa zenéje, a bolond haldoklás.
Kacagva, kigyúlva futnak a fák.
Élni, lobogni mégegyszer, mielőtt
véresen kardjába dől a hős.

A vad zene tombol a bálban. Szól
a klarinét és zúg a szakszofon, a delnők
tündérszoknyácskái peregnek.
A beteg, áporodott légben virraszt a rét,
szennyes, vizes arcán,
mint túlvilági cseppek,
vírítanak az őszi kikiricsek.

Ember! Ki érzed és nézed e bús romlást,
és a halotti máglyát csodálsz,
fuss, fuss a vészek bűvköréből,
távozz messze a fénylő sírtól.
Itt világ dül össze és szédület
örvénye kavarg. Káprázat omlik,
és hős bukik el.

Fuss, fuss e furcsa bálból
és mentsd meg szegény szíved.

1930

TELJES A BÉKE

Teljes a béke szívemben. A gátló
zajok meghaltak. A vészes árnyékok
elsuhantak. Izzás, kín, gyötrődés,
halálos akarat – dac, lemondás, harag
meghaltak.

Most csönd mosolyog szívemben.
Olyan fehérén, olyan ártatlanul,
mint hópehely, mint fehér virág.

Csöndes körültem a világ.
Csöndes az erdő. Csöndes a mező.
Csöndesek a csillagok.

De mi ez a nagy csönd?...
A halál lehelete-e? – – –
Vagy új tavaszra-fellobbanás?...

1931

VIHAR UTÁN

A föld megmarad, a hegyek, erdők megmaradnak,
a víz, a tenger el nem tűnik. Vihar után
helyre áll minden. Fa kinő, felegyenesedik,
seb begyógyul, barázda elsimul –

csak ez a híres, hősi, felső hajtás: az ember
törik derékba-kettőbe?!

1931

AZ „OLYAN IDŐSZAK”

Mellettem most minden elsuhan, semmi meg nem
érint, belém nem fogódzik.
Most újból az „olyan időszak”.

Csend van. Gyűretlen a tenger.
Hallgat az erdő. A mező alszik.
Talán éj van, mély éj?...
S a csillagok is kilobbantak
az égen?...

1931

ÉN AZ ÖRÖK ATYÁHOZ

Az ég s a föld –
s egy bús ember örök fohászkodása.
Parttól partig elmegyek,
erdőtől csillagig,
lélektől lélekig.

Az én nagy rokonom:
a föld:
második atyám:
nem vigasztal.

Árvalányhajás lánytestvérem:
a rét:
sötét, világtalan.

A domb égő, búzakoszorús,
fájdalmasan csillog,
kereszt kereszt hátán,
felvértezve a föld,
véres tűzben lobog.

A nagy örökhöz eljutni – –
a bús rögöt megszentelni – –
barázdára leborulni – –
és menni, menni
a végtelenség útján,
haladni a ki nem alvó csillagok közt.

Sár és pizok nem fog,
se bús emberi társalgások.
Baljós föld és küzdelmes lét – –

Én az örök Atyához eljutok.

1931

BÚS ÁLMOK

Bús álmok: esős november. Kiegett, fájó
beteg csonkok. Vizes erdők, ázott falevelek.
Jöttök mind beljebb, mind közelebb életembe,
és hozzátok az őszi halálszagot.

A hegy teteje búsan megőszült.
Az erdőárok mélyen felsóhajt.
Sárban elsüllyedt kicsi falu.
Vigasztalan egymagamban állok.

Most lefeküdni – (talán meghalni) volna jó.
Meleg szobában összehúzódni vagy kinyújtózni.
A sötétség hamar jó, mindjárt leoson az
erdőkből, hegyoldalakról és befed,
betakar, befoly mindent.
Észre sem veszed.

A tűz párat pislákol.
A láng kialszik.
A szobában csend lesz.
A szél becsapja az ablakot.

1931

KÁR, KÁR

Nyirkos tél, nyirkos föld.
Fekete varjak serege száll.
Röpködnek förtelmes zenével:
kár, kár.

Csak ezt hajtogatják,
ez az ő zenéjük.
Az élet fekete papjai ők:
kár, kár.

Mintha mindent temetnének.
Minden illúziót, álmot.
A csüggedést, a lehullást,
a halált ordítja ronda szájuk:
kár, kár.

1931

TÉL VAN

Tél van. Liliomot kaszáltak a hegyeken, hegyoldalakon.
Most tele a föld liliomvirággal.
Liliommal, de illattalan s hóhideggel.

Nagy fehérség esett le.
Szakadozik az én szívem, roskadozik alatta.
Mert nem találta békességét-nyugalmát
földnek, világnak.

Csak hideg csillagot látok szüntelen,
nyomorgó emberiséget,
ellobbanó életet,
kihülő szívet.

1931

VAK ÍRÁSOK

Vak írások: nincsen fényetek,
mint az éjszakának,
mint a halott sírgödörnek,
melynek fájáról letépték a koszorúkat,
és az írást elmosta az eső.
Csak fájdalmatok van,
búgó, rekedt, mély hangotok,
mely jön a lélek kútjából
és ömlik a fájdalom örök
barlangjából.

Nézd: jönnek a szavak,
mint fekete farkasok.
Lopakodnak előre
szabadba, pusztába.
Jönnek az őszbozótból
véres szájjal,
csattogtató fogakkal,
hogyan felfalják
az öröm sovány báránykáját.

Keblem tüzes seb.
Sötétkék boltozat a lelkem.
Lobogó fáklyatűz vagyok
a világ feneketlen szomorúságában.

1931

NYUGTALAN VÉRLÜKTETÉS

Nyugtalan vérlüktetés,
űző gondolatok,
fájó, beteg szív.
Jaj, ez erdőben meghalok.

E nagy, vad erdő
kusza árnyai közt
a halál les reám,
sose szabadulok.

Falu-átok,
elsüllyedt világ,
elsüllyedt élet
és szerelem.
A mocsárgőz megöl.
Egész világ volt álmom:
Csillagok. Tengerek. Universum.

Egész világ volt álmom,
most csak ványadt
verseimben élek.
Nagy utak, tiszták, szabadok
hol vagytok? ...
E világba bezárva vagyok.

Hegyek közt, kis falu,

nagy átok –
Örökre rab vagyok.

1932. január 26

MOST ÚJBÓL

Most újból lázongások,
fények és tüzek.
Gyűrött fejem
a tél párnájáról felemelem,
ahová a lelkemet fektettem.
Szememből az álmat kiűzöm.

A rét behamvazódott kökörösinnel,
a tó széle fénylik.
Nyugtalanul járok.
A nap, mint ostor vége
bántóan szemembe csap.

S nézd:
a virágok már
kikönyököltek a rétekre.
Az erdőből énekszó hallszik.
Valami remeg.
Patak csobog?... Reggel van?...

Tavaszi jó?...

1932

SOK TÉTLEN NAPON

Sok tétlen napon ülök.
Sok tétlen gondot űzök.
Írásra nem vetemedem.
Megmérgeződött életem.
Elhagyott az istenségem.
Amíg napom ragyogott,
minden szép és kegyes volt.
Most, hogy napom beborult,
én is nyugton halhatok.

1932

MÉLÁN KONGNAK

Mélán kongnak a téli órák,
mégis futnak a percek.
Csak most volt reggel és már itt az este.
A délutánt szeretem, amely csak egy
tűnő perc, bágyadt pillanat, csodaszép mosolygás.
S aztán jön az éj.

Az alkony már itt, a kert alatt ólálkodik,
mint prédára leselkedő farkas, aki várja
hogy besötétedjék és betörjön az ólba
és elvigye kicsi malacunkat.

A hegyek bivaly-feketén állnak,
fekete szemükkel mind közelebb jönnek,
már majdnem felöklelnek.
Az erdők hórajzos papagáj koronája is sötét.
A fák közül az éj szerecsen katonái jönnek,
trappolnak hangosan az ablakok alatt.
Hallod-e?
Kérnek: eresszem be őket.

S én remegve nyitom az ajtót.

1932

SZÍVEM

Szívem ki akar mászni a torkomon,
alig bírom visszanyelni magamba.
Menekülni kellene – valahová.
Szemem előtt vérköd.
Táncolnak a házak és a fák.
„Befogni!” – ordítom.
„Ki az erdőre!”
Sűrűn hull a hó,
a pelyhek akkorák,
mint egy-egy libatoll.

A szán előáll.
Az ülés alatt széna.
Lábamat pokrócba csavarom.
Sebes vágtaival megyek.
Úzom magam és a lovat.
Csak Lux kutyám jön velem.
Végtelen fehér mezőben megyek.
Nincs semmi nesz.
Csak lovam csengője csilingel.
Csak az idő hópelyhei zenélnek.

Csak szívem zaklatott zenéje muzsikál,
és zúg,
mint egy szörnyű-nagy, megriadt, beteg
Beethoven szonáta.

1932

FONÓDIK

Fonódik a szavak hurka,
mint halálos kötél –
szívem körül
szorosra, mind szorosabbra.

Az ég siket vak ablak.
A nap vak tükrét hordozza csak,
nem láthatni bele.

Ó, szörnyű terhek és telek!
Ó, szörnyű nagy havak!
Beborítottatok a kertemet, szívemet.

A jázminbokrok földig leerve,
ághegyeik a földet csókolják.
A kaptárok a fák között beerve.
Az istállóba állataimhoz csak keskeny
ösvényen juthatok.
Minden szorul, szűkül, fonódik körültem.
Ó, szörnyű terhek és telek!

A malomkövek nyomása nehéz mellemen:
de a szavak hurka nehezebb
szívem körül.

1932

MADÁRFÉSZEK

Havas kertben madárfészek.
Napraforgó tányérja a terített asztal.
Földbe szúrt karó az állvány.
Fürge cinkék a kék vendégsereg.
Zajongnak, szállnak, csipkedik a magot.
Megvillannak, bújnak, elrepülnek.
Szürke almatörzsön újra megpihennek.
Dermedt gallyak közül ismét előtűnnek.
„Kip-kop” – kicsi csőrük koppan.
Nevetve kínálja terhét az asztal.
A magas légben vígan kergetőznek.
A vad télben – azt hiszem –
boldogok szegények.

1932

SZÜRKE TÉL

Szürke tél, búcsúzni
készülő vendég.
Kopott subával indulsz,
a karneválnak vége.

Ó, emlékszem még zsarnok hatalmad:

Reszkettek a fák,
csillag nem volt,
az erdőben bagoly
huhogott.

Mindig fejszével jártam.
Ködhálód rám kidobtad.
A délutánban
szélrémekekkel csatáztam.

Öletél halálos szorítással.
Hódarazsaid arcomhoz csapódtak,
sziszegtek mérges sziszegéssel.

Millió raj...
jöttek vad zenével
nagy égi Kasból.
Hulltak fáradtan
a föld meleg kaptárjaiba bújni,
erdő és mező meghitt odúiba.

Megteltek új jövevényekkel
a föld részei.
A fák állig gázoltak.
Mégfagytak lelkem szárnyai.

Szánam útközben elakadt,
a fa felét leraktam,
az este ott ért,
a sötétség villódzott mögöttem
halálkéken,

s én álltam egyedül szélütötten.

Az aklok fölfogták
a farkasvonítást, a juhos aklok.
S előmbe jöttek és szánom
kiemelték a szelíd bácsok.

— — — — most méysz, öreg,
harapós vén csont.
Pá magának, nagy bálozó,
az éjszakának vége.

A napot az égre enyhén felhozád
— szempillantás —
már elindult, már jön,
már itt is van ifjú arád.

1932

EGY VAGYOK

Egy vagyok a hegyekkel, a földdel és a történnéssel.
Szeretem a szabad mezőket. Járok a napsugárban és a
magas fűben. Szeretem az életet és hatalmas nagy
vonalakból rakom össze az embert. Legnagyobb érték
a jóság.

Az én szívem nyugtalan és izgatott.

Bennem végeesség van és végtelenség, mint a
fában és a falevélben. A falevél lehull ősszel,
de a fa végtelen, mert magot szór a messze jövőbe.
A csillag végtelen és az ő fénye is végtelen
a szívemben.

Gondolatom: lelkem kisugárzó ereje is végtelen,
mert felfogja a végtelen világot és átöleli a
beláthatatlan Universumot.

Az agyállomány múló, romlandó,
széthulló, rothadó anyag.

Egy vagyok a hegyekkel.

1932

FÖLDETTÚRÓ

Földettúró, ütött-kopott szántóvető,
vagyok göröngyök álmodója.
Szakadt csillag.

Kis ekémmel együtt megyek.
Idő s világ tengerében hová érek?
Lehet-e gyenge kis ekével,
két kicsi tehénnel vonni örök barázdákat?

Földettúró, ütött-kopott szántóvető.
Vagyok földemnek álmodója.
Bús magvető – – –

Megyek a barázdában.
Szántom a földet.
Töröm az ugart.
Magvaim szórom kétes jövőbe.
Bús magvak, csillagmagvak, kikeltek-e?
Lobogó fáklyák!
Hulló csillagok!
Lesztek-e jövőnek, jövő ezredévnek
viruló vetése?

1932

HA EGYSZER NEM LESZEK

Ha egyszer nem leszek,
és a csillagok kialusznak tarsolyomban,
egy fülemüle bús dala sír ablakomban.

Reggel,
májusi
napözönben
virágok nyílnak
és hervadnak el
házam táján.

Egy koporsó föld be engem,
egy kapányi föld takar majd engem.
A batul almafa alatt ássák meg gödröm.

Ide temettem egy csikóm és egy
kedvenc kutyám is egykor.
Együtt pihenek majd poraikkal.
A föld humuszos lesz.
Gazdagon, kövéren hajt ki majd a
– burján.

1932

AZ ŐSZ FALUN

Kukoricaszárból a kert sarkában
egy karó köré magas kúpot rakatok.
Most ott áll a torony.
Ablakomból odalátok.
Ott áll karcsún, mint egy szobor.
Az ősznek szobra ez.
Pár hét óta e szobrokkal van a falu tele.
Minden udvar, minden kert.
Minden kis talpalatnyi hely.
És hatalmas tökrakásokkal.
Ez az ősz falun.
Minden bekerül a ház köré,
a csűrbe, az udvarba.
Minden haza kerül.
Maguk köré gyűjtenek mindent
ezek az emberek,
ezek a fáradt, törődött,
szegény emberek.
Odagyűjtenek mindent maguk köré.
Kéznyújtásra, biztonságba.
A mezőről, a határról
mindent haza hordanak.
Mindent – haza.

1932

A FA LEVELÉT

A délelőtt néma ágyán
fekszem-kelek. Bús árny vagyok.
a csöpp udvarra lemegyek.
Úgy nézem magamat,
mint nehéz beteget.
Egy öl fát beviszek,
tűzre rakok lassan.
Halál-láng éget,
sorvaszt mély kín,
fejtem a porban,
haldokolok halálos tavaszban.

Az élet jármán
izzadságom-vérem csorg,
egyre csorg.
Az örök Kútból a Könnyek
szent edénye megtelik,
s a többi a földre csorg.

A drága cseppeket
a szomszéd föld beissza.
De vetés lesz belőlük,
új-új ezerév – – –

Az idő eljár... a fa hullatja
levelét.

1932

AZ ÉLET KASZÁL

Szent pusztulás, ami a földön van,
ne érh a szívemhez.
Ne érh a szívemhez, rothasztó lehelet,
nem akarok ganéja lenni e földnek.

Megíratott: sokan elpusztulnak.
Megíratott: nemzedékek elpusztulnak.
Televény kell az árva földnek.
Televény kell új vetés sarjadzáshoz.

Új vetés sarjad, fű kizöldül,
nagyra nő fel fűz és vadvirág.
A mag elvettetett: szent mag...
Az élet kaszál, a halál arat.

1932

EGY HANGOT NEM TALÁL

Ki ad ily kínokat, melyek lelkeket
dúlják? Szélvész kerget,
világ szélvésze, mely hegyeket nyöget
és századokat.

Keblem teli, vérebben futkosnak
szörnyű morajok,
hangszer húrja a lelkeket,
érzéken felüli ideghegedű.

Csak bánt és sajgat,
földalatti muzsikát zenget,
egy sötét dallamot dob oda
a tovarohanó időknél.

Csak tép és nyaggat,
mint rossz hegedűs
a muzsika fájó, szent testét.

Töri, csavarja:
egy hangot nem talál.
A húrok felsírnak, összebicsaklanak:
ki nem mondott titkuk: a halál.

1932

TE LOBOGSZ

Te lobogsz mint fény életem ösvényén.
Biztatóm is vagy, erősségem s egy kicsit álmom,
amint mind beljebb haladok e kusza erdőben,
ami az élet. Hajam ősz lesz,
mire az út végére érek.
Te ott állsz akkor is fenséggel előttem,
messze az út végén, magasan felettem.
Mert jó vagy te és tiszta vagy te,
mint angyal.
Szerencséesebb, mint én,
nem esendő ember,
ki a bűnök porából született.
Félig lelkemben élsz: én alkottalak
világontúli percekben –
és a földi sár be nem szennyezett.
A szürke élet pora be nem fogott,
mely rám havaz temetői havat.
Az idő ködéből kimagasodtál.
Le nem bírnak többé
évek, századok.

1932

Ó, TAVASZ VAN

Vad fanyar tavasz-szag. Nyers föld-illat.
Roppannak a gallyak.
A fák nyújtózkodnak.
Ó, tavasz van.

A fű zsendül. Halványan bújik a virág.
Falomb, bokoralj népesül.
Ó, tavasz van.

A nap ragyog. A vetés kisarjad.
A föld háta buján kivirágzik.
Ó, tavasz van, tavasz van.

Szedem elő a szerszámot.
Hozom a boronát.
Készítem az ekét.
A magot kirotálom.

A hámot és a jármot megigazítom.
A tél vackából szédülve ébredek.

Egy hamvas reggelen
a zengő mezőkre kisetek.

1932

CSAK AZ ÖRÖK KÁRHOZAT

Úgy vesztegek itt búsult hajómban,
mint hitét vesztett Messiás
hullámok taraján.
Behúzódva sötét zugolyomba,
magamba gombolyítom az életet.
Kifelé már nincs semmi. Hiába virít
a virág, szerelmek hiába szólnak,
csak befelé járja már nékem az érzés,
ez a rózsalevél csónak.
Csak befelé csapkod evezőlapátja,
lelkem legmélyére.
Kifelé minden hangtalan marad.
Nem szól őszi hervadó csengő,
nem remeg bánatos vadszőlő-levél
a tornácfalon, melyek mindenike
mintha becsapott piros szívecske lenne.
Nem hull szívszorongva
szomorú éjek sátora,
nem, nem, semmi pennámról
e vak életbe világossággal,
emberi fényel – gyógyítón a szívekbe –

Csak az örök kárhozat sötétje lobog.

1932

A HÓ ALATT

Kint tél van, de bent
vérszínű virágok nyílnak – a lelkemben:
halál, kétség, mardosó önvád – – –
Sose lesz-e másképp?
A hó alatt nem alhat a vetés?

Lelkem hava alatt
a te vetésed meg nem pihen,
meg nem nyugszik, ki nem simul.
E mély tó mindétig hánykódik, forr.
Nincs csend e nagy birodalomban.
Csak örökös pokol.

1932

KÖNYÖRGÉS CSILLAGOKÉRT

Kihalt szívemből minden fény forrása.
Most sötét vagyok, sötét.
Sötét, mint az ég,
melynek csillagjai aludni mentek.

Most a feketeség lefeküdt.
A megpróbáltatás napjai tartanak.
Ó, meddig, meddig még, Uram?
Meddig leszek még
ég és föld szánandója?

Ha te adtad, Uram, mulaszd el már
e balsorsot tőlem.
Hozd fel csillagjaim lelkeim egére,
hogy örökké ragyogjanak.

1932

HA TUDNÁM

Este van. A hold arca csókol.
De szobám sötét. Most fájna meghalni,
elmenni a föld alá, temetőbe.

De mégis... ha tudnám – valahol
isten két karja vár,
fejem felett az örök fény kigyúl,
s elmúlna földi zaj s kétség:
cseppet sem rettentne a sötét.

1932

A CSÖNDES ÉLET

A csöndes élet folyik, míg a rádió bűg.
A csöndes élet folyik, mint a folyó vize.
Folyik a csöndes, kimondhatatlan élet,
míg világcsodák másutt megszületnek.

A csöndes élet, a csöndes nap, a halálos kórság,
ül a vidéki unalom, zakatol a malom,
(a napi harc dúl), ülök a malomban,
zakatol a malom.

Jár, öröl, forog a kő.
Születés, Évek, Idő –
Csíra, Mag – jó.
Zakatol a malom.
Örök dolgok hullnak garatjára.
Örök dolgokat leöröl a malom.

A rádió bűg.
Az unalom lisztje hull. A fehér liszt
mindent behavaz.

Hullj, hullj, fehér liszt – hullj, vértelen,
fekete csöndbe.
Lepj be mindent! – Világot, földet.
S lepj be engemet.

A csöndes élet folyik, míg a rádió bűg,
a csöndes élet, mint a folyó vize.
Folyik, megy, eltűnik az éjbe.
Folyik a csöndes, kimondhatatlan élet,
míg mi itt maradunk mindörökre.

1933

AHOL ÉLEK, SZÁNTOK

Vak sötét erdő.
Se kiáltás nem hallszik,
se hang.
Fáradt csobogás csöng.
Béklyózó szelek rezegek.
Falomb csüng.

A kétségbeesés szárnya csapkod.
Szívem halálra vál.
Érzéseim megdermednek.
Gondolatom kihál.

Ó, hogy repüljek el innen,
ólom-sötét egekből?
Lekötözve hogy vergődjek: bánat-sas?
Gyökerem miképp tépjem föl
átölelt földekből?

Úzve-úzom sötét felhőim,
menjete ez átok-erdő felől.
Kergetve-kergetem bús madaraim,
rohanjatok veszett tartományból.
Babusgatom csöpp-kis virágaim.
Távozzatok, krétafehér margaréták,
halálszín ibolyák, hervadt rózsák.
Tóparton kék nefelejcssek,
miért nyíltatok?

Karom alélt.
Szívem dermedt.
Lelkem fagyott.
Nem maradhatok.

Vak, sötét az erdő.
Halált hozó a táj.
Éjfekete a föld,
ahol élek, szántok.

1933

KÓS KÁROLYHOZ

Kedves Testvér! Ötven év küszöbén,
most üdvözölnöm kellene Téged.
De lásd! elborult lelkemben
– én ki távol vagyok –
vén Duna mentében,
sírva írom Neked a Levelet.

„Már nem szántom az erdélyi földet!
vérem nem hullatom, könnyem nem ejtem
a rögre. Nem sóhajtok és
nem imádkozom kétségbeesetten:
Jaj! nagyra nő-e a vetés?”

Ketten voltunk a pecsétes seregben,
kik a vészben, Erdély éjjelében
fogtuk az eke szarvát,
közben ittunk vers-bort.
(Így szedtük rá a keserű sorsot.)

Eszembe jut a kis sztánai kerted s a pár
kas méh, melyet ott találtam, a „Varjúvár”,
puszta kis lakod,
míg Erdélyt teleültetted zengő templomokkal.
A sok bérc közül most ötvened napján,
kikel a sok harang szava, hozzád szállván.
Édes Testvér! valami van benned: Csoda!
Hogy meg tudtál Erdély földjén állni vers és
bús templomok között, az istenre várván.

Állsz-e még a régi hittel?
Látom arcéled.
Én törzsem elrágta láthatatlan férgek.
Csak gyökerem maradt ott, mélyen, a földben.
Talán kihajt újra jövő ezerévben.
Csak szívem maradt ott –
a testem itt kószál,
láthatatlan úton
mindennap hazaszáll.

Reátok gondolok, rólatok álmodom.
Itten sokszor sírja el magát kislányom.
Kérdve: hol vannak a drága hegyek, erdők?
Hol van Kosály? A nagy kert?
Hol a szép lucernás, ahol ő szaladgált?

Csikókat neveltem és tenyésztettem
angol telivéreket, szép nóniuszokat,
és törtem a követ. A bús
rögből magamnak teremtettem hitet.
Most minden odalett.

Az én tornyom ledőlt.
Nem volt időálló?
Egekbe felnyúló?
Viharral dacoló?
Az én tornyom ledőlt:
merészen állasz Te!
Téged le nem dönthet
efféle vihar se,
mely engemet sújtott.

Megmaradsz erősnek,
szikladerekúnak,
Erdély hegyei közt
végig-apostolnak,
mindvégig-mártírnak.

Néznek a szent hegyek,
(sírva nézek vissza)
fejükön glória.
Ott állsz Te közöttük,
egyetlen Kós Károly!
Mint élő, nagy csoda.

1933

EZ AZ IDŐ

Ez az idő beteg pára, úgy fekszik szívemre,
mint halottról levett koszorú,
mint fátyol, mellyel megfojtották kedvesemet.

Kínok esznek, gyötrődések mardosnak,
csak szívem lüktet sötét-véresen.
A csillagok kialudtak a fejem felül,
s az élet és a világ összezúdult bennem.

A nap nem kering: a gyönyörű égő nap.
Nem bújdokol és nem ragyog
szívem elsötétült csókja felett.

Csak az árnyék húz, mély árnyék,
mint fekete sas – át a tó felett.
A léleknek virága: sötét csillagtalan éj.
És a lehamvadt, fekete tüzek.

Ne sírjatok, kicsiny virágok!
Kigyúltatok az őszi föld felett.
A kihűlő föld szívem dobbanása.
Dércsípte színetek arcom mosolygása.
Lélegzésem gyenge pihegéstek:
s halálra vált éltetek utolsó sóhajom.

1934

ITT ISMÉT

Itt ismét minden újakezdés.
Hitem, életem, világom.
Itt ismét mindent újakezdek,
mint kosályi szent határon.

Folyt a Szamos és Szamostól
Oltig szántott az ekém.
Várad és Tusnád bércei zengtek,
amerre jártam én.

Duhaj, nagy, boldog reggelen –
Egy nap kivirágzott a föld.
Csángók bús népe s székelyek közt
voltam én fellegjáró ős.

A sziklák megremegtek.
Zúgtak lent a folyók habjai.
Egy fa az égbe szökkent.
Végtelenbe nyúltak karjai.

Apácai bánatos földön
álltam, mint egykor nagy elődöm.
Sorsát kell most a vak században
s néma időben betöltönöm.

Ki csak világított... Keserűn,
fájón csapott fel lángja.
Sivár időpusztába
zengett szava hiába.

Új időknek új pusztasága.
Engem havas táj ölel.
Tornyot, mit felépítetek,
bús század vihara hordja el.

De állok, élek és építetek.
És új házat, lakot faragok.

Lelkem kasából mégis, mégis
kibocsátok zengő rajokat.

Szikkadt, szomjas, fölsebzett földön,
most ismét minden újakezdés.
Feltörés, ima, kapavágás.
Lélekharc – és bús harangverés.

1934

VILÁGÍTANI MAGUNKBAN

Most aztán gyöngé kis tollam,
Nehéz-bús szóval vigyél hírt rólam.
Hogy itt élek-éldegélek.
A vak föld és világ felett.

Erdőnek, szabad mezőnek,
Álmodója voltam csillagfénynek.
A bércek, csúcsok, nagy hegyek,
Sugárban, dalban fürödtek.

Most e komor égbolt alatt
Lelsz-e te, szegény reménysugarat?
Minden ott maradt, oda át,
Fa, erdő, csillag és virág.

Múlt, Jövő, Népek, Világok.
Mint bús tenger, a lelkem háborog.
Új világ, új sors, új ember.
A magam életén kezdem el.

Magam munkája-küzdése,
Lesz az időnek szellem-vetése.
Az út, amerre haladok –
Zengnek, zengnek testvérdalok.

„Mindig új, mindig kezdeni.”
De nekünk e sorsot kell tölteni.
A vak időben, században
világítani magunkban.

1935

Ó, TI HŐSÖK

A kört újra megfutották.
Ülök közöttük és nézem.
Aranyos szárnyuk zizzen.
Némelyik jön megterhelten
virággal és mézzel.

Ők a kétséget nem tudják.
Se a bánatot, szomorúságot.
Szállnak a végtelenben
víg énekkel – véges kis állatok.

A legnagyobb kincs az övük.
Hazájuk a szép birodalma.
Szállnak virágról virágra.
Erdő, mező, illat az övük.

Soha még meg nem történt,
ezer évek óta sohasem,
hogy csúnyára, rútra,
rosszra szálltak volna.
Ezeket messze elkerülték.

Az ő világukon kívül van
minden, mi félszeg, balog, helytelen.
Kicsi méhecskék, tőletek tanultam,
a májusi ég milyen végtelen.

A szűk léputcákon biztosan mentek.
Ezeremeletnyi felhőkarcoló közt.
New-York nyüzsgése semmi ehhez képest.
Mégis köztetek nincsenek „gengszterek”.

A földet, a virágot szeretitek,
a napfényt és a levegőt.
Senkinek a javát el nem veszíték.
Ó, ti hősök, hősök; hősök!

Jártam az emberek között
és most hozzátok érkeztem.
Élet, halál, gond s betegség
a szívemben, a szívemben.

A nagy, buja kőrengetegben
erdők, mezők honát nem leltem.
Elindultam álmok legénye
és énekeltem, énekeltem.

1936

MOST INDUL

Most indul a nagy aranymáglya.
Üzen, kavarog az őszi színpompa.
A fák, hegyek, erdők tüzet fogtak,
homlokukon halálos csókok égnek.

Ó, bokrok és dús lombok!
Dáriusz nem volt nálatok gazdagabb.
Állok alattatok, mint szegény Lázár,
és az énekek énekét zengem.

Kedves! Az égő utakat járom.
Parázfészekből parázfészekbe lépek.
Dalol a part, ahol te jöttél egykor
virágfüzérrel homlokodon.

A lombok most lehajolnak.
Szemed mély tüze kigyúl.
Üzen, kavarog az őszi orgia.
Én búsan megyek, szívem
sápadtan dobban.
Lépted nyomát befedte a szél

1936

SZÜRETELJEN

Most otthon is lobot vetett az ősz.
Szüretel, akinek van mit. Ki bort,
ki egyebet.

Aranyra értek a fák, mint szőlőgerezdek.
Szedik elő a kádakat. A sajtólót és a morzsolót
a pókhálótól megtisztítják. Az edényeket
kimossák. Kongatják a hordókat. A hegy hangja ez.
Az abroncsokat ütögetik.

Hol vannak a puttonyok?
Azok is előkerülnek rendre. Minden készül
a szüretre: ember, hegy, mező, erdő. A vincellér
ünneplőbe öltözik. Az erdő színes ruhát
vett fel. A patakpart álomszerűen kigyúlt.

Mehetsz, ember te is! Menj, menj és szüretelj!
gyűjtsd, szedjed össze, amid van. Ne késlekedj!
Én távolból, némán, szorongva figyelem lépted.
Menj, menj!

Szüreteljen mindenki, akinek van mit!

1936

KI NEM ALVÓ TŰZ

Égtél, lélektűz, belső, mogorva, sötét láng.
Égtél és égettél.
Éreztem maró kínod és keserű füstöd.
Szent fájdalmadban megsemmisültem.
Most itt vagyok mégis –
az örök seb gyógyulatlan.
Mint képzelt beteg és képzelt egészséges.
Világod törvénye lettem.

Megjártam végtelen utat,
a kis zug halálos tüzét oltani,
a szélvészdobott lángot – keblemből,
az isteni erdőt, melyet vetettél.

De munkám nyomán erdő nem ritkult,
az ölő láng mind magasabbra hágott.
Ah, ki adta keblembe e ki nem alvó tüzeket?

A gyötrő lángot, az égi fényt
az ember soha el nem múló akaratába
ki vetette el?
A rögöt s a napot ki teremtette?
Ó, ki teremtette a porszemet?

1936

ÉN ÉS A FÁK

Nézd, a várost, amott!
Hogy sziporkázik, ég.
Vibrál a város.
Az utcák, a házak, a terek –
mint boszorkányüst, forr.
Nézd, a várost, amott!

Mint eleven pokol,
élő, csillogó tündérkép.
Szikrázik, harsog, kiabál a város.
Minden más fényt elnyom,
jót, egyszerűt, nemest –
s felette vérvörös az ég.

Nézd, a várost, amott!
Rongy, talmi fény, aljas dicséret.
Nézd, mi itt sötétben maradtunk:
én és a fák és a nagy hegyek!

1936

PILISEK ALÓL

A hegy holdfényben szikrázik.
Jegenyesor mögött hallgat az állomás.
Kis házak sora nem látszik.
Nyugszik az éjben sok kicsi gond-lakás.

Állok a tetőn és messze nézek.
Múlt évek, kínok pokoltüze ég.
Itt mégegyszer a magasba érek,
még mielőtt este lesz, este rég.

Szép Erdély, Szamos-táj!
Szőlők és zúgó Hargiták!
Ti örökkön éltek.
Bús dombjaitokon
fű nő
és gulya legel,
s a kertekben
virág nyit ezer.

Én sötét halálba leromlok.
A világ téerein gázolok.
Lábamnak nyoma futóhomok.
(Meddig élnek apró verssorok?)

De Te élsz és örökkön ragyogsz.
Könnyarccal a napba mosolyogsz.
S a vészes tájt, merre jár fiad,
mosollyal behinted az utat.

1936

LEVÉL RÓMAI BARÁTOMHOZ

Neked írok én most, távoli jó barát.
A Pilisek alól vársz te új verseket.
Akarod, megtörjön a néma ígétet,
szóljon a zengő húr s adjon új éneket.

Lásd, indul is már és rímbe készül a szó.
A „forma” lett úrrá s nem a végtelen
áradás, a versek ritmusa, mely űzött,
hajtott eddig, szállva a felhőkön-égen.

Most furcsa borát szürcsölgetem a rímnek.
A szavak, nagy búsán elibém fekszenek,
mint halott virágok... hogyha dér csípte meg
Jaj, ez nem a régi Bartalis-féle vers,

a rímtelen, szabad s különös illatú,
mint a réti széna, mely olyan jószagú.
Ez csak lassan döcög, néha csikordul is,
nem a falu-hozta, bársonyos harmatú.

De jó ez most, jó ez önkínzó kitörés.
Ez a nyájba-állás, visszás forradalom.
Aki már eleget állottam a csúcson,
most kell vezeklésül egy kicsi kötörés.

Rangos ruha helyett veszek fel szőrcsuhát.
Leszállok a hegyről s országúton megyek.
Hol annyian járnak, én is énekelek,
útszélen ölelek egy Krisztus-keresztet.

Mert lásd, csak ez marad végtére mindemből:
isten s Krisztus és a szent csillagok, melyek
örökkön élnek. De mi lesz az emberből?
Ma van, holnap nincs... Csak szálló lehelet,

hulló falevél, amelyet elsodor
az első szél. Por és hamu, egy maréknyi

az édes, szenvedő földből, melyet anyyi
vér öntözött és könny, hogy csoda, ha nézni

tudunk virágra s kacagva járni.
Fejünkéből kelnek lángoló gondolatok,
melyeknek kevés az egész föld és az ég
minden fénye – ha szolgálva nekünk ragyog.

A végén mégis elég, (sőt sok) két gyertya fénye
a fejnél, kis deszkaház végénél lobogó.
Ha felrémlik a két rév, mely alázatra int.
És két szent állomás: a bölcső és koporsó.

De lám, versem milyen szomorúra tévedt.
A sok félszeg rím se búsítson el téged.
Én, aki repültem szabad szárnyalással,
levelet írtam most a rímes prózával.

Levelem megírtam egy tréfás délután.
Messze el is küldtem vasárnapi postán.
Te ki ott élsz magad a hét dombon-hegyen,
akarom, barátom, téged megöleljen.

1936

RÍM VENDÉGE

A rím vendége vagyok egy idő óta,
vagy inkább ő az én vendégem.
Jön sok kicsi szóvégzet, furcsa jel,
a szóabrakkal megvendégelem.

Csak játék ez, tudom, szende tündéri fény.
Ezüst zene, sarkantyúpengés.
De benne remeg a végtelenség,
szorongó élet- s halálféltés.

A kétségbeesett vágy és szörnyű-nagy
életkín, a forró-hideg láz,
– benne égnék: gyöngyvirágcsöngettyű,
hús moha s sötét erdélyi fák.

1937

NAGY TEMETÉS

Október aranyló fái közt járok.
Megérintem, mint egy hegedűt.
Lelkemmél fáradt húrjaiba csapok.
Sírj, két szemem, sírjál szent nedűt.

A nagy temetés már készen, a halott
kiterítve már ... égnek a gyertyák.
Eljöttem én is utolsó utadra
s megyek csendesen, hol sírnak a fák.

A bús pap elől misézve harangoz.
Megy a romláson, oly furesa a hangja.
A hegyek aranykoporsót visznek
vállukon. Én Kosályra gondolok – haza.

1937

E FORRÓ DÚS NYÁRBAN

E forró dús nyárban
megérint halkán egy sóhaj.
Az ősz lehelete vagy a halál tán –
vagy tán csak röpke gondolat.

Megérint és száll bűvösen,
mint galambszárny puhán, észrevétlen.
A kék égből még visszanevet rám,
mint fájó édes szerelem.

A te lelked jár itt csendben,
az elmúltan örök-szép varázs.
Erdély hegyei intenek, a zúgó
fenyvesek, a te két szemed – Kosály.

1937

ÉLNI ÉS MEGHALNI

Végtelen isten! Midőn e sorokat
írom, hogy hatalmad zengjem, nehéz
munkában telik életem. Ne nézz
kegy nélkül reám, a földi fájdalmak

költőjére. Keservesen megy dolgom.
Kínlódom és fázom és nincs hová
párnára lehajtsam fejem, habár
egész világ fölé terül szózatom.

Bús, végzet-fényű csillagom hánykódik
vad tengeren. Röpködök, mint nyugtalan
sirály ég és föld között hangtalan

Ó, kérdem – mi végre lettem? Felelj, mi
bölcshatározat állított ide, e bús-
bús földi térre – élni és meghalni?

1937

HÚSVÉTI BARKA

Húsvéti barka, bárány – –
S kis apró verssor.
Fájások, lázas emlékek.
Most annyi idő után
jöttök a múltból.

Mikor tóparton jártam
és fénylett a víz.
Sárga csoda nyílt
a mocsárban,
szép napszemű virág
s én csodáltam.

Aranynapban hancúroztam.
Vágtattam a vadvizek szélén.
Tavaszi orgonált dalomban,
míg jártam álmok meredélyén

Szent önkívületben...
És szálltak a dalok
és a puha csókok.
Hajnali harangszó vert az időben
és zengő ércutorok.

A lelkem kacagott: virág, virág volt.
Az erdélyi hegylánc álom.
Most csupa fekete folt a lelkem,
mély szakadék sötét tájon.

Az ekém ment és én sugaras fejjel
álltam a végtelenben.
Isten, Magasság és Mélység
zúgtak el körültem.

1937

LÉLEK-VETÉSFORGÓ

Hiába volt ez is: a lélek-vetésforgó.
Csak a régi mag hajt virágot.
Amit a szép erdők, mezők vetettek:
az örök mag vet itt is lombot.

Hiába volt ez is.
Mindegy itt vagy amott.
Egyforma a lélek borúja-fénye.
Csak talán itt a sötétje nagyobb.

Nagyobb a sötétje.
És nagyobb a kínja, vágya, szerelme.
Itt még többször imádkozom.
Még többször nézek,
mint hívő muzulmán – keletre.

Ha éjféli óra üt, mindig arra gondolok.
Ha csillagra nézek, tudom, az is arra mutat.
Ha szél ver és felleg száll,
ha bús madárraj indul,
lelkem gondolatai repülnek.

Mennek feketén, csapatostul.
Mennek csillagfényben,
mennek napsütésben,
mennek ráhajolni,
mennek leborulni – az erdélyi földre.

1937

FÁRADT PERC

Beteg, fáradt perc –
Oly gyötrődve írok,
kínzó kétségben.
Mint aki vak éjbe int.
Minden szó súlyos teher,
mázsányi kő, szörnyű lánc,
vérünkbe maró bús bilincs.
Mégis: szörnyű álmom, vad parancs;
Írni kell! Írni kell!
A tinta mérges folyadék.
Átokmező a papíros.
A szavak halált hozó nyilak –
szívünkbe találók...

Ó, mikor megváltás volt minden betű.
Útjelző fényt lobogtatott a szó.
Jövőt zengett minden ige.
Most szurok-sötét éjszakában
fénytelenül lobbannak el
az áldott szók,
mint kihalt, üres csillagok.

1937

Ó, FÖLD

Ó, föld, mezők:
versek küzdelmes ágya.
Az én világom.

Ó, föld, hant, gally, rögök, szent barázda.
Kifogyhatatlan, lebírhatalan,
nehéz, ős föld: kemény erdélyi por,
ahol én most sírva-sírva járok.
Súlyos, sötét vér, vaderejű óbor.
Csak egy koporsónyi a birtokunk
belőled, csak egy sírhantnyi,

egy halálos, utolsó korty.

1937

AZ ELSŐ MADÁR

Egy madár kiabál a fényben, a fán,
az első madár.

Ilyenket mond – hallod-e?

„Kinn csics, kinn csics!”

Vagy: „Nyitni kell, nyitni kell!”

Ez a vincelléreknek szól

s a zengő erdélyi domboknak.

Nyitni kell, nyitni kell,

a földet és a lelket.

Ó, a tavasz első hírnöke

hallasza szavát.

„Nyitni kell! Nyitni kell!”

1937

ÚJ TÁJON

Sugártalan is beteltek az évek.
Itt állok újból: a puszta körültem.
Új táj, építhetek, kezdhetek, legyen.

Nekem csak a kezdés jutott, a kezdés.
Törni az utat, szítani föl új lángot.
Semmit sem adtak elődök, századok?

A szépen zengő ritmusok és sorok
a messze ős időkbe visszavágnak.
Új formát én adok lelkem szavának.
Most a gyűlöletes percek és napok.
Lelkemben fornak örök lázadások.
Minden versemben más akarok lenni.

Vak álom, bús sors és százarcú élet.
Merész, szárnyaló s mégis zord föld fia.
Égzengés, mély Olt, székely kalevala.

A percenként meghaló és megszülető
ének, új virág, új vers, új szerelem.
Különös palánta Erdély földjében.

Kemény, kegyetlen és vad-ízű szelek.
Sohasem voltam senki álmodója.
Vagyok az irodalom Robinzonja.

1937

ÚJ SZAVAK HAJNALA

Minden szó fáklyafény a sötétben,
minden sor új igazulás,
minden vers: új, megteremtett világ.

Merész, bátor, igaz,
nagy, szent Hang,
tiszta csúcs, fehér, havas orom.

Az isten zsámolyánál ültünk.
Keringtünk az örök nap körül.
A fényben megfürödtünk.

De ah, most sorsunk éjszakája betellett,
nehéz, fojtó köd lázasan kavarg,
füst és hamu befog.

A szó kialudt, a fénylő szó.
A vers, a bátor, szent vers meghalt.
S talán föl sem támad soha.

Vagy jön a Reggel? S a nagy Hajnal már itt van?
Világ-hajnal: új szavak, tettek hajnala?...
Látom: már dereng az ablak alatt.

1937

DALOK TOMIBÓL

1

*Megérkeztem, a föld le nem süllyedt
alattam. Úgy jöttem e szent helyre,
mint bitófa alá az elítelt.
Lelkemet szegezték a keresztre.*

*A vonat megállt, fogtam csomagom.
Az állomáson egy gépkocsi várt.
Mint élő-halott szálltam én bele.
S végig szaladtam az akác-soron.*

*Akácos út, de jó kezdet, vérző
tövisek, de illetek most hozzám.
Ti lesztek itt barátaim, fegyverem.
Bús földem, vizem, házam és hazám.*

*Az igazságért küzdöttem és ez
lett a sorsom, bús száműzetésem.
Születni lehet halhatatlannak
itt, ó, hely, de élni lehetetlen.*

2

*Pusztá közepében nézem a fel-
kelő napot, az akác mögül kel.
Mint vérvörös tűztenger az égen,
példázza a sebeket lelkemen.*

*Álmokkal, dallal vágytam én jönni
ide. Virággal kalapom mellett.
Szent áhítattal némán szívemben
s nem csömörrel szájam szögletében.*

*De már tudom, minden gaz betyárnak
a sorsa jobb, mint annak, aki mer.*

A gyom és dudva közt a virágnak
el kell pusztulni, nincs számára hely.

3

Házam, lakásom, cellám, börtönöm.
Lelkem fájdalma a börtönöröm.
Istenem, Uram, Teremtőm, Atyám!
Ez a templomom, bús plébániám.

Elhulltatok mellőlem bajtársaim.
Véretektől fénylő a csatatér.
Most tűnődhettek (én is), hogy mit ér
igaznak, nagynak lenni. Ez Tomi.

Ó, Tomi, Tomi, soha nem halsz meg.
Kétezer év távlatából intesz.
Lám, mindig voltak megfeszítettek.
Vagy kik magukat feszítették meg.

4

Nehéz a csend. A szobában öröl
a szű. Éget a föld, hová lépek.
A falon összefutnak a képek.
Néha hiszem: a lelkem megőrül.

A tenger zúg. Az én tengerem zúg
Tomi partján. A lelkem fájva bűg
utánad, te fénylő, te szent,
megfoghatatlan, elérhetetlen.

Csak sötét ne lenne Tomiban, éj
csillag nélkül, fekete bús éjfél.
Hajnalhasadás az én életem.
Erdőzúgás, patak, rét, szerelem.

Hiszek a jóban és az igazban.
Hiszek, ha az erdőkre gondolok.

Két csupasz kezemben hóvirágot
hozok és feltűzöm kalapomba.

Az egész világot szeretem, az
 eget, földet és az embereket.
De hazám csak egy lehet, egyetlen-
egy, te föld, te kegyetlen: szeretlek!

5

*Hol van égő szemed, hol van arany-
hajad, kicsi lányom? S barack-orcád?
Hóvirág-hangod hűs szellők hozzák
csendembe, pusztámba, magányomba,*

Mint fényes napsugár jössz, te erdők
őzikéje, dallal, kacagással.
Oly üde vagy, oly fényes, sugaras –
(Tizennyolc éves.)
Királyi jelt hordoz fénylő homlokod.

Nyomodban énekelnek a kövek,
s a göröngyök megszólalnak: te jó!
Hallgatom, minő tündéri neszek
jönnek bús csendembe a távolból.

De eliramlassz gyorsan s mint jele-
nés tova tűnsz. Az idő bús jele
hány engem, a forgandó szerencse,
és dobál ok nélkül a mélységbe.

6

*Oly ős e dal, mint a világ és a
bánat. Tán még Homérosz dalolta
nagy hangszerén és a zord Biblia.
Nem az ember: vad hegyek játéka.*

Erdő a hárfám, sóhajom a szél,
mely megpendíti és kicifrázza

a dalt. Elmegyek én bús Kosályomba,
hol éltem eddig és emlékem él.

Vagy Apácára, hol ringott bölcsőm
és ismerős minden ház, hely, patak.
Onnan indult el Csere is: bús csillag,
balvégzetű ősöm, nagy elődöm.

Rossz kezdet volt, Csere, önnön szíved
lángját gyújtottad égő fáklyának.
Igazért küzdted, pusztulnod kellett,
túl nagy volt fényed Fehérvárnak.

Rossz kezdet volt, testvér, nézz az égből
reám. Sóhajból, könnyből és vérből
rakódik pályám. Hát Apácán
csak ilyen élet fakad az Olt partján?

Szegény apám, szép öszöreg ember,
hetvenhat éves, még dalolva szánt-vet.
Csak akkor komorul búsra arca,
ha fiára gondol: havas December.

Hófedte csúcs. Belőle is annyi
áldó patak fakad s mind beleért
a csúnya halálba, mielőtt még
tudott volna virágot bontani.

7

Világ dicsőségére építem az
én örök palotám az időbe.
Köveket időálló anyaggal
összeragasztom: vérrel és könnyel.

Asztalom fehérre festett, ágyam
is. Olyan mint a fehér papírlap.
Most tele írhatom lelkem vak
álmával. Belesírhatom vágyam.

*Fekete éjszakák, örült álmok,
virradás nélküli bús reggelek!
most távozzatok! Lelkem kapuján
kopogtat a tavasz – nem halljátok?*

A szőlő éled. Víz a sáncokban
kék eget tükröz s aranynap csillog.
Ó, add, Uram, miként a víz: Téged
tükrözzelek magamban s másokban.

A világért születtem, az örök
emberért s mindenkiért, aki él.
Az örök Krisztusért, a tavaszért,
sárban heverek és fénybe török.

A magasságba vágyom, a tiszta
azúrba, hol nem lesz bennem semmi
földi: por, piszok, seb, genny és szemét.
Csak a napsugár fénye s illata.

*Kint hó van, fehér és végtelen.
Bent sötét van, mély és feneketlen.
Kint nyugszik minden, csend és béke van.
Bent: duhaj van, vér foly, lámpa zuhan.*

Ó, Uram, a fénylő sarkcsillagot
ne bánts! Hitem oszlopát le ne dönts!
Földrengés jött, dülnek lélekfalak.
Tűz van. Félreverem a harangot.

Igazság, munka és hit kárpítja
hasad. Lelkemben mély a szakadék.
Eső csap, jég hull, mennydörög az ég,
s én állok némán a zivatarban.

Én állok némán, szótlan, a helyett,
hogyan kiáltanék: Emberek, Föld, Isten,

Világ! És segítetek minden szentek!
A pokol fiai vannak itten.

Az alvilág ördögfiókái
úsznak a napon, kicsik és nagyok.
Hazudnak, csálnak, ölnek, ágálnak.
Kotródjatok el innen, pimaszok!

Napotok úgyis lejár. Az igazság
szent győzelme jó. Nagy, nagy, szent Igazság!
Várlak, jöjj, jöjj, siess, töltsd be örök
fényeddel a világ szomjú lelkét.

10

Minden a mélyben készülődik, ősz
titokban forr és nemesül a bor.
A halálban te is erre gondolj,
s akkor minden oly könnyű lesz, te hős.

11

Itt, hol a kenyér és a könny sós íze.
találkozik és búsan hull a lomb,
jer, lelkem szólj egy zengőt, nagyot,
mint amikor meghasad az égbolt.

Szólok az istenhez, hogy szóljon ő
is hozzám, ne hagyjon bús-magamra.
Ebben a kínzó, örült malomban
lelkem s gondolatom őrlí a kő.

Nap, Hold, Csillagok – Tenger és Város!
Aratás, Szántás – Isten és Világ!
De sok küzdés, de sok kín, szenvedés.
Sós könnyek, keserű kenyér, sírás.

12

Mily szép liliomhárfa gyúl-fénylik
a sötétben, a szemem sugárzik.
Tán angyal játszik, hallom a hangot:
erdők dala, tündérek kacaja.

De hamar eltűnik a varázslat.
Foly a sötét, mint szurok, a fenyvek
kacagnak, harsonáznak a hegyek.
Én fekszem, kiáltok, halljátok-e?

Nagy nehéz szárnyak zuhannak, mint gép.
Vergődöm, mint nagy halott madár. Ó,
uram, segíts e szörnyű vizeken
átkelni, s halld meg fiadat, ha kér.

13

Adj fényt, hozz reggelt, napot, kék eget!
Derüljön fel arca a világnak!
Világok atyja, isten – kiáltok.
Hívlak, szólítlak, esdlek és kérlek.

Ne hagyj el, légy velem, könyörülj meg
szegény fiadon . . . Szíve seb, lelke
seb, élte gyötrem. A reggele
könny s az estéje fáj, mint üszkös seb.

Rajtam világ szörnyű sorsa betelt.
Halljatok ide, földek és hegyek!
Közétek megyek, erdők és kövek.
Legyek száműzött lélek-társatok.

14

Ó, világ, emberiség, fák!
Mivé lettem?
Ó, erdők, hegyek és vizek!
Pusztá vagyok már, pusztá.
Nézzétek a lelkem – nézzétek!
Láttok-e benne csillag-ragyogást?

Már megyek-kelek a sötétből.
 Ragadnak lelkem szárnyai
 a magasság felé.
 Már visz, emel az én tündérem,
 nem hagy el engemet.
 Már olyan könnyű vagyok, mint a fény,
 és tiszta, mint a lehelet.

Egy madárka szállott ablakomra,
 a tolla fény, a csőre fény, a hangja
 napsugár, itt ül ablakomban,
 néz, figyel, majd felszáll a magasba.

Olyan, mint egy fényes gomolyag, mely
 az ég felé, a magasba megyén.
 Útja mégis oly sötét, mint tenger...
 mint a tenger ... s mint az én életem.

Tavaszi eső, hallgatom. De boldog
 zene. Kip-kop – mondják az éjben a
 cseppek. Valahol alusznak most a
 csillagok ... és mosolyognak a tündérek.

Ablakom párkányára hullnak a
 szemek s megverik, mint apró dobot.
 Zeng, zeng az ég, harsog a föld s kacag
 minden: boldog, ujjong – a szívem is.

Még vívódom a sötétben,
s hadakozom búsan rémképekkel:
kint tavasz van, arany napfény zuhog,
virít a gólyahír, a víz csillog.

A földeken lobog a zöld vetés.
Zászlórudat merednek az égnek,
fűdárdák élnek s virágszuronyok.
S kacagnak édes leányszemek.

A galagonya hányja virágját.
Kertek alatt ébred a vadkökény.
Lepkekisasszonyok kergetőznek
a légben boldogan, játékosan.

A nap feljött: egész világot
betöltött fényel, csillogással.
Ó, csak ide énhozzám
nem jött be egyetlen sugárral.

Fény a lelke, napsugár a dalom.
És nem a sötétség, doh és penész.
Szárnyalnom kell a kék égben, fényben,
s nem itt a sötétben haldokolnom.

Kiáltani, zengeni, harsogni!
Csendüljete, ős erdők és mezők!
Zúgjatok, hegyek és büszke fenyők!
Ó, de rossz lélek-láncot csörgetni.

Ó, uram, hű gyermekedre nézz le,
ki a szabad mezőkön született.
Most hitvány gazok prédája lettem.
Megtörik-e a gonosz ereje?

Az éj elmúlt, és a sötétség el-
takarodik, napfény árad-derül
a világra. S mint meleg napsütés
jön és beborítja az én lelkeimet is.

Sok fényes szó keserűséggé vált.
Sok láng keserű füstté.
Angyali szó repedt üst hangjává.
Erdei gyöngyvirág halott csengővé.

Szobrok, nagy képek, szavak meghaltak.
Versek alusznak megszületetlen.
Ködbe vesztek a halálos álmok.
Sok ifjú láz halott tengerré változott.

Ó, Uram, ez időt fiadnak mért adtad?
Utam sivatagba hova vezeted?
Fénytelen pusztán idők óta megyek.
Hús partra ki mikor érek?

E sok sivárság már rettent.
E halálszag facsarja orrom.
Ó, ének, föld, csillag, álom,
hát minden csak korom, korom?

Hegyek, tengerek, hús tavaszhajnalok.
Virágoztak dalolva az erdők.
Nőtt ott a fű, és kacagott a rét.
És nyújtózkodtak boldog legelők.

Tavaszhavában az eke után mentem.
Májusban lucernát kaszáltam.
Júliusban sarló volt kezemben.
Októberre megtelt az életem.

Most itt a tél, és üres a csűr és kamra.
Éltem felett varjú károg a hóban.
Lelkemben megfagyott az édes erjedés.
Ecetté vált a nektár a hordómban.

Ó, hogy mindennek ez a vége, sorsa.
Másról álmodtam a kicsi faluban.
Magam előtt mindig egy csillagot láttam,
fényes csillagot.

Most nem tudom, ki vezet,

hová érek,
isten vagy a halál a társam?...

1939. január–március

JAJ, A HEGYEKET NÉZD

Jaj, a hegyeket nézd!
De üdék, frissek, zöldek.
S a remegés de finom,
mely átjárja lelkemet.

Jaj, a mezőket nézd!
Hogy hajtnak, színesednek.
Hogy ég, pirul az arcuk.
S hogy fénylenek a füvek.

Jaj, az erdőket nézd!
A komor, vén fákat.
Mint lány,
bomlik mindahány.
S majd kiszakad szívem.

Jaj, a felhőket nézd!
Futnak űzve az égen.
Fátyoluk leng a tájra
és aranyhajuk zizzen.

S mosolyuk lobban, és
aranykacajuk tékozva
szórják a földön szét.
Jaj, a felhőket nézd!

1942. április

LÁTTALAK

Oly messze vagytok már tőlem
bágyadt őszi munkák:
bús szántás-vetés.
Járok az idegen mezőben, tarlott réteken,
és megdobban a föld és szívem.

Testvér, hol jársz? – kérdik az erdők.
Hallottad-e, mint sóhajt a fű?
Sírva néznek a szelíd barázdák,
mint kicsi meleg, pufókarcú lánykák.

Hívnak a szerszámok:
az eke és a taliga.
Aranyfényben a búza mosolyog.
Mennyországi derűvel állnak az ökrök.
Szekér mellől virít a fehér vetőzsák.
– Jöjj, akassz a nyakadba, pajtás!
(de hol vannak a kosályi dombok?)

A széles földön magamba borulva,
mint látomás – lassan haladok.
A nap nyugszik véresen és elfolyva,
s én sötét szavakat mormolok.
A vén időbe vetek,
kezem kinyújtom,
két karom az égre emelem.
Megyek ábrándföldön,
mese-birtokon.

Hajtom gondolat-ökreim csendesen.
Fogom kicsi volt-nincs ekém szarvát.
Nyakamban a zsák.
Szórom fénylő magom,
fénylő csillagmagom,
aranybúzám.
És míg megyek búsán a tejúton,
a földön lent,
lábam alatt

kacagnak és sírnak a barázdák.

Ó, mező!

Határ!

Sokat tapodott fájó föld!

Láttalak újra.

Ó, könnyben és vérben keresztelt
rettentő élet!

Oly édes vagy, mint a föld álma: a sír.

És olyan keserű, mint a sötét,
elkárhozott lélek.

1942

MI MÁSNAK

Mi másnak égi fény, tisztesség,
nekem csak kint, gyötrelmet hozott.
Nem tudom, miért büntet a sors?
Homlokomon töviskoszorú ég.

Vidám perc, boldog óra jutott
nekem, de kevés. De vérem folyt
annál több, és bús könnyem csorgott.
Most már többé sírni sem tudok.

Ér csapás, baj; ver záporosó,
a szerencse messze elkerül.
Vállamon egy sötét madár ül.
Károg az éjbe, bajkeverő.

Már szerencsét nem is remélek.
Veszem a sorsot úgy, ahogy jó.
Pár puha hant, egy kapányi föld,
egy öles lyuk – úgyis elég lesz.

1942

FÜTRAGÉDIA

Hogy fenjük-verjük a kaszát,
hallják a kicsi füvek. A
lucernák közt száll a vészír,
s lóherék tovább adják.

Valamire készül az ember.
Valami szörnyű történik.
A kis fűszívek dobognak,
s a halál árnyéka megjelen.

1942

RABZENE

Nyugtalanságok, fájások, gyötrődés.
Ki nem mondott szó.
Vészes tűz lobog,
Összedül a kohó.

Vasketrecbe:
magamba bezárt vad,
viaskodik, üvölt, zúzódik,
Ím, szörnyű éjszakák csendjén
tusája világba kihallik.

Véget ez soha nem érő harc,
soha meg nem szűnő rabzene.
Csürög, peng, hallik új-új változatban,
míg el nem visz az isteni fene.

1942

ŐSZI FALEVÉL

Még egyszer vérbe-aranyba borul,
s aztán a csók sem marad,
csak a kopasz ágak.
Őszi falevél.
Elbújdosok én.
Messze szálllok e földről.
Valahová, valahová...

„Szegény legény”.
„Nem visz el a lábod”.
„Nagy neked te-gyámoltalanságod”.
„Itt pusztulsz el.”
„Itthon maradsz vérben-könnyben.”
„Raboskodol bús csillag-börtönben.”“

Őszi falevél.
Elbujdosnék én.
Messze szállnék e földről –
valahová, valahová...

1942

NAP ÜDVÖZLÉSE

Csodállak, Nap!
Birodalmad tűz,
felség, erő.

A hegytetőn megjelenesz.
Fényt árasztasz
az egész világra.

A sötétet elűzöd.
Ember, állat úgy vár.
Minden élő áhít.

Csodállak, nap!
Tüzes gömb, fénylő korong.
Az ég ívén elindulsz.

A hegy zúg.
A völgytorok lángban ég.
Szikráznak a kövek.

A fák hódolnak.
Palástban állnak a tölgyek.
Útadra virág hull.

Csodállak, Nap!
Mint megváltó úgy jössz.
Fényben, diadallal.

A patak csenget.
A forrás zsolozsmáz.
Lehajolnak a földek.

A csillagok elhomályosodtak.
A hold eltűnt.
Mindenütt csak te uralkodol.

Égen és földön.
Fenn és lenn.
Mélyben és Magasban.

Ahová lépsz,
útagon élet fakad.
Nyomodban a puszta föld kihajt.

A barázda megtermékenyül.
A mag csírába kap.
A gondolat magasba lendül.

Csodállak, Nap!
Félek, imádlak.
Előtted némán leborulok.

Az életet jelented.
A világot jelented.
Áldást hozol a meggyötört embernek.

Kelsz tűzfészkekből,
és szállsz égő tollakkal
mind magasabbra, mint madár.

Suhansz aranytengerben.
Kék habok locsolnak.
Méssz az ég óceánján.

A végtelenből a porba lenézel.
A síró sárgolyót tekinted.
Fénylő szemekkel a nyüzsgő port szánod.

Csodállak, Nap!

Én, fiad – jöttöd üdvözlöm.
Kezemben zöld ágat lengetek.

S fényednél a hegytetőn megállok
és kiáltom:
Üdvözlégy, Nap!

Boruljatok le Földek, Emberek!

1942

VAN VIRÁG

Van virág, van csillag,
van hold, van nap,
van erdő, van tenger,
van hegy, van víz,
van falu, van város,
van álom, van öröm,
csak lelkem nyugalma
te nem vagy sehol sem.

Bolygok az erdőn,
járom a tetőket, mély árkokat.
Keresem a tűnő napot.
Keresem az elszálló sugarat.
Keresem a fényt,
lelkem bús fényét.
Fák között, lombok alján
néha csalóként megjelen,
hogyan aztán menten tovább tűnjön.

Én búsán, szívszorongva
megyek utána, követem nyomát,
űztön-űzöm...

1942

KÖSZÖNÖM

Köszönöm a nyugalmat, békét,
a vadvizek zúgását.
Köszönöm az őszi ég kékjét,
a levelek hullását.
Köszönöm a mély csillagokat
a hegyek felett, a rőt
színeket s a bágyadt szeptembert
s lelkem: az égő erdőt.
Lobogott, fájt, kínzott s halálra
vitt, mostan megnyugodott.
Köszönöm a fájó szívemet.
Mellemben, a bezárt, vad
koporsóban most nyugszik csendben.
Ki se tör égre, tavaszt
sem érez, meg se moccan, ha kint
zeng a napsugár, s zendül
a bolond bérc; ha tűzvész rak fészket
az emberi szívekben,
s pusztítva őrzöng, zúgva, búsan –
Köszönöm a faleveleket,
én már magamban megnyugodtam.

1942

ÓDA NAP JÖVETELÉHEZ HÁBORÚ IDEJÉN

Eljöttél, eljövél, szent Nap! Kisütöttél melegen.
A földről a havat-ködöt elűzted.
A bús avar fölé, melyet megnyomott a téli fagy,
a reménység virágzászlócskáit tűzdelted
Ó, hála néked, aki eljöttél, királyi lánya
égnek s földnek édesanyja, aki mindeneket
táplálsz. Most a nagy ég táján, tündöklő palotádban
megjelensz. Királyi fényben állsz. A völgy
remeg, rózsaködben úszik a mező. Nézd, mily széppé
lett már a bérc és az erdő! Nézd, a csókolni
való hegy megmosdott aranysugaradban. Dús pára
reszket, s fürödnek a dombok – virágok közt mint
valami boldog tengerben. Reggel van. Hóvirágok
nyílnak. S te kelsz meztelen aranylábakkal nagy

hegyek mögül. Aranyhajad bontod. Micsoda kórus
kíséri jöttöd! Micsoda hangverseny!
Patak csengése köszönt, füvek suttogása üdvözöl
rovarok serege hódol. Ó, köszöntlek én
is, az ember! Üdvözlégy, Nap! Köszöntlek e reggelben!
Ki eljöttél az ember, a hitvány porszemnyi
ember minden gyilkos ideje fölé. Mert lásd, ó, Nap
az ember, ez örült féreg maga fölé nőtt
már a pusztításban. Mindent elront, mindent lerombol.
A föld testéről levakar mindent, szépet és
nemest. Csak sírhalmokat épít és holttestekből rak
mérhetetlen gúlát. Város nem kell neki, se
a jó szoba s puha meleg ágy, csak a sötét pince,
nyirkos barlang s fekete odú. A mezőn nem
aratnak, csupa vér s tűz a rét... Te lombot, virágot
fakasztasz, bimbót és gyenge fűvet felnevelsz,
s a föld sebeit, mit a rettenetes vad önmagát
harapva-tépve vág, te halványzöld pólyával
nemesen bekötöd. Ó, üdvözlégy, Nap! Vedd e szerény
ódám, mit e vériszonyatban torkom kiád!
Mi neked e kicsiny harc s az ember rökönödése?
Semmi se – tudom. Ki láttál messze évezredek
s letűnt korokat, mikor planéták hulltak és vesztek.

Mikor nem volt állat és ember, virág és fa,
csak az őselemek ádáz csatája tombolt. Veszett
gőgjében e parányi föld mit akar? – kérded.
Porszemként lebegünk előtted, ki csillagról fényes
csillagra hajolsz... És itt e csöppnyi földtekén
mennyi előtted a legislegnagyobb is? A fénylő
trónszék, korona, bíboros palást?... Csak halvány
ujjpeccentés, körömfekete...

Ó, üdvözlégy most, Nap!
de jó, hogy eljöttél. A földről a ködöt és
a havat elűzted. Most hóvirágos a bérc és az
erdő. S a meleg lankákban ibolya mosolyg.
Most világ fölött dús fényed elöntöd, nemsokára
tán az átkos ember szívét is felvidítod.

1942

INDIA

Vereségek, kudarcok, lemondások.
Nem győzelem, előretörés, diadalív,
ahogy hittem én.
Csak hátraszorulás, lehajtott fej,
elbúsult fő,
s el nem ért cél.
De kell-e búsulni ezen?
Kell-e siratni
a ki nem nyílt virágot?
a meg nem jött Kedvest?
a fel nem kelt csillagot?...
Napóleon is vesztett el csatát.
Xerxes tengernyi hada odalett.
Nagy Sándor cél elől meghátrált,
soha el nem érte Indiát.
(Ó, India, India!)
Zrínyi se látta felkelni csillagát.
Több a világon a vereség, csapás:
a kétely, az önvád, a marcangolás.
Tétovázni nem láttad Rómánál Hannibált?
A test romlandóbb, mint mit kíván a vágy.
Csak szívem, te el ne csüggedj!
A csapások csak erősítsenek.
Hadd vigyék a kétes győzelmet mások.
Te szeljed át a gyötrő sivárságot.
Égő kövek közt a szomjú földön át,
te úgy sem éred el soha Indiát.
De menj előre felemelt fővel.
Vereséged egy a győzelemmel.

1943

POMPÉJI SORS

Jönnek ilyen órák is,
mikor nincsenek szavak,
és minden súlyos, nehéz,
mint hideg kő, mázsás vas.
A gondolat oly távol,
mintha a világ végén
állana, túl életen,
halálon.

Jönnek ilyen
órák is, tudom, mikor
kín minden, irtózatos
kín és sötét fájdalom.
A lélekben kialszik
a fény, világ beborul.
Csillag nem jön az égre,
minden vak homály és híg
sötét, amilyen csak az
ősteremtés előtti
zord időkben lehetett.
Amilyen csak a halál.

Jönnek ilyen órák is,
tudom, mikor az életnél
a halál százszorta jobb.
A szürke hamu, salak
havaz, befed szent lángot
s elpusztít. Pompeji sors.

Mégis, emberfia, kell
remélni új hajnalt s tavaszt!

1943

Ó, VILÁG

– Ó, világ!
Mit adsz nekem cserébe számtalan
éjszakámért?
gyötrő napjaimért?

Ó, neked adom
minden kifolyó könnyem,
ezer-bús néma szenvedésem,
összes sírvirágom,
véres keresztm tömegét,
sötét hegyeim mind
s fájó szívem.

És minden sorsot, álmat,
mely bölcsőből indul
és koporsóba tér.
Neked adom
sötét jövőm,
sötét lángom,
sötét időm.

Neked adom mind.

1943

CSAK ENNYI

Most még oly távol minden – a halál.
De tudom, egyszer mégis rám talál.
Mint virágos rét és érő búza-
kalász, leszakadunk s hullunk porba.

Semmivé lesz fénylő életünk,
mely most mint dicső zászló lobog.
Csak göröngy leszünk és hitvány por,
egy marék por fénylő életünk.

Mennyit küszködtünk, mennyit sírtunk,
harcoltunk, vívtunk és lobogtunk.
Égtünk gyötrő lánggal,
mely bennünk égetett
örökös sebeket.

Sebek. Vér. Hullás. Nyert és veszített
csaták. Igaz és vélt győzelmek.
Ím, ember, ennyi a te híres élted,
mit ajánlhatsz teremtődnek.

1943

MOST NYUGALOM

Most nyugalom, csend, nyugalom. Alszik a szikra,
alszik a parázs. Kicsi kezéd hozzá ne érjen.
Most oly jó a nyugalom. És fel ne költse
senki se.

Hamu alatt hamvadó parázs. Alszik elrejtve,
mélyen – bús, nehéz halállobogással.
Jaj, meg ne bántsátok álmát!
Meg ne törjétek csendjét!

Hamu alatt hamvadó parázs.
Most zúg, sajog sötéten, mélyen.
Hozzá ne érj, kedves!
Jaj, föl ne szítsad szorongó lángját!
Vadgalamb bűgással altass el engemet!

1943

EZ OLYAN IDŐ

Uram, ím gyötrődöm a földön.
Magamban kint kínra halmozok.
Vad késsel hasogatom szívem
S magamon ejtek égő sebeket.

Mert hiába a földön minden:
Igézet, mosolygás, mennyderű.
Csalóka álom mindegész.
Fekete fájdalom s vak terű.

Ím, nézd, kitárom fekete két karom.
Ím, lásd, az én végtelen golgota-utam.
Nincs eleje és nincs soha vége.
Ezerszer feszülök fel a keresztre.

Ez olyan idő, hogy százszor kell
Meghalni.
Eszményért, hitért, életért
Ezerszer meg kell lakolni.

Ez olyan idő, hogy lehullunk,
Mint csillag az égről.
És a földön sírunk, sírunk.
S a fényes magasba fel
Talán sose jutunk.

1943

A FÖLD, E FÖLD AZ ÉN SORSOM

A föld, e föld az én sorsom.
E néma nehéz sors.
E mostoha és kietlen.
A föld, e föld az én sorsom.

Nagy mezők, határ!
Erdők és bánatos dombok!
Népem és hazám!
E bús földre leborulok.
Megölelek, édes mostohám.

Megölelek, édes mostohám,
ki oly szűkön adsz.
Az arany kezekben sárrá változik.
Én megcsókolom a sárt édes kezekben,

Ó, anyám, földem, életem!
Bús sorsom, múltam és jövőm!
Bölcsöm és tündérem!
Nálad nélkül sötét az életem.

Nem jó a víz, és nem puha a fű.
A rét nem selymes, virágos.
Ó, anyám, te édes, édes föld –
kegyetlen!
Légy velem és ne hagyj el!
Én el nem hagylak
örök Egyetlen!

1944

A VERS MELLETT

Nem a versben élek,
csak a vers mellett.
Nem ad az élet kegyelmet.

Pillanatok vannak csak: percek.
Halvány kis, fájó remegések.
Villanás, mely megrezeg bennem.
Mint fénysugár, átfut lelkemen.
De aztán vége, vége már.
Elkattan az aranyos zár.
Sötét lesz újból, mély sötét.
Illan a bűvös tündérkép.

Nem a versben élek,
csak a vers mellett.
Hiába jöttök
tavaszillatú hegyek.
Alkalmak, tervek,
reménységek...
Szűz szavak –
a mélyből bukkantok ki,
miket emberajk
még nem ejtett ki.
Ósdalok!
Szárnyak!
Képzetek!
Hiába jöttök, hiába.
A perc elfut, a drága.
A lelkem fájva megremeg.
Én most verseket feledek.
Meg nem született új-új verseket.
Soha nem ismert tavasz-ízeket.

A boldogság csak addig tart,
míg enyém vagy, drága pillanat.
Míg munkába megyek szaporán.
Siető emberek közt az utcán.
És felrajzik bennem minden szép.

De mint aranyháló,
szétfoszlik, szerteszét.

De nem, de nem, az nem lehet.
Ki született, megölni nem lehet.
Kikeltek, megnőttök – tudom én.
Virágok nyílnak a domb kerekén.
Kis versek, vers-csírák – magok,
alig megötlött kicsi életek –

Nagyok lesztek ti, nagyok!

1954

FEBRUÁR

Jégcsapos,
ereszt megcsurgatós,
drága Február!
Csak egy verset hoztál.
Ó, be fukar voltál.
Szűk kezekkel adtál.

Ó, szélfuvásos,
nagy havazásos,
ifjú Február!
Hát még miket adtál?
Egy fénylő reggelen
friss havazás után
mentem kertek során
és szólott a madár.

Ó, nagy olvadású,
csatornazúgású
szeszély kisasszony!
Mi van az utcason?
Mondjad már, mondjad már!
Szép pléhtányérokon
hóvirág van-e már?

A hegyoldalakon,
a friss vadnyomokon
kankalin nőtt-e már?
Ibolya kelt-e már?
S mint szűrt, tiszta arany,
csorog-e napsugár?
Február! Február!

Február! Február!
Morcos-szép Február!
Bajt is mennyit hoztál.
Csikó jókedvedben
mennyit ficáinkoltál.
Mély gödröket ástál.

Hótornyokat raktál.
Majdnem eltemettél.

Február! Február!
Szép kedves Február!
Mint egy aranymadár
28 napoddal
most már el is szálltál.
Itt hagyta emléked.
S mint búcsúzó kedves,
eltűnő mosolyod.

De küldöd utódod,
a boldog magvetőt,
a lázas Márciust –

S a szívünk feldobog!

1954

BETEGSÉGEDBEN

Most fekszel a kórházi ágyon,
én édes párom, ki a munkában,
jóban, rosszban, az életúton
harmincnégy éve vagy már a társam.

Együtt voltunk mi fiatalok
a szépségben, a szerelemben.
Te két szemed tüze csillogott
csillagként annyi sok versemben

A te hűséges életed
volt énvelem és kísért engem.
Most szívemet adom neked
eddiginél is teljesebben.

Együtt voltunk mi fiatalok.
És együtt leszünk majd öregek,
ha eljönnek az aranynapok,
a meleg fényben felkélő egek.

Éjfékete hajad bársonyát
most mákkal szórta be az idő.
(Az elfutó évek bús nyomát
idézi rajtam is nem egy redő.)

Szíved édes-mély dobbanása,
mely úgy zengett aranyharangként,
most beteg lett – ki hitte volna?
És a máj is makranckodik még.

De ne csüggedjünk, ha kopik is,
ha lazul is a romlandó test
s erőnk se az a régi, friss –
az életünk szebb lett és bölcsebb.

Az ifjú láz s a tavasz nagy heve
helyett ringat a nyárvég melege.

Az aratás, az aranykéve,
a szelíd ős muskotályíze.

Az évek futását ne bánjuk!
Lepje csak be ezüst a fejünk.
Kiknek munkás volt s tiszta tavaszunk.
Az új világban boldogok leszünk.

1954

BÚZAFÖLDEK KÖZÖTT

Kalászillatú föld!
Földillatú kalász!

Járok a jószagú határban,
érő búzaföldek között.

Dús illat száll, édes aroma,
a kenyér, az őskenyér
szent, tiszta illata.

A búza: föld aranyhajtása
megért az aratásra.
Csillognak a mezők,
fénylődnék a komoly kalászok,
a zengő-dús kenyérvirágok.

Kenyérvirágok!

Semmi termény nem csillog,
nem tündöklük úgy,
mint ahogy ti ragyogtok,
szent kenyérvirágok!
Csak nektek adatott meg
e kiváltság,
a nemes fény méltósága,
csak nektek!
Még a tarlótok is
messze-aranylón csodállik.

És rendjén van ez így,
föld legnemesebb terménye!
Zizegő kalászok!
Kell is, hogy magatokból
kicsillogtassátok
mindazt a sok fényt,
munkát és áhítatot,
amit küzdő fiaitok
belétek elvetettek.

A kenyér: pótolhatatlan.
A kenyérvirág: legékesebb virág.

Most átszállok felettetek,
búzával tarkított mezők,
arannyal csíkozott domboldalak.
Most átszállok rajtatok,
kedvesebbek sohase voltatok,
mint amilyenek most vagytok.

Aranymezők!

Most mindenütt indulnak
aratógépek.
A búzaföld dalol.
Kötik a kévéket.

Jönnek az aranykaszások
három-négy sorban.
Övükön kasza-tok.
Vágják a búzát,
húzzák a kaszát
serényen
s nyomukban lépdelenek
a gyors marokszedők.

Halad a világ legkisebb
aratógépje: a sarló.
Vágja, hajtja a markot két kar,
két csupasz kar.
Az ingük foszlott, lobogó.
Nehezen, primitíven
küzdenek előre
e csöpp-kis masinák.
A tarlóra a fáradtság
nehéz cseppje hull.

Ó, aratás – köszöntlek téged!
Gépekkal és sarlókkal
benépesült határ!
Köszöntlek, emberek!

Víg aratók!
Pacsirtadalos napok
és hús hajnalok!

Évek során én is ott voltam veletek.
És vettem sok-sok magot.
Bánatföldbe virágmagot.
Az életnek vettem, az örömnek,
hogy nőjenek a boldog jövőnek.
Hogy akik most utánam jönnek,
a sorban haladók,
daloljanak a boldog aratók!

Kalászillaú föld!
Földillaú kalász!

1955

LIBBEN A CINKE

Libben a cinke, egy hangot ad.
Hirdeti, hogy itt már a tavasz.
Vén fák között nem is látom őt,
ezt a boldog, vidám köszöntőt.

Behavazott úton megyek én.
Túl vagyunk a nagy tél hidegén.
Szól a cinke, vidul a lelkem,
a boldog dal szárnyat ad nekem.

Hóvirág nyíl, a vetés mozdul.
Füttyszó hallszik ott a kerten túl.
Egy ember megy, mi van a vállán?
Fejsze, kapa vagy villa talán?

Megy kifelé, otthon nem ülhet.
Hó takarja bár még a földet.
De látni kell és menni rajta –
Még éjjel sincsen nyugodalma.

Így mentem én is régen-régen.
Szép Kosályban, a földön-égen.
Világ vetését s a magamét
így néztem, ha ment a hó, a jég.

Igen.
Így mentem én is – föld szerelmese.
Fagyott rögök közt, vállamon fejsze.
S míg a föld porában néztem a vetést,
kibomlott a fájó messzeség.

1955

HALKAN

Halkan kell kopogni.
Psz, csend legyen!
Még nem bomlott ki
álom karjaiból
a drága, szunnyadó határ.
Még fanyar szél bujkál.
S a hólikakban s barázdákban
még csillog a hóvíz.
Még betegszínű a tarföld
s mégis... mégis...
oly édes kint lenni, járkalni
az egyszínű, nemes testen.

Az alvó föld fölriadó
szerelmese van itt,

motoz halkan,
barázdától barázdáig
elmege, egyik földtől a másikig.
Megáll, gondolkodik,
tervez, számít.

Egy-egy göröngyöt
szépen eligazít, mint morcos redőt
kedvese ruháján.
A sarjadó vetésre
félve lép.

Halkan kell kopogni.
Psz, csend legyen!
Fel ne ébreszd a drága alvót!
Madár, korai hangoddal
te se szólj!
Fanyar szél bujkál még
a hólikakban
s a barázdában
csillog a hóvíz.

1955

TE FÖLD

Te föld, kicsi barázda,
a könnyemet kéred,
a hulló, fénylő gyöngyök
záporát,

a meleg, kövér cseppeket,
a sós verejtéket,
a kis csermelyt,
mely botladozva
végigfoly az arcon,

a jármok nyikorgását,
a hámok feszülését,
a taligakerekek
víg futkározását
a frissen felhasított
barázdák mélyén,

a hajnali felkelést,
a gyors mosdást,
a sebtibe bekapott
reggelit – –

Ó, föld!

De gazdag mezőid,
virágos rétjeid,
ékes dombjaid
adod cserébe,
a vetések zöldjét,
az árpák ezüstjét,
a búzák aranyát,
a kukoricák suttogó sorát

és a magas, vékony-szál rozsot,
mely mint karesú, barna lány
dalolva

leng-hajladoz –
a szélben.

1955

PEDIG TAVASZ JŐ

Mező, még dermedt,
fekete a tested,
fekete, fekete.

Könnyű szél még
nem borzolja selymed.
Pedig tavasz jő.

Fekszel aléltan,
némán kiterítve.
Hó és jég megcibáltak.
Az életjel is megállt
benned,
mintha halálod
órája jönne –
Pedig tavasz jő.

Pedig tavasz jő.
Fekete tócsák
és vad göröngyök
orcádról elsimulnak.
Nemsokára zöld vetés
lobog,

szemed kicsillan
az arany márciusi napra,
gólyahírrrel és liliummal
tűzdeled fel kontyod.

Gólyahírrrel és álmokkal,
mint az ember,
mint a szegény,
felbolygatott lélek.
Mező, mező!...

és őszire telerakod
az életed keresztel.

1955

A MEZŐN

A zabosbükköny, mint egy cserge.
Árpatábla felfut a hegyre.
Kukoricák állnak szép-sorban.
Én megyek halkán az alkonyban.

Mezei úton, a füvek közt,
nézem a kigyúló mezőket.
Oly szépek vagytok ti lelkemnek,
mint anya az ő gyermekének.

Csak vándor voltam én köztetek.
Magatokhoz nem kötöttem.
Mért engedtétek a kezem el,
mikor búcsú nélkül mentem el?

Tündérkép csábított csalfán.
Itt maradtam én most oly árván.
Bár vannak fénylőbb messzeségek,
én mindig csak felétek nézek.

Föld, mező, égbolt és csillagok.
Hazafelé lassan ballagok.
Elér a sötét is – jól tudom.
Hús halmokon híven megnyugszom.

1956

NÉZD – AZ ESTÉBEN

Nézd – az estében, a kerten túl
hogy égnek-villognak
az ért búzafejek!
Lángol a határ.
Mint előtött arany,
csillog a föld.
Csak a kukoricatáblák sötétlenek
méregzölden az aranyföldek között.

Nézd – az estében, a kerten túl
milyen tündérik lettek
a kicsi földek,
hová izzadságunk
s verejtékünk hullt.
A búzafejek csilingelnek.
Halkan ingnak a zabfejek.
A nap vére kifolyt.
S a sötétben
a lóherék bíborlanak
vad, vészes fényben.

Nézd – az estében,
állok a kertem végében,
a sásfára könyökölök
s nézem a határt.
Még minden villogó,
reszkető-szép,
sárga tűz, arany láng.
Még minden napi munkánktól parázslík,
szikrázik, sajog és ég.
Háborog, mint felzavart,
felbolygatott tenger.
De nem sokáig tart az egész.

Mindjárt jönnek
az apró, túhegynyi
égi csillagok,
mint győzhetetlen hangyaseregek,

s a puha, gyógyító harmatok,
és – jön erdők mögül
– lassan a föld felé–
jön – nyájas sugarával
a keréknagyságú hold,
hogy mint jóságos-jó anya
csitítva –
ezüst keblére vonjon lágyan –
mezőt, fűvet, erdőt
és elaltasson mindent –

Csak szívem lüktessen tovább
élőn, véresen.

1956

FALEVÉLKE

Reszket, fél,
lehullna már,
remeg a szélbe,
csak hajszáll tartja –
kicsi levélke.

Mégis marad,
meddig csak lehet.
Sárga az arca,
vajon az élethez
mi tartja?

Valami ős erő,
ösztön...
Pedig tudhatná
a kis bohó,
hogy meghalni kell.

Elszáll minden.
Fű kiszárad.
Dió megérik.
Levél elsárgul.
Elmúlik minden.

De ősz után jön
új tavasz, szerelem.

1956

FÉNYED NEM ALSZIK KI

Gondok nyugtalan vizébe
belecseppent egy aranycsepp.
Ó, nyugtalan víz, mindennapi gond,
ne nyeld el ezt az aranycseppet!

Ne nyeld el ezt az aranycseppet,
csillogón-fénylőn
hadd ússzék még
a felszínen egy kicsikét.
Tündéri szépen
hadd lebegjen még
a hullámok tetején!

A versek ára ez.
Ők nyújtják most
remegő kezük felém.
„Az erdőről hazatérő favágók”
s a „De különben csend van”
tavaszi, hóvirágcsokra.

A „Két kicsi fa”
aranygyümölcse,
mely hull, hull
most –
zizegve-zengve,
a „Szőlőörzés” kedves bére,
a kalászillatú föld
szemecskéje.
Ó, mohó, telhetetlen tenger,
ne ragadd el magaddal
a kis szemecskét!
Hagyd meg még
egy kicsikét nekem.
Hadd őrizzem
a szemem tükörén.

De nem! Mégsem!
Vigyed! Vigyed!

Menj, csak menj,
csillogó kép,
hiú káprázat,
menj!
Meddőn ne csillogj!
Ne csillogj –
egy pillanatig se.
Hadd legyen belőled minden,
ami kell.

A lábra meleg cipő.
Az ágyra virágos takaró.
A párnára huzat.
Az asztalra cipő.

Menj, csak menj, gyorsan!
Tűnj és oszolj!
Áradj szét áldásosan
az élet száz meg száz
csatornáján.
Fuss és szaladj,
mint boldog hírnök,
mint a vérbe oltott orvosság.

Legyél éltető erő.
Alkotó munka.
Lelket és testet átjáró
meleg áram.
Gondolattermő, üdítő jó,
hajnali szó,
én mindenben megtalálom
és fellelem képed.

Az almában az asztalon,
az új nyakkendőben
a szekrény oldalán,
a puha sálban,
az orvosságban
és az életharcban elfáradt
Kedves arcának
felfénylő,
boldog mosolyában.

Menj csak, menj!
Kicsi szemecske!
Fényed úgysem alszik ki
soha.

Mindenben itt vagy te,
mindenben jelen vagy,
mindenben benne vagy,
ami belőled lett.

Száz alakban
és száz kedves apróságban
megcsillan képed,
mint az éltető
új erőt adó,
frissítő,
tavaszi napsugár.

1956

RÉGI SZÉP SZÓKKAL

Régi szép szókkal,
rozsmaringokkal,
gyermekkoriakkal,
otthoniakkal
szólítgatlak.

Vadszőlős tornác,
boronás faház,
kicsi-kis udvar
a lelkem mélyén
takargatlak.

A mély Olt partján,
füzesek alján,
a fakó réteken
bolyongtam árván,
egymagamban.

Diákkoromban
– vézna, kis gyermek –
a vakációban,
futó napokban
voltam csak tiéd.

A forró nyárban,
sürgős munkában
szénát gyűjtöttünk,
gereblye nyele
feltörte kezem.

Sarló megvágott,
kéve is ledült,
ha erdőn felleg gyűlt,
zörgős szekéren
mentünk Brassóba.

Minden kis emlék
szívembe lángol,

ég és pislákol,
Örök tűz, amely csak
halállal alszik ki.

Mint a szerelem,
az édes gyötrem,
mint az örök Kedves,
a feledhetetlen,
úgy világolsz.

A mély vizekből,
a feledésből,
édes szülőház,
sok régi emlék most
fel-felbukkansz.

1956

NYÁRI EMLÉK

A tájak
mind elfutnak rendre,
és nem marad más,
csak az emlékezés.
Itt jártam
és láttalak újra,
szép Alföld,
tág, nyíltszemű róna.

A „szőke” Tisza vizén
átrobogtunk.
Reggeli fényben
fürödtek
a méregzöld
parti fák.
Én néztelek
csendben.
Tutajok úsztak
lomhán a vizen.
Tán a hegyek közül,
Mármarosból jöttek.

Homoki szőlő-
és gyümölcsfa-sorok
s virágos-kis
vasúti állomások közt
suhanunk.

Oly gyorsan megyünk,
oly gyorsan –
a rég nem látott tájat
nem is üdvözölhetjük.

Egy villanás,
egy röpke kép
marad csak meg
elködlő szemünk tükörén.
Itt járunk Petőfi földjén,

a Duna-Tisza közt,
ki ott született,
de meghalni eljött
a segesvári síkra.

Bolgárokkal ültünk
egy kocsiba.
(Egy házaspár s három
felnőtt fiú.)
Szófiából jöttek,
az Iszker völgyéből,
a nagy hegyek közül
s mentek Katovicba.

Csak jelekkel tudtunk
értekezni,
csak jelekkel
s a szemünk és ajkunk
mosolyával.

Mint az őskorban
az emberek,
oly ősen és boldogan
beszélgettünk.
Kimutattunk az ablakon:
„kukorica!”
S ők rávágták azonnal:
„Cárevica!”

És nevettünk
– önfeledten,
mint a gyermekek.
És mulattunk
jóízűen
a kapóra jött
rokoncsengésű szón.
És egymásnak úgy örültünk,
mint akik nagy, közös kincset
leltek –

S búcsúzaskor
egymást megöleltük.

1956

EMBEREK, FALUMBELI TESTVÉREK

Mikor az Olt partján futkároztam,
mint süldő-gyermek
– a rég eltűnt időben –
tele voltam lázas álmokkal
és torony-magas gondolatokkal.
Jártam a mezőn,
heverészttem a fűvön,
néztem az eget.
A magas mennyen felhők úszkáltak.
de az én álmaimnak
a magas menny
sem volt elég magas.

Az apácai erdők viharba borultak,
vész-jelek jöttek a Barcaság felől,
jég hullott és villámok csapkodtak.
Az Olt kiáradt és az én falumnak
odalett a vetése. Az ár
hegylábtól hegylábíbig ért el.
Bölon, Nagyajta is vízben úszott.
Az emberek, falumbeli testvérek
az országútra futottak,
kezüket tördelték
és sírva nézték
az árban himbálódzó vetést.
„Mi lesz, mi lesz?” – kérdezték
kétségbeesve.
Az árban gerendák úsztak:
egy-egy felpuffadt hasú
bivalynak a hullája látszott.

De az ár elvonult,
a vizek a földekről lehúzódtak
s az emberek, falumbeli testvérek
szerszámot ragadtak kezükbe:
ásót, kapát, ekét, boronát
– és töretlen hittel –
újra bevetették a feldúlt földeket.

Nemsokára ismét zöld erdő lobogott,
és madár dalolt a mezők felett.

Életem folyamán
az én álmaimat is
elsodorták
annyiszor a viharok.
Ó, emberek, falumbeli testvérek,
mondjátok meg,
vajon – töretlen hittel
én is mindig újra elvettem-e őket?

1956

ARANY CSOROG

Arany csorog a novemberi tájra.
A búzavetések fürödnek,
a kicsi zöld erdő mosolyog,
nyakig lubickol a fényben,
még mielőtt beborítja a tél.

Én is kitárom szívem.
Lobogó kedvem terítem a nap elé
és kiáltom:
„Élj, dalolj, énekelj, ember!
Örülj a napnak és a percnak!
Örülj e kései fénynek,
mint az apró fűszálak,
mint a búzavetések!”

Nézd, őszerűnek már az erdők mögötted.
Nézd, kigyúltak már a réten a kikericssek.

1956

AZ ÚTSZÉLEN

Decemberi eső esik.
Könny fűrészi a világot.
Az ég könnye hull a földre.
Decemberi eső esik.

Az útszéli csipkerózsa.
Földre hajlik bogyós ága.
Az esőben ki jár arra?
Árokszéli csipkerózsa.

Csipkebogyó, mint a vércsepp.
Szegényasszony szedegeti
s rakja-rakja kosarába
a bogyókat – vércseppeket.

Hideg téli eső esik.
Könny fűrészi a világot.
Szegényasszony könnye csorog
Jeges-havas eső esik.

Csipkebogyó jó lesz télre,
mejjfájásra, köhögésre.
Rakja-rakja kosarába
a bogyókat – szegényasszony.

Mint gyöngyöket, klárisokat,
puszta télbe – sárba-fagyba,
míg megtelik kis kosara –
s vére-nyoma marad rajta.

1956

A KIS GYERMEK ÁGYÁBAN

A kis gyermek ágyában,
midőn édesen alszik,
a legszebb kép a földön.

Két kis karját kétfelől
kilökve tartja, virág
egy se kecsesebb ennél,
szép, tiszta virág.

Kigyúlt
arca lángol, mint hajnal
fénye. Ó, mert hajnal ő,
kinek napja ezután jó,
a sűrű meleg nap s a
sok fájó szépség, öröm
s pillangói remények...

Sokáig elnézem én
és ha mozdul, föléje
hajlok: mit álmodol?
kérdem becéző-féltve.

Milyen ártatlan és szép
lehet álmod. Harmatos
mező, zöld fű, kis madár,
vagy játék a homokban
és bujóska. Ó, nem mint
az én álmom: gyűrt párna,
sötét harc, izzadt homlok,
vas-nehéz gondolatok...

Ő alszik csendben, békén.
Még – élet- s világgondtól,
szívtörő fájdalomtól
csillagnyi távolságra.
Tűzmáglya, ágyú, atom
s embert zargató rémek
tőle oly messze, messze...

Ő alszik kis ágyában
rezzenéstelen csendben,
s én írnám újból: virág,
(ha nem volna a szó oly
elhasznált,) egy párnára
ejtett élő műremek,
akinel szebbet művész
nem álmodhat. A szívem
dobog a boldogságtól,
szinte fáj és reszketek,
átérezem minden-egy
anyának és apának
az örömét, amidőn
ott áll gyermekénél,
világ reménységénél
és nézi, nézi, nézi,
mint én – kis unokámat
és úgy érzi, a földön
ő, ő a legboldogabb.

1956

HOLNAP – HÁTHA

Menj – te is, nap,
a többi után – menj!
Süllyedj a semmibe,
vessz el örökre.
Nem sajnállak.
Pedig életemnek
része voltál te is.
Vérem és könnyem hullt,
égtem és lobogtam,
sírtam és kacagtam –

most mégis elmégy,
hűtlen barát,
meleg kézfogás és
búcsúszó nélkül.

Versesnaplómnak
egy lapja üresen marad,
egy oldal fehéren tátong majd
a sok kusza írás között.
Senki se fogja tudni,
ki voltál, mit akartál,
mi fáj?...

Az éjfél zsarátnokán
egy pillanatra
még rám ragyog arcod,
de én már nem hívlak vissza,
menj, menj – távozz!
Az óra int.
Lámpám leoltom.
Szemem lecsukódik.
Jöjj, mély tenger,
sötét éjszaka,
ringass!

Jöjjetek, veres lobogású
decemberi csillagok

és tüzeljétek tele
fénylő pontokkal
a szikrázó eget
álmain felett – –

holnap hátha
új, termő, szép napra ébredek.

1956

EZT ÍRD

Új év!
Új húr a hegedűre!
Új hang!
Vidám, zengő, igaz.
Lélekhez szóló,
szívből jövő,
új dal.

Hózengetés.
Erdősuhogás.
Jégrianás.
Téli patakok
frissesége.
És –
szabad,
szabad,
mint a sas röpte,
mint a fű növése,
mint a búzakaralások
zizegése.

És végtelen,
mint a lélek,
mint a láncait
széttörő ember,

mint a világot legyűző
emberi akarat,
mint a csillagos égbolt,
mely leborul a földre.

És bátor,
szilárd,
erős.

És szívmeleg,
boldog,
békeséges,

gazdag,
mint a búzakalangya,
melyből kenyér sül ki
a világ asztalára.

Ó, ember!
Költő!
Ezt írd,
ezt szóld,
ezt beszéld,
kínban,
vérben,
vajudva –
boldogan.

Ez minden.
Több az életnél,
nagyobb a halálnál –

egyéb semmit se ér.

1957

AZ A MOGYORÓFA

Az a mogyorófa –
ott a ház sarkánál,
az a mogyorófa –
aranyfürtjeivel,
ott áll a hidegben,
aranycsengőivel.

Hogy cibálja a szél
az aranyhernyókat!
Nézd – hogy marcinbálja,
letépi, szaggatja,
szálló hópelyhekkal
összekavargatja.

Áll a mogyorófa –
korán kivirágzott,
– nézem az ablakból –
a csalfa napfényben,
februári télben
hamar kivirágzott.

Mily karcsú, mily büszke
az a mogyorófa.
Mint egy tündérleány,
aranyárga hajjal –
s egy cseppet se bánja,
amért kivirágzott.

Egy cseppet se bánja,
dacol a viharral,
szép aranyfürtjeit
rázza a viharba.
S rnerész-mosolygással
szembenéz a vésszel.

Nem fél, dehogyis fél,
se hótól, se fagytól.
Vidám, szép ifjú fa!

Nézem az ablakból.
A hó közül dalol,
s a szeme se rebben.

1957

TAVASZI ZENE – TAVASZI KÉP

Az eke surranása,
amint hasítja a földet.
A rögök szétporlása,
amint részecskéikre hullnak.
A boronafogak sustorgása,
amint csendesen mennek,
és nyomot hagynak a földön.
A tárcsák csendülése,
a barna kapák pendülése –
Ó, ez a legkedvesebb tavaszi zene
fülemnek.

És szememnek a legszebb kép:
a végtelen határ,
a szántó-vetőkkel és gépekkel
tele mező,
a kopársárgából enyhezöldbe olvadó
domboldal,
a réti tócsa,
amely aranylapként csillog,
a szőke kis patak,
amely fürge nyúlként
átfut a mezőn.

Állok a dűlő végében,
és nézem a sürrögő embereket,
ingük lobog a tavaszi szélben.
Arcuk napégetett,
tenyerük kérges.
Ó, egy vagyok én is öközülük,
egy a sokak közül,
megyek a világ földjén,
a nagy szántóföldön,
húzom a barázdákat,
vetem a magot,

FAÜLTETŐK

Kézben,
biciklin,
autó hátuljára felkötve
viszik a kicsi fákat,

ma reggel találkoztam velük,
a piacról hozták
és vitték a kertek felé,

asszonyok,
öreg emberek,
vékonyka legények,

én megálltam az utcán
és néztem őket.
Szeretem az ültető embereket.

Szeretem a nyesóollóval járókat,
a fák orvosait,
kertek sebészeit,
kétágú létrával járnak
a fák között,

mint nagy falábakkal,
testük az ágak között imbolyog,
fejük a kék égben lebeg,
kezükben csattog az olló,
dalol a fűrész,
s hull a korhadt ág.

A kert csillog hátuk mögött,
az ágak közé betündöklük az ég,
a fehér sebeket
viasszal bekenik,
jószagú lesz a kert,
szeretem a kertek orvosait.

a madarak barátai ők,

madárházakat, fészkeket
ácsolnak
az árnyas lombok közé,
télien megterítik
a madarak asztalát
a hó felett,
tepertyűt és napraforgómagot
szórnak a hidegbe,
szeretem a madarak barátait,
kik élnek a fák között,
most az utcán vannak,
és nézem őket,
jönnek a piac felől,
mindenki hoz valamit a kezében,

jószagú szilvát,
barna héjú cseresznyét,
sárgabarackot,
zöld körtét.

a gödrök már megásva,
a karók meghegyezve,
a szerszámok:
ásó, kapa, öntözőkanna
a gödrök mellett fekszenek,
egy óra múlva
tele lesznek
fiatal csemetékkel
a városszéli kertek,
én állok az utca szélén
és nézem őket,
szemem a távolba réved,

látom a világ összes kertjeit
és ültetőit,
látom a kiásott gödröket
és a kicsi fákat,
és hallom az ollók csattogását
a világ felett,
mint éles, rikácsoló madárhangokat,
melyek belezengnek
a tavaszi szélbe,

és hallom a fűrészek
dallamos lágy suttogását,
amint énekelnek
egyhangú méla zenével
csendesén a kertben,
és hullanak a korhadó ágak,
és dőlnek a kivénhedt törzsek,

a nap nevetve néz le az égből,
és az emberek szíve dobban.

1957

SZÓLALJ, VERS!

Szólalj, vers!
Szólj madár!
Zöld búza, lengedezz!
Szél szárnyán lobogj
derült határban,
mint ifjú karcsú lány!
Kék pillangó, szállj!
S piros ujjbegyről,
katicabogár!
Mutasd az utat
merre-merre jár,
aki reám vár.
Hol van az a ház?
Hol van az a kert,
s a szív,
mely értem ver?

S a világot dalold,
mindenható vers,
a földkerekséget,
a folyót, a tengert
s a kicsi patakot,
mely a ház előtt
folyt.

A szívet, az embert,
az eget, az erdőt,
az apró fűszálat,
mely a mezőn sarjadt.

Rigófütyty, hívlak!
Csendülj a kertben
s a tiszta csendben
s zakatolj ablakom alatt.
A hús hajnalba kiálts:
másutt is, mindenütt
ébred a világ.

Nyomasztó álmuk
törlik a népek
ki a szemükből.
Nézd, milyen csodás
ifjú álmodás
kelt a népeken
lábra.

S indulnak új útra,
hódító nagy útra.
Új szép világra.

1957

ÉRIK A VETÉS

Zuhog a fény,
zuhog.
Hull le az égből,
mint arany vízesés.
Hull le a földre,
omlik puhán,
fürösztí arcom
a langy hullámverés.

A napba nézek.
Szájón csókol a fény,
s vállamon villog
az erdőszagú,
mézillatú,
havasról jött csók.

Nyár van, gazdag.
Pillangók szállnak.
Lucerna virágzik
a földeken.
Vetések érnek.

Kasza suhan az övigérő,
madárfészkes fűben.
János napja van,
János napja,
az én napom,
fűkaszás ideje,
évnek közepe,
élet-halál napja.
De nyár van most,
gazdag, meleg.
Magas a fű,
virággal teli a rét,
érnek a rozsok és árpák
s ó, nézd – nyílik a margarét!

Szép, különös virág.
„Szeretsz?” . „Nem szeretsz?”
„Szívből?” . „Igazán?” –
Tépem a szirmát.
Felelj, kis virág!

Vagy hallgass, te!
Ne szólj, bohó!
Élet-halál titkát
te miképp mondhatnád?
Én se tudom.
Nem is fontos.
Mert nyár van most,
gazdag, meleg,
aranytól ékes, terhes.

S zuhog a fény,
zuhog,
zuhog, mint
aranyvizesés.
Hull le a földre,
omlik puhán.
Mint szőke patak,
csorog az égből
vidáman, kedvvel.
Mossa az arcom,
fürösztli lelkem
és tele, tele fénnel
az egész határ.

Mert nyár van most,
gazdag, meleg,
aranytól ékes, terhes,
virágzik a lucerna.
Magas a fű.
Nő a vetemény.
A búza hajlik.
És érik a vetés,
örökké érik – az áldott földeken.

1957. június

ÚJ KENYÉR SÜL

Szőcskék círnek a kiégett gyepen.
Fejünk felett izzó gömb a nap.
Tarló szélén lekókad a virág.
Fürtös fejét lengeti a zab.

A patak vékony ere kiszáradt.
Déli vizet keresnek a marhák.
Egy ember áll az égő mezőben,
ingujjával megtörli homlokát.

Arany terhét a mező kiadta.
Tovább szállott az aratók dala.
Ürül a mező, ó, augusztus van,
kánikula, költözik a gólya.

Napraforgó is némán meghajolt.
Földet nézi nagy kerek tányérja.
Szempilláit is elhullatta már,
ő a mezők kialudt lámpása.

A szérűkőn cséplőgépek búgnak.
Zsákba csorg az életadó búza.
Kemencékben rakják már a tüzet,
új kenyér sül békés asztalunkra.

1957. augusztus

ILYEN HÁZAT ÁLMODTAM

Ilyen házat álmodtam éppen,
ide a kis patak partjára.
Anyámtól maradt
ősi kis telken –
egy ilyen kis házat –
az aranylombú, sárguló őszben.

Ablaka a patakra és a határra
nézzen.
Nyár-éjszakán messzire kitárnám –
és hallgatnám,
amint csobogva futnak az örök habok.

Öklömnyi nagyok itt az őszi csillagok.
Állok az ajtóban ez őszi estben.
Ó, furcsa-szép apácai ég!
Apácai este!
Oly különös nagyok vagytok, ti csillagok.

Testvér! de jó volt,
hogy e kis házat ide felépítetted,
ide,
e puszta, magányos telekre.
És de jó volt,
hogy én ide ma megtértem.
A friss ágyban, a friss kis szobában
aludni fogok.
Még érzik a méz-szag,
és a friss gyaluforgács-szag,
megszámlálom este a sarkokat,
vajon mit fogok álmodni?

Én sosem tudtam magamnak
ilyen jó, kedvre valót építeni,
soha!
Ilyen egyszerút, nyugalmasat.
Én építettem: mindig csak másnak,
magamnak csak átjáró házat,

felemásat.
Én itt megpihenek most,
e boldog, otthoni, anyai szagban,
és álmodom
egy meg nem álmodott álmot.

A kis pajta körül
kicsi őszibánatok nyílnak,
az apró virágok behajolnak
a meleg ablakon,
az állatok nézik...
S nagy báva szemük az éjbe kiragyog.
A csűr helye még üres,
de készülnek a tervek.
Jövőre itt is valami állni fog,
valami szép, jó és szükséges,
egy fából faragott képzelet.
Építenek az új Bartalisok.

Építenek...
Izmos férfi- és legénykarok
s finom kis leánykezececskék,
s rakják, rakják
itt mindenütt
a faluban
a házat.
A házat és az aklot,
az embernek és állatnak valót...
De szépek vagytok, ti építők!
Ti testemnek, lelkemnek
testvérei!

Én mindig csak másnak építettem.
Most ti nekem is építettetek, testvérek!
Holnap talán már elmegyek.
De otthon voltam,
az ősi szép földön,
egy éjszakára –
és anyám lelke,
az édes anyaföld ölelt meg.

1957. november

HOGY FOGOD

Hogy fogod, öleled
a magot,
veted az ágyát
az apró szemeknek.
Tartod, ringatod
hatalmas öledben.
Föléje hajolsz
anyai meleggel.
Elsimítod a hantot,
a rögöt szétporlasztod.
Meggvéded a fagytól,
facér madaraktól,
hogy kalász legyen belőle,
jövő kenyere,
népek eledele.

Ó, föld, nagy föld!
Te tartasz engem is,
óvod életem,
minden lélegzetem.
Te adod a kenyeret,
a csobogó tejet,
az édes mézet.
Te adsz mindent életembe.

Sugárzó, víg
gondolatokat,
suttogó szót,
kalász-ízű éneket,
mint a búzamezőknek.

Ó, én tudom,
nem hagysz el engemet,
velem maradsz.

Te tartasz hatalmas öledben,
mint a kis magot,
mely rögöd közé hullott.

Zivatar és mennydörgések között
nevelsz engemet.

Táplálsz éltető nedvekkél:
hogy megérjek minden időkre,
szép emberségre,
vidám aratásra,

hogy csépléskor,
majd egykor,
mint tiszta búza,
hulljak be a zsákba.

1957

TILTAKOZÁS

Haragos, vörös kavargás.
Zászlók, villámok, bosszús tüzek.
A piac-tér lángolt a nyári melegben.
A vad lobogást én egy erkély pereméről néztem.

A tömeg helyezkedett, forrongva forrt,
már nem fért a piac-tér keretei között,
mint fővő víz a fazékban,
és beleloccsant a mellékutcákba zubogva.
Majd hirtelen megállt. Talán
hangszórók szólaltak meg, talán
egy néma jel villant át
a tér felett láthatatlanul.
A tömeg megmerevedett,
az emberek súlyosan megálltak,
sűrűn egymás mellett,
mint nehéz kőoszlopok.
Vészesen hallgattak.
Majd – mint adott jelre,
rettenetes tenyerek csapódtak össze
és lábak dobbantak meg,
mintha a föld megindult volna.
Egy szó zúgott a vasmunkások soraiból,
melyet átvettek
és tovább vittek
a kőművesek, az építők és bányászok,
majd az értelmiségiek tömött csoportjai:
„Vesszenek!” – emelkedett
és esett a hang a tömeg felett,
mint vészes mennydörgés.
„Pusztuljanak a háborús uszítók!”
Most a szónok hangja robogott ki,
melyet a hangszórók felerősítve löktek
a tömegbe:
„Lefogjuk az agresszorok kezét!”
A tömeg, mintha egy darabból lett volna,
megmozdult.

A téren Afrika sűrű melege folyt.
Az emberek felemelték öklüket
és csupasz mellüket kitérték
a tűző nap elé.

„Békét akarunk!”

A hangok visszatorlódtak a házfalokról,
melyek meginogtak a hullámok csapásától.
A palota-soron fehér fény csurgott le.

„Mi dolgozni akarunk!”

Az épülő erőművek,
a készülő hidak és az építőállványok
– szerte az országban –
megreccsentek.

A mezőkön szelíden értek a vetések,
zizegtek a kalászkok,
száradtak a kalangyák,
a jövő évi kenyér illatát hozta a szél,
mely bejött a városba,
mint finom permetlé,
és a délutáni melegben
szétozslott a tömeg felett.

Az emberek felhorkantak az ősi,
ismerős szagokra:

„Mi építeni és aratni akarunk!”

„Aratni! Aratni!” – zúgott a tér.

„Nem akarunk háborút!”

„Jaj! Jaj annak, ki fegyvert fog ellenünk!”

„Békét! Békét!”

A hídépítésnél,
a hídépítésnek,
mikor cölöpöket vernek le
mázsás súlyokkal – annak ilyen a hangja.

Az erkély, ahol álltam, megroppant,
mintha le akart volna szakadni.

A tömeg hangja pedig szállt,
szállt,

mint egy szózat,
szállt felfelé a levegőbe,
túl a hegyeken,
át a világon,
hogy hirdesse mindenfelé

a népek meg nem rendülő,
szilárd akaratát:
Mi békét akarunk!

1958

MÁRTON HAVA SZEMERKÉLT

Márton hava szemerkélt.
Nagy hamuszínű fellegek lepték be az eget.
Északi szél fújt. A hegyek hószagot
leheltek. A mezőkön varjak károgtak.
Itt volt a tél.
De jöhetett a tél. A vetések már rendben
voltak, kikeltek és megbokrosodtak.
Az őszi mélyszántást is elvégezték
a gépek és a fogatok.
Az állatok bekerültek az istállókba.
Az erdei csordákat is közelebb vonták
a faluhoz, hogy éjszakánként
a vadak meg ne csapják – –
Márton hava szemerkélt.

Bent a faluban a háztájakat
rendezgették az emberek.
A szerszámokat behordták a színbe.
Az udvart kisöpörték. A kertekből
leszedték az utolsó őszi virágokat.
Márton hava szemerkélt.

Sok helyt a kerítéseket igazították,
kalapáltak, fűrészelték és gyalultak
a homályos ég alatt. A kollektíva
kertjében a gyümölcsfákat
tisztogatták. A korhadt ágakat
és fattyúhajtásokat levágták
és rakásba rakták,
hogy télen a tűz eméssze meg.
Pusztuljon minden,
mi átkos és avatag.

A pincékben forrt a must,
a polcokról áradt az érett almaszag.
A hombárokban szellőztették a gabonát.
A szénakazlak alját körül gereblyélték,
a boglyák tetejét megigazították,

hogy a vizes hó be ne áztassa.
A tökrakásokat befedték kukoricaszárral,
hogy a nagy hidegben meg ne fagyjanak –
Márton hava szemerkélt.

Minden a télre készülődött, minden,
a nyári nagy munka utáni pihenésre,
a csendre,
és az új erő gyűjtögetésére
a tavaszi nagy munkák idejére,
mikor újból ki kell állni a nagy térre,
a tágas mezőkre,
mikor ingujjra kell vetkőzni újra,
és dolgozni kell
lobogva
hajnaltól napestig.
Márton hava szemerkélt.

1958

LÁTOGATÁS EGY KOLLEKTÍV GAZDASÁGBAN

Az udvaron szénát osztottak éppen,
takarmányt.
A szekerek egymás után hajtottak rá
a hídmérlegre.
A lista már megvolt:
kinek mennyi jár.
Jókedvű suhanc ült fel a szekérré.
A széna zöld volt, napmeleg,
zölden száradott, eső nélkül,
hozta a mezők illatát.
Kedvvel ehetik a tehenek,
adnak érte jószagú tejet.
(Eszembe jut, még nem láttam
géppel hogy fejnek,
pedig van fejőgép is
a gazdaságban.)
Az istállót is megnéztük,
nagy volt, tágas és hosszú.
Cementből voltak a vályúk,
aranyzalmán feküdtek az állatok,
mint a mesében.
A tehenek kérőztek.
Dél volt.
A lovak szundítottak.
Csak lépteinkre kapták fel
kese fejűket.
A gondozó meg nem állotta,
hogyan egyiket-másikat
meg ne szólítsa:
„Bátor! Csillag!”
S a nyakukat meglapogatta.

A kötőfék rándult.
S a két szem
kék fényben csillant,
mint két hajnali csillag.
Majd az udvaron
a kutat szemléltük meg.

Megkóstoltuk a vizet.
Örvendtünk, mint a gyermekek.
Minden érdekes volt.
Felhúztunk egy vederrel:
vajon nehéz-e?
Nem volt nehéz.
Naponta hányszor jár a veder
fel s le?

Még csak a mérnök szobája volt hátra,
– miután a kertet is megjártuk –
oda is benyitottunk.
(Fáradtak voltunk nagyon.)
A mérnök feküdt az ágyon,
gipszben volt a lába.
„Ah, semmiség – mondta – bokarándulás,
fő, hogy menjen a gazdaság.”
„A gazdaság pedig megy
– szólt közbe a titkár –
mutatja az évvégi számadás.”

Igen, mindenütt rend van,
állapítottuk meg magunkban.
Szétnéztünk a nagy téren.
Mindenki a maga munkáját végezte.
A gyümölcsösben
a téli kártevők ellen permeteztek.
A színben kalapáltak.
A kazlak méltóságosan álltak.
A kukoricagórék színültig telve.
Az emberek nyugodtak,
elégedettek.
A lelkekben győzött a szocializmus.

1958

ÉL A FALU NÉPE

Ismeretlen vidék,
és mégis ismerős.
Autóval száguldunk.
Nézd, milyen különös
ez a téli, decemberi táj,
amely tavaszban fürdik.
A fény foly, mint a tej
a kiserkedt, alig-zöld
vetések felett.
A vedlett fák között
egy-egy falu tornya csillog
a domb oldalában.
Ott foly az Aranyos.
A faluk oly közel vannak
egymáshoz,
hogy áthallatszik
a kakaskukorékolás
és kutyaugatás.
Ott malom zakatol.
Búzát őrölnek
és olajat ütnek.
Szekerek állják körül,
rakják a pogácsát
és viszik a hízlaldába.

Él a falu népe,
mozog, halad előre,
hirdetik házak és a fák.
S a nagy gyümölcsös
a kollektíva udvara mögött.
És a postás,
aki utcáról-utcára
újságokat osztogat széjjel.

Él a falu népe, él,
mozog, halad előre.
És a szívünk víg,
boldogan futunk kocsinkkal,

már a harmadik falu
határát járjuk.
Mindenütt borral kínálnak
és disznófőszajttal,
s a vetésforgóról beszélnek
és kettőskönyvelésről.
„A cukorrépa – állítják –
az a jövedelmező,
de kivált a földieper.
Nem tudják, hol
– már elfelejtették –,
repülőgép száll le
az ágyások közé,
és a friss epret
az szállítja
Varsóba, Moszkvába
s tovább.”

Él a falu népe, él,
halad előre,
lassan, óvatosan lép,
megy a jobb élet felé.

1958

ÍGY LETT MEG

A gépszín egyszerű volt.
Középen nagy, sáros traktor
terpeszkedett – javításra várt.
Oldalt esztergapad.
Rajta üllő és fűrő.
Mellette két fiatal fiú dolgozott.
Fúrt, reszelt, kalapált.
A gépszín egyszerű volt.

Apáczai bácsi beszélt.
Sapkája alól két apró szeme
csillogott.
Mi a traktornak támaszkodva
hallgattuk.
Csapkodtak a szavak,
mint testes madarak.
„Silódöngölő.”
„Újfajta répavágó.”
Majd lágyabban:
„Bementem Kolozsvárra,
s megkérdeztem a mérnököt,
van már ilyen valahol?
Nem akartam dolgozni hiába.

„Nincs, nincs – mondta a mérnök –”
nem tudok róla.”
Most mosolyra húzódott szája,
szeme még nagyobb lobot vetett.
„És így lett meg!”
Mi a traktornak támaszkodva
hallgattuk.
„Így lett meg!” – zengett
diadallal a szó.

A gépszínben
egy pillanatra csend lett.
Az üllő nem pengett,
a kalapács nem csattogott.

A két fiú is megállt a munkában
és felénk nézett,
fiatal-szép arcuk tüze
a traktoron át
felénk sütött.
És így lett meg!

1958

SOKKAL SZEBB LESZ, MINT A RÉGI

Az új úton mentem, mentem,
tekintgettem jobbra, balra,
füves réten vitt az ösvény,
megtámadott emlék raja,
s fölvillogzott egész életem.

Itt szántottam, itt vetettem,
könnyen suhintottam kaszát,
lóherében, lucernában
kerestem kék veronikát –
most-már a nap estre hajlott.

Úgy futottak el a napok.
Nem is tudom, miképp történt?
Kicsi házam rég beomlott,
nincsen róla csak egy fénykép,
ahol írtam annyi verset.

Vigye kánya most a házat,
ki bánkódik múlt dolgokon.
Sokkal több az, ami meglett;
új világ van születőben,
vagy már éppen megszületett.

Új barázdák futnak széjjel.
Eltűntek a vékony csíkok.
Új emberek álltak sorba,
kizöldültek a határok,
ahol régen tövis termett.

Ötös ekét vontat traktor.
Gép aratja le a búzát.
Pacsirtaszó száll az égi.
Kis házam is újra épül.
Sokkal szebb lesz, mint a régi.

A KOMBÁJN TETEJÉN

Kihajtott ingnyakkal, hajadonfővel
álltam a kombájn tetején,
legfelül, a négyszögű keretben,
ahol zsákba csorog az aranyszem.

Ott álltam – az égő napsütésben,
s a nagy gép lassan, szortyogva ment,
álltam az aranyvetés felett –
és néztem a lelkes művet.

Mi volt szebb: a végtelen tábla,
mely a Szamostól a hegy aljáig terjedt,
vagy a gép munkája – nem tudom.
Csak valami nagyszerűség
összeszorította a szívemet.

Néztem az apró kések szapora mozgását,
néztem a nagy piros lapátokat,
néztem a gyorsan gördülő futóvásznat,
mely a dob felé vitte a szálakat.

A zsákok gyorsan teltek,
és egymás után púposodtak fel a földön,
mint barna hegyek.

Madárcák repkedtek a gép előtt,
hintázva szálltak
kalászról kalászra,
könnyedén lengve –
Kacérkodtak a lomha géppel.

Én álltam a kombájn tetején,
szemem a múltba veszett,
a régi időkre gondoltam,
mikor csöpp-kis sarlóval
hajtottuk a markot
hajnaltól napestig,
deréktörően –

(hányszor elvágтам az ujjam,
mennyi izzadságom, verejtékem folyt),

és köszöntöttem az új időket,
köszöntöttem a gépet,
amely vidáman, dalolva ment.

1959

A FÖLDEK, A FÖLDEK

A földek, a földek most alusznak,
kezük-lábuk nyakig betakarva.
A téli csendben hallgat a mező,
hallgat mélyen a puha hó alatt.

Őrzi magában a zöld vetést,
őrzi a kicsiny életet... Mint friss anya
testében a megfogant magzatot,
őrzi-védi szívével-vérével.

Ó, kicsi vetés, halványzöld élet!
Hó alatt de kicsiny, parányi vagy.
De lesz belőled diadalmas erdő,
szálbúza, termés, győzhetetlen had.

Már látom: tenger-nagy hajlásod.
Hallom: hogy zúgsz szelek játékában.
Nagy, égő, aranysárga tűz leszel,
lebírhatatlan – a sárga dombokon.

De egyszer aztán mégis – dúsan és megadón
karunkra ejted büszke szép fejed.
Jössz vígan magad-áldozással, boldogan,
ha aratógép – kombájn kolompja szól.

Én megállok és nézlek némán,
mezők felett gyöngyszínű ég pattan.
Te akkor minden szépséged kitárod,
s hallom örök, halhatatlan dalod.

1960

AZ EMBER ÉS A LÓ

Hazajöttünk...
hóval befűtt mezőkön,
hóbarázdák, hótorlaszok között.
Akadozva botlott a szán.
Ketten voltunk:
én és a ló,
s körülöttünk millió hó.

Fehér határ,
fehér mező,
végtelen térség.

Nem látszott semmi más,
se falu, se ház.
Csak távolból rémlett az erdő,
– nyugtalan vad vonal –
s hallatszott a farkasvonítás.

Az alkony szürkült,
az ég beborult.
Hátunk megett
az este leesett,
és mint tinta,
szétfolyt a sötét.

Mi ketten voltunk
a borús ég alatt:
én és a ló,
két néma társ.

Törtünk előre,
árkon, vízmosásokon át.
Haza.
Nem féltünk cseppet se.

A szél fúj, cincogott,
a hó viharzott, kavargott,
rémképeket festett.

Nehezen ment a szán,
senki nem járt,
csak egy bagoly huhogott
vészfóslón –
egy horgas útszéli fán.

Mégis –
valami vidáman biztatott:
tudtuk, nem vagyunk egyedül.

Én tudtam: velem van a ló.
A ló tudta: vele vagyok én.

1960

AZ ÖNTÖDÉBEN

Homály, elvesző fény,
por és pára,
ami első látásra
szemem tükrén megmaradt.
Lángoló sugárzás és sötét folt
a csarnok falán,
és a kemencében
rettentő tűzgomoly.

A daruról – amely csengetett –,
mint piros tűzkakas
akkor szállt le
a tűz-sörényes üst.
A folyékony vas sikoltva ömlött ki
és folyt végig a formalécek közt,
nyomában pára szállt és füst.

S amerre elfutott a rettenetes vas,
mint óriási eleven kígyó,
bíbor fejét sziszegve emelte,
míg aztán el nem nyúlt lihegve
szürkén csillogó, pikkelyes testtel.

Én álltam ott – a vaskemencék között
és néztem némán, szinte megígézve
a szörnyű állat szörnyű birkózását
míg békésen aztán
az ember zsoldjába állt.

1960

CSAPOLÁS

Az üst szállni kezdett,
– a kétszáz tonnás üst –
szállni a légben,
lassúdan-lassan,
– fekete láncokon –
himbálva – lefelé,
amíg türelmetlen,
és sértő-élesen
a daru csengetett:
„Vigyázat, emberek,
most a csapolás jó!”

A kemence zúgott, dohogott,
az elzáró nyílás
egyszerre szakadt ki,
s lángoló sörénnyel
a tűzfolyam kitört.

Mint aranyszínű óbor,
– lábnyi vastagon –
a jó acél ömlött.

A szikrák hulltak
csipkedve-szúrva,
mint aranydarazsak.
A nagy fény
megvakította a szemet,
míg átvillant
a párás csarnokon.

A csaposok álltak
megfeszült derékkal
a nagy fényben-tűzben,
vak csillagözönben...
Arcuk a hőben
hús-pirosra sült.
De mitsem bánták,

a csapolásból
az ország Terve ivott
jó-gazdag áldomást.

1960

A MÁJUSI HATÁR

A májusi határ reszketett-remegett.
Vibráltak a zöld lombok az ég alján.
Lengett a búza és a rozs.
Igézte szemem ez ősi örök látvány.

Finom fény szitált.
Borulat volt és fényesség.
Meleg pára szállt.
A fák zöld ágai felértek az édig.

A falusiak kint voltak az ifjú határban.
Répát kapáltak közösben,
vagy búzát gyomláltak társasban.
Az Aranyos zöld hullámokkal folyt,
hozta a záporok gazdag illatát.

Ó, májusi zápor!
Kövér, fűnövesztő idő!
Íz- és illat-erdő!
De nagyra nő minden benned.

Idők májusában
de nagyra nő az ember!
Terv, csúcsos gondolat sugárzik.
Teremtő tettek válnak valóvá.

Ó, szárnyas eszmék,
akik röpködtek!
Minden az emberért az embernek.

Új csillagok indulnak a szédítő Űrben.
Új világot teremt a lázas agy.
Új vers is születik valahol mélyen...
a felfénylő éjben,
hogy szebb legyen tőle a világ.

1960

AZ ÚJ HÁZ ÁLL

Felépült az új ház a patak partján,
a földbe roskadt, avatag, szalmás kunyhó helyén.
Mintha századot lépett volna előre a világ!
Nagy ablakok, lakkozott ajtók, jövőbe néző,
csillogó szemek... És az ember áll
az udvar közepén, nézi az új csodát,
amely itt van most előtte. Kérdezi
magától: álom-e ez, avagy valóság?
Őszes homlokán feljebb löki a kalapját.

Egy tavasz és egy nyár ment reá –
és egy őszi és egy tél.
(Ó, a kő- és fahordás gyűjtő ideje!)
Hányszor futott a kicsi szán a kurta napokon.
Vagy zötyögött a rókincás szekér
ki az erdőre.
És délre már itthon volt a terü.
Egy terü kő vagy fa –
És gyűltek az anyagok.
És gyűltek a kövek.
Gyűltek szarufának, gerendának valók.
„Rigó füttyölt a rügyet hányó fán,
mielőtt levágtuk – egy boldog rigópár!”
„Ó, mennyi madárdalt hallottunk egy hajnalban!
Mennyi új-szép dalt, ritmust, éneket – a lázas
tavaszban, mikor a föld s az erdő pirosan,
harsantva ébredt!
És keltek a füvek, és szöktek a rügyek
álomittasan!
...Most e sok dal mind beépült a házba.”

És a kövek!... a patakmederben...
harmatos habok locsogtatták friss, hajnali hússal.
És a vérpiros téglák!... A téglavető föld felett
búzavetések ringatóztak kicsi, apró szelek
jóízű csókjaiban.
Érzed-e az érő, piruló kalászosok szagát?...

Most ősz van újra, kékbe hajló (az idő hogy eljár!),
s az új ház áll! a roskatag, sáros viskó helyén.

Láttam: nem álom!

Kézzelfogható élő valóság!

Vidáman, magabiztosan, ragyogva néz a messze
időbe
előre.

Semmi meg nem rendítheti.

Alapja mélyen az élő földbe gyökerezik,
fala szilárdan áll,
piros cserepes tetőzetét
a végtelen koszorúzza.

A kertben most nyílnak a szeptemberi
ősz-kék virágok,
apró szemeikkel az új házat csillogva nézik.
Az én szívem is nagyobbakat dobban,
midőn az új házba némán belépek.

1960

MIKOR Ő SZÜLETETT

Éltem nagy birkózásban,
inaszakadt munkában,
mikor ő született.

Hányódtam viharverten,
kivette egy szigeten,
fogtam az ekeszarvát.

Irdatlan-mély sötétben,
mardosó kétség-éjben
tántorogtam egymagam.

Remény-ágot kerestem,
életen túl és innen,
a kosályi mezőben.

Nem tudtam, hogy az égre,
milliók reményére,
– hazám egére is –
felszökött már a csillag.

És vezetett – tudatlant –
s világított úttalan
útaimon végig.

Ó, Kosálytól idáig,
mélységtől magasságig
hosszú volt az út nagyon.

De láthatatlan ő fogta kezem,
s hogy szakadékba nem estem,
Néki köszönhetem.

Fényt hozott, rózsát bontott
az emberi szívekbe!
megtanított szép emberségre.

1961

A VAS ÉNEKÉT DALOLOM

A vas énekét dalolom,
a szürke, szelíd vasét,
és a kalapácsét,
mely játszik az üllőn,
és az új-teremtés dallamát zengi.

És a tüzet dalolom,
a vöröslő tüzet,
az új világ ébresztő lángját,
mely izzóvá teszi a világot.

A vas énekét dalolom,
a szürke, engedelmes vasét,
mely zümmög, izzik,
olvad
az elválasztó kemencékben,
és csillagokat szór szét a földön.

Az Ember énekét dalolom,
a vasnál erősebb emberét,
ki vasból
s vöröslő tűzből

– dicsfényvel büszke homlokán –
el nem múló,
le nem rontható
új világot épít.

1961

MÉLY NAGY GAZDAG NYÁRBAN

Mély nagy gazdag nyárban elfutnak a sorok.
Mély nagy gazdag nyárban érnek a búzák.
Mély nagy gazdag nyárban a szívem teli van,
mint a mezők.
Mély nagy gazdag nyárban hűs harmatot lehelnek
az erdők.

Mély nagy gazdag nyárban mint nagy folyam
úszik az idő.
Mint nagy hajó viszi nagy terhét: az életet.
Csillagok, patakok, erdők között megyen a hajó.
Meg nem áll.
Csillaggal, patakkal megtelik a szívem.

Csillaggal, patakkal... és végtelen betölthetetlen vággyal,
örök érzelemmel.
Menni, menni, repülni, szállani – halhatatlan úton.
Elérni az elérhetőt – elérni az elérhetetlent.

1961

Ó, EZ A TISZTA RAGYOGÁS

Ó, ez a tiszta ragyogás!
Így csak az őszi táj tud ragyogni
eső után.
Nincs köd, felleg, borulat.
Tündöklés minden.
Látszik a túlsó hegyoldal,
s messzire hallatszik a hang.

Reggel van, fény van, csend van.
Ó, eső utáni tisztaság!
Ki tudja e színeket leírni?
Ki tudja ily ruhába felöltöztetni magát?

Csak a föld tudja ily ruhába felöltöztetni magát,
csak a föld, a nap s az ég.
Haja az erdő,
fodrása a szél,
hajmosó vize az eső,
aranyfésűje a reggel.

1961

KOSÁLY

Az utak messze elfutottak,
be sem érem én már őket.
Mézédes kosályi mezők,
ismertek-e még?...
Ez itt a Balta, az ott a Csetecel,
a După Válén végig mentem én.
A kis patakon átugrattam lóval.
A fa-malom zúgott a Szamoson.
(Fürödni jó volt a gát alatt.)
Napraforgólevelet téptünk a rucáknak.
Ősszel pálinkát főztünk a kert mögött,
s térdig érő sárt dagasztottunk
a hideg esőben.

Minden elmúlt, messzire került,
mint sok sötét holdtalan ablaktalan éjjel,
mikor kormot csepergett a sok szalmás eresz.
Most három falu fogott egymással itt kezét.

A vén Magura is bámulva néz.
Vaslábak futnak a mezőn szerteszét.
Csillognak a földek a napfényben.
Új arcot váltott minden itt.

Minden zsákba bő termés kerül.
Kukoricagórék állanak itt sorban
s százmarhás istállók fehérgallérosan.
Az idő mérföldeket lépett.

Én egy könyvbe írtam régen a nevem:
a nem felejthetőt, hogy el ne felejtsem.
Hol vagytok most elsárgult lapok?
Föld-mélyből felzengő vas-nehéz szavak?

Nagy tavasza jött el az időknek.
Az ember porba hullt és újjászületett.
Most tovább írom a nagy történetet,
el nem avuló, lángfényű szavakkal:

Láttalak az idők új arcában!

1962

MÁRCIUS FÉNYLŐ EGE

Március fénylő ege, te hús, te szép,
mikor hóvirág szagja van a földnek,
repíts, vigyél most engemet!

Vigyél és kapj fel szárnyaidra,
emelj a magasba engem,
emelj magadhoz, lenge lény –
rózsaszínű pezsgés, frissítő aroma!

A bükkök alján elolvadt már a hó,
patak partján kihajtott a cicus.
Fény rakott fészket pelyhező berekbe –
te légy hú társam tündér március!

Te szépnek, nagynak örök frissesége,
csíra, rügy, élesztő kovász. Sója az
életnek-kenyérnek, mely népeket táplál,
s világokat mozdit el.

Szívembe költözz most, meleg vérembe folyj,
hogy hajtson ki a pusztá rög és a föld,
hogy láz legyek és tűz legyek és fény legyek,
s riadjon, fusson, meneküljön a rossz.

A határ – ím, új ruhát öltött,
mosoly hasadt a felhők zománcán,
a fák zöld nyilakat lönek az égbe,
partok között zajongva mennek a jegek le.

Fut minden, siet. Rokkan a kásás hó,
havasokról zúdulnak lavinák.
Barna őzek bújnak ciheresbe,
tavasz heve csap, mint tűzpiros virág.

Ó, lobogj, március és lobbants mindeneket,
szolgáló leányod: föld, erő, álom,
ereimbe mindig új lázat hintsél,
s szívembe újütemű, gazdag szép éneket!

1962

KOSÁLYBAN

Az emlék él, az emlék nem hal meg.
Járom a kosályi dombokat.
Megteltem rezgő illatokkal.
A fűzöldek édes ízeivel lett tele a szívem.
Megyek csipkézett hajlatokon.

Kinyíltak a tölgyrügyek a barna ágakon.
Az erdőből a bükkök kérgének
nyers illata érzik.
A völgyben
mint harmatos rózsabimbó kelyhe,
kinyílt a falu is.
Felébredtek a házak, emberek.

Nézem – a reggel párázatában
mint mennek a gépek,
– gép gép után –
szem be nem ért messze földekre érnek.
Micsoda ünnepi vonulás!
(Eszembe jut az én kis ekém, taligám.
Apró játékszerei a földnek.
Hová lettek?!)

Döngnek a hernyótalpak a teli időben előre.
Burrognak a motorbiciklik az udvarokról ki.
Nadrágos leány ül hátul a biciklin feszengve,
nájlón sálját lengeti a szél.
Az aszfaltos út alig porzik.
(Itt járt az én tehénszekerem sárosan, döcögve.)

Csokros villanyok gyúlnak a szobákban.
A festett falakon tarka népi szőnyeg.
Az asztalon habzó bor s rádió.
(Én meszelt szobában,
petróleum mellett írtam a verset.)

Az emlék él, az emlék nem hal meg.
Futnak a képek,

csillognak, mint a csillagok.
Csapkodnak a szárnyak.
A friss levelek szélén
játszadoznak a sugarak bíbor fényei.

Az emlék él, az emlék nem hal meg.
Járom a kosályi dombokat.
Tele vagyok rüggyel és falombbal.
A fűzöldek édes illatával van tele a szívem.
Megyek csipkézett hajlatokon.

1962

MÚLT VASÁRNAP

Milyen jó volt a múlt vasárnap
együtt lenni veled,
– habár kórházi ágyon láttalak –,
fogni a kezed,
hallgatni szavad.

Látni kigyúlt szemed,
amikor beléptem,
s arcod égő rózsáit,
miket az öröm festett.
Ruhámon érzett a vonat-füst,
s a távolság szaga,
de elvegyült
az orgonák buja illatában.

Milyen jó volt beszélni
közös dolgainkat
s az otthoniakat.
Világ árnyékában s dicsőségében
számba venni az apró-cseprőket.
Májusi mezőkön vitt át vonatunk,
dolgos falvak, kies városok
és sürgő gyárkémények
tulipán-erdei között,
ahol a munka friss láza égett.

Otthon félbemaradt a sor,
a vers nem készült el,
üresen áll a szék, árván,
kopasz az asztal,
melyet a te kezed nem terített meg
viaszosvásznon eszem a vacsorám.

Milyen jó volt a sok kérdés-felelet,
amiket feladtál,
csacsukaság, semmiség...
és milyen rossz volt,
mikor az idő lejárt,

s indulni kellett haza.
Éjféλι vonattal dőcögtem,
az eső permetezett,
a szürke kupében,
alvó utasok közt
idéztem képed,
s az évek hosszú gyöngysorát,

mit együtt töltöttünk – – –
Most itthon vagyok.
Vár a szobád.
Vár az ablak, a lámpa.
Vár ágyad fejénél a virág.
Vár szívem –
hog्य nemsokára
gyógyultan betoppanj.

1962

REGGEL

Ezüstpor-e,
ami a völgy felett szitál?...
Nézd – a vén hegy
fehér subában áll.
Ébred a reggel.

Patakok folynak,
az árkok tele vízzel.
Kicsi falum, így vársz?
Zölden hajlik az ág.
Leng a búzavetés.

Mennyi víz, fű, zöld –
bársonyos hajlás,
és mennyi tűz,
mint szívben a vágy,
mely nem hal meg soha.

Ímhol, nézd:
a mezők, a kertek,
ösvények, utak...

A jól ismert, lábtaposta dülők
mind egybefonódtak!

Párizs, Róma színei elhalnak,
de szülőfalunk képei
szívünkben örökké élnek.

A vonat mindjárt megáll.
Ez itt az állomás.
Itthon vagyok.
Az elröppent fecske visszaszáll,
nézi a régi fészket.

Hol van a kicsi ház?
Meg sem ismerem már.
Új lett, új a világ.

Az évek, a napok egymás fölé léptek.

Az ezüstpor-e,
ami az Olt felett szitál?...
Vagy szemünk
elködlő képe vibrál
a vén fák felett?...
Az erdők hegye rózsasugarban áll.
A gyermekarcú dombok
– a falu mögött –
csillogva remegnek.

Ébred a reggel.

1962

ÉJFÉLI ESŐ

Ó, csak nem nyugszik az ég,
szüntelen morog.
Villámlás-mennydörgés egymást éri,
éjfél után is újra-újra kezdi.

A nagy hajcsár fényostorával csapkod.
Miféle vadtáncú dobogó ménest hajt
már este óta
a nyugtalan égen?
És önti a vizet,
önti a földre,
kertekre, mezőkre.

Most nagyra nőnek a füvek –
mondom.
Most hajlongnak a búzavetések,
vastagra híznak a répák a földben.

Az éjféλι eső hull.
Hull üdén, jószagún, tisztán.
Az ablakhoz megyek.
Megcsap az éjféλι pára.
Szívem dobban.
Valami van a levegőben,
ami emel, viszen.

Most könnyű vagyok, mint a madár,
mely a végtelenbe repül.
Most kitágul minden bennem.
Most óriásra duzzad szívem.
Most sejtjeim határtalanok lesznek,
idegeim behálózzák a világot.

Most könnyű vagyok, mint a madár.
Valami van a levegőben,
íz, szín, hang, illat,
mely jön az erdőkből, mezőkből,
és hajt, űz, viszen.

Az éjféli eső hull.

1962

A VÉGTELENNEL EGY VAGYOK

A végtelennel egy vagyok.
Egy: az ember!
Aki áll a hegyek felett.
Feje a légben,
két karjával a fellegekbe ölel.

Lent a föld,
a barna, édes föld,
mint tárt anyamell,
mely táplál és éltet.
Mint kedvesünk öle,
mely puha és meleg.

Nézd –
futnak a dombok,
zöldellnek a zezzugos völgyek,
feküsznek szelíden
a folyók-szeldelte, nehéz föld-darabok,
mint gőzölgő, csendes, állati testek.

Valahol hajnali kakas rikolt a házak közül,
valahol kék pillangó száll
az izzó délben –

És az ember áll,
áll a föld habselyem teste felett.
Feje a légben,
homlokán a nap koronája fénylik,
és két karjával a végtelenbe ölel.

1962

MESSZE VAGYOK...

Messze vagyok már, messze a földtől,
mégis érzem szívedobbanását.
Mint rég nem látott Kedves,
hívnak a barázdák,
szólnak az üvegtiszta légen át,
mely a búcsúzó fecskék dalával van tele.

Nézd a tájat –
úgy fáj ez a roppant nagy szeptemberi kékség.
A völgy oly halkan cseng, mint az üvegharang.
A kertek lábja még méregzöld,
de látod – a kukoricatáblák messze aranylanak.

Érik a szilva, a dió is.
Bágyadt szeptember ölen sárgulnak a lombok.
Lágy fuvolahang rezg át a fák között,
mint fájó szerelem. Sóhajt az őszi szél,
mely szívem dobbanásával van teli.

Ó, ősz, élet nagy ősze –
hiába lépek, elérsz már engemet.
A vér lassabban áramlik.
A nyár saját tüzébe dül,
de a fürtökben a méz cukrosodik.

Ó, álmok, világot átérő, szédítő álmok,
ne hagyjatok el!
Remények és kedvek – lobogjatok!
Szívemben ne csituljon el soha az ének!
A tavaszi vad lángolások égigérők,
de a halhatatlan, őszi tüzek mélyebbek, szebbek.

1962

ŐSZ VAN MÁR

Még bíbor a lóhere,
a kukorica még áll.
De új vetésre kattog a traktor.
Ősz van már.

Indulok verskereső útra.
Vérző bokrok közt megyek.
A nagy Pán megfújta sípját.
Ősz van már.

Messze a szőlődomb rivalg.
A csőzkunyhóból lassan száll a füst.
A kertekben aranylomb hullik.
Ősz van már.

Tavaszi napján is jártam erre.
Lelkemben sok víg dal fakadt.
Most minden más színre vált.
Ősz van már.

A „halhatatlan” Kedves
szemecsillogását
rejt-e bokorág?

A tar fák között
csak a szél bujdokol.
Ősz van már.

1962

VERS: FÁJÓ SZÉPSÉG

Rovom naponta –
nekikezdve és megállva,
rovom a kusza sorokat,

suttogom az éjbe,
hogy megszülessék a Vers,
az egyetlen, a nagy.

de látom –
csak álom, vágy, akarat marad,
megfoghatatlan,
eloszló tündérezene.

Keresem a mezők csendjében,
keresem a gyárak zajában,
a Kedves szemében.

Megpeng egy hang a lelkemben,
s aztán elszáll messze,
ki tudja: hová?

Ki tudja: merre?
Mint gyermekláncfű
ezernyi légi gömbje,
ha kegyetlenül rátör a szél.

Ó, Vers! örök nagy Csoda!
Fájó szépség a lelkemben.
Akiért meghalok naponta,
elvérek véres tüskén.

Kereslek, futok utánad.
Feltűnsz, megcsillansz.
„Már megvagy!” – kiáltom.
Nyújtom a kezem ujjongva.
De csak a halvány párát
öleli karom.

...Sárból és égi fényből szőtt alak: Vers!
Vajon nem foglak meg?
Nem érlek be soha?

1962

HA TÁVOL VAGY

Még el sem indultál: már kezdődik a nyugtalanság
s fájdalom.
Föl s le járok a szobában, nem találok helyem.
Mintha lépcsőn vagy vonat tetején utaznál,
aggódom érted.
Híd karja, alagút nem sodor-e le?
Nem fázol-e meg, ha esik az eső?
Vagy mit csinálsz, ha tombol a vihar,
és szél rázza az ablakokat?
Féltelek szívemmel, mint madár-anya
félti kicsi fiát.
Repülnék utánad.

Míg itthon vagy, biztonságosabb: őrizem lépted.
Tudom a házat, utcát, ahol jársz.
Tudom, mikor fekszel és hány órákor kelsz.
De a távol olyan kegyetlen.
Hiába van rádió, telefon,
nem érhetlek el.
Csak a levél visz lusta szót
vagy még az se – Hozzád.
Kigyúl a szívem a sötétben.
Vérem rubintja zúg,
a te neved zúgja: Kedvesem.

Járom a határt szép őszi időben.
Vagy barangolok fénylő ház-sorok közt.
Az ősz ide is bejött.
Hull a vadszőlő levele.
Mintha életem jelképe lenne.
Remegnek az álmok szívem körül.
Úttalan megyek fájó tereken,
hegyre fel, völgybe le,
a te neved suttogva: drága Kedvesem!

1962

OKTÓBERI LANGY HULLÁM

Októberi langy hullám füröszt.
Fekszem a barázdában.
Az ég olyan tiszta,
hogy egy selyemszállal
el lehet metszeni.
Mellettem sárgul a tök.

Lent zúg a város.
Tarkák a hegyek.
Burkát rendre leveti a föld.
Nincs már titok a földeken
s a világban.
Afrika sem fekete többé.

Nyílik az őszi kikerics.
Esténként kigyúl a rét.
Szívemben emésztő lángok égnek.
Fülemben versek ritmusa dobol.

Lent és fent énekek szállnak.
Hallod? – a völgyben
október mély hegedűje szól.
Fekszem a barázdában.
Madarak húznak el felettem.
Az égben
piros rakétatüzek robbannak,
míg mellettem
a barázdában
sárgul a tök.

1962

A VERS ÉL

Ne indulj neki azzal a versnek,
hogy abból úgysem lesz semmi.
Hogy fáradt vagy és törődött,
s vihar dúlta fel a lelked,
s tűzkatlanban izzik szíved.
Higgyed,
az utolsó pillanatban
valami
megment.
Eljön,
akinek el kell jönnie,
ami nélkül nem történik semmi.

Nézek a sötétbe. A csillagok
ma nem pislákolnak az égen.
A hóvihár,
amely tegnap jött –
hirtelen,
mind leverte a csillagokat s holdat.
Fehér lett az ég,
fehér lett a föld,
mint a fák zegzugos ága.

De a vers valahol mégis él!
hófelhők alatt, hófelhők felett,
zivatarokon túl –

És a vers az enyém,
mely új alakban tündököl
mindennap.

Ha éjjel tehetetlenül vergődöm,
párnámat tépve,
akkor ő reggel megjelen.
Belép a lelkembe
égi fényben, tisztaságban

– – s mint csillag fut felém.

Két karja liliumvirág,
amellyel átfonja nyakam.

1962

DÉLUTÁNI SÉTA HAVAS MEZŐN

Nagy vörös tűz lobban,
kigyújtja a hegyoldalakat,
a fellegeket pirosra festi,
a hóra kék alkonyt havaz.

Haza kellene menni,
még farkas is járhat az estben.
Otthon is sok dolog vár,
sokat kell elvégezni még,
mielőtt az égre
csillagok jönnek fel
apró lámpásaikkal.
Rendet kell csinálni
végre,
kint és bent,
az udvaron és a kertben.
Annyi zagyvaság összegyűlt,
mit nem tud beseperni
az éjjeli hó.

Haza kellene menni,
mielőtt még beáll a sötét.
És éjjel verset is kellene írni,
botladozni kusza sorokban,
nehéz szavakban.
Hullatni piros vért éjfél ágyán.

Az országúton egy távoli autó fénye villan,
két tüzes szemével bemeszeli a mező egy darabját,
amerre megyek.
Fényt visz vagy fényt lop az éjből
és a mérhetetlen csillagokból.

CSAK A VERS ÉL

Egy sor írást,
vagy még azt se,
késő van már,
késő este.
Kint hull a hó,
szél lebegtet.
Szívem remeg.

A szobában
csend van nagyon.
Lehasaltak
az árnyékok.
Eloltottam
a tüzem is,
gáz sem lobog,
alszik Ő is.

Csak a vers él
a szívemben.
Örök lángja
ki nem lobban.
Lehasaltak
a csillagok.
Hunyó parázs
a kályhában.
A Mindenség
tovább forog.

1963

ANYÁM

Mikor elhagytál engemet,
még bölcsőben feküdtem.
Nem láttam eszmélve soha a szemed.
Nem láttam az arcod,
se vékony-szép alakod,

mégis tudom, milyen voltál,
mint búzaszál hajladoztál.

Szememben megmaradt szemednek
megtört fénye.
Fülemben a hangodat megőriztem.
Ujjaim bögyében most is érzem
kicsi melled,
amelyből – mint két finom kancsóból
innom adtál.

És én ittam, ittam,
és mind kiittam,
az egészszet felhajtottam.

És te adtad, adtad,
mindenedet ideadtad.
Neked már úgysem kellett több.
Hívtak a nehéz földrögök.

A FÖLD IS ENGED

A föld is enged, már itt van március.
A jég összetörik, patakok zubognak.
Már hosszú sétákra messzire elmegyek.
Már kifújja arcomat a tavaszi szél.

Már rügyek bomlanak és vadvizek futnak.
Már zeng a táj és harsog a mező.
Az erdőn vad fut végig és a fán madár szól.
Már minden kis dal szívembe talál.

Már forró igéket és ittas szavakat mormolok.
Már kitárom karom a végtelen felé.
Már egy vagyok az újuló világgal.
Már – úgy érzem – soha meg nem halok.

1963

MÁRCIUS VOLT

Tiszta ágak között hullott a tiszta hó.
A vizes felhő leborult az égről.
De a zöldvetéses föld vígan felkacagott
– mert március volt.

Egy kis madár pintyegett, amint szállott.
Szárnya meglebbent a légben.
A kertben csókolóztak a nárciszok
– mert március volt.

Ablakomnak mindkét szárnyát kitártam.
Mosoly fogant az ajkamon.
Szívem minden vágyát kirepítettem.
A domboldalról ibolyás patak folyt
– mert március volt.

Kék március! örömmosolygás!
Ezüst tálban nézte az ég magát.
Tiszta ágak között hullott a tiszta hó.

A hó alatt,
a föld felett
meghajoltak
tulipántok, rózsák.
De kicsi szívük frissen felkacagott
– mert március volt.

1963

HULLOTT AZ ESŐ

Hullott az eső -- májuseső --,
mely mint boldogság jött a földre.
Itták, itták a vizet a vetések
és a szomjas gyökerek.
Itták a lucernák
és a tulipánok, rózsák.
És nyelték, kortyolták
az ujjongó fák.

Most jóllaktak nyakig és csend van.
Elhúzódtak a fellegek.
Üde, békés est terült.
Pattog, szárítkozik a föld.
A házakban meggyújtották a lámpát,
a vacsora szagja száll.
Egy csillag kiült az égre.

Nézd:
mintha fonna, úgy ül ott az a csillag
– a fák tetején.
Mint egy vénasszony, égi-anyóka,
Kezében orsó, lába között guzsaly.
Nézi a földet.
Piperészkednek a fák.

Hullott az eső. Megteltek friss örömmel
rögök, emberek, világ.
A városlakók nem is tudják:
nőnek a búzák,
nyúlnak felfelé ilyenkor szemlátomást,
mint városokban a karcsú paloták...
Az apró füveken finom gyöngyszemek rezegnek.

Hullott az eső, hullott.
És most csend van, béke.
Az árkok és patakok
nem zenélnek.
Lement az ár.

Zöld, tiszta hallgatás van a szívemben,
s teremtő, termékeny moccanás a világban.

A fákról egy-egy könnyet ejtnek a levelek.

1963

BOLYONGOK AZ ŐSZI MEZŐKÖN

Bolyongok az őszi mezőkön,
szívem dobbanását hallgatom.
Egy dallam kísér: örök dallam,
örök ritmusa az örök időknek.
Egy ember kiált a végtelenbe.

Ó, nem múlt el még minden,
és nem is fog elmúlni – érzem.
Hiába jött meg az ősz.
Hull még meleg napsugár a földre.
És érik a szőlő és forrik a must,
és a levegőben
új borok illata érzik.

Hiába jött meg az ősz.
Hiába hullanak a vérpiros levelek.
Az elmúlás csak látszat.

Ím nézd:
az őszi
fénylő azúrban,
a bús avar felett
a hajnalcsillag
felkelő,
szép lángja lobban.

1963

HETVENTŐL – NYOLCVANIG

Ami fáj:
ma százszor jobban fáj,
az eliramlott napok,
az elszállt méhrajok
és a mézízú, puha csók.

Szívem ráng belé,
ha a futó napokra gondolok,
ha sötét estéim számba veszem,
mikor kialudtak a csillagok.

Most álom-növesztő májusok kellene.
Jöjjetek, jöjjetek,
ti nagyok és fénylők!
És nyíljatok, rózsák, liliomok,
amíg még nem késő,
amíg még van idő!

Hetventől – nyolcvanig!
Ó, nagy iram legyen.
(Talán az utolsó?)

És tűz gyúljon ki a hegytetőn,
és szívem meleg vére
fesse a lángot pirosra,
mely a világra lobogjon.

Hetventől – nyolcvanig!
Ó, még egyszer! Még egyszer!
Ébredjen csodaláng
és zúgó, tavaszi ár
– életem alkonyán –,

hogy amit megtagadott
régen a sivár idő,
teljesedjék be most
minden látomás.

1963

IDŐ, NE FUSS!

Gazdag ősz ölel: ontja lombját.
Mennyi arany a napok hamván.
Ének, dal szárnyal!
A hegyoldalakon
most bíborodnak a szőlőtőkék.
A patakokban hűvösek a vizek.

Október mély árnya szívemben.
Fáj a tavasz és a nyár,
ami elmúlt.
Valami rém közeledik felém – érzem.
Kiáltani szeretnék – messzehangzón:
„Ne még! Ne még!”

Új dalok szállottak életembe.
Életem ősze kivirágzott.
Még mind el kell mondanom,
ami ott bent dobog.
Örömet, fájdalmat, boldogságot.

Ó, idő, ne fuss!
Karom még erős, derekam egyenes.
S lelkemben felszakadtak az avult zsilipek.
Most az új élet dús árja zúg.
És biztat, hogy amit tudok,
azt megteremtsem.

1963

Ó, REGGELI BOLDOG ÉBREDÉS

Ó, reggeli boldog ébredés!
Mikor nem kábult a fej,
s az agy olyan tiszta,
mint a forrás vize
hús erdők rejtekén.

Mikor nem fáj semmi,
nem szomorít senki,
(a világ se),
és minden sikerül.
A nap sugarai boldogan hullanak
a földre,
a falevelek úgy remegnek
az ághegyeken,
ahogy kell.
A ceruza jól áll a kezében,
s bonyolult kérdések
könnyen megoldódnak.

Ó, reggeli boldog frissesség!
A szerelmes fecskepár
csivitelve repül
az ablak felett.
A gondolat körülöleli a földet,
a Kedves szemében egész világ
tükröződik.

Honnan ez a mámoros józan-részegség?
Miféle fluidumok jutottak a vérbe,
hogymost egyszerre
minden úgy ragyog-él,
– kívül és belül?...

Ó, reggeli boldog ébredés!

1964

BARACKFA-ÁG

Szuvas kőrengetegben,
a kopott falak közül
az utcára kihajlik
egy virágzó barackfa-ág.

Kacag és mosolyog,
hintázik a szélben.
És mint édes leánykar,
integet –
s puha csókot dob
az arramenőknek.

És énekel a kőfalak között.
És könnyet is szór,
rózsaszínű szirmot
a csupasz aszfaltra.

Az emberek megállnak
és nézik a kihajló
barackfa-ágot,
mely ragyog és fénylik,
él és virágzik
a füstös, kopott
házfalak között.

1964

LÁTOD AMOTT A VÁROST?

Látod amott a Várost? A sok fényt?
A lila teknő a zöld oldalakkal egyszerre
gyulladt fel.

Mennyi gyöngysor, párta, rubint ékszer!
Gyémántokkal kirakott nyakék!
Mennyi ékesség, dússág!

Ide nem kellene jelzők.
A fokozás csak árt. A szuperlatívuszok
semmit se mondanak. Itt csak tömondatokban
lehet beszélni.

Talán Firenze lehet ilyen
– az Arnó völgyében –
a Dávid hegyről nézve.

Nézd:
Mint egy felfordított égbolt
augusztusban,
mikor legmélyebbek a csillagok,
mikor búzaszaggal van tele a mező,
és sejtelmesen suttognak a fák,
mikor a szív is lázasan dobog.

Egy csillagnyáj, mely elindult a földeken,
és megy, megy, eregél...
hajtja a Pásztor
csillagos-nagy bottal a kezében,
tereli a völgyben
– gyapjas juhokat –
és amerre elhaladnak,
csillagport ver fel a lábuk.

Egy roppant-nagy méhkas, mely a földre
kizuhant és az aranyméhek kirajzottak szerte.
És most szállnak, bongnak, zengnek,

utcákon, fahegyeken, házak tetején, kertekben,
mint apró-kis csengők, mint apró-kis
szentjánosbogárkák.

Állj meg itt, utas, ha jössz Felek felől.
Egy pillanatra állj meg és nézz le a völgybe,
mielőtt tovább mennél.

Ez itt a Város, Városod, Kolozsvár!

Gépkocsiddal húzódj az út szélére.
Vagy ha gyalog vagy, ülj a kilométerköre,
s tárd ki szíved a látvány előtt
és nézzed, nézzed!

Ne keresd: mi hol van.
Hol a Szamos, az ős folyó, diákkori emlékeid
regényes tája, mely mint ezüst kígyó elfut
a Fellegvár alatt. A fényködben
útját úgysem látod, inkább csak sejted:
merre kanyarog.

Ne kérdezd: mi az a fénytorony? Égre ugró
szökőkút? Vízesés?... Mi az a kék füzér s zöld
koszorú a menyasszony fején, aki ott ül valahol
a légben talpig selyem ruhában,
és két karja ernyedten egy szék
támláján nyugszik?

Ne keresd: hol van az utca, ahol lakol?
Kicsi házad, hivatalod, üzemed, gyárad?
Hol vannak az iskolák, a fény fókuszai,
a Könyvtár, a megifjodott Egyetem, ahol
Lenint és Marxot tanultad?

És hol van az árnyas kert,
ahonnan egy tavaszi reggelen orgonát
törtél Kedvesednek?

Ott van minden együtt: családi fészek,
toronyépület, színes tömbház, fényhasáb:
új időknek új alkotásai. És a Diákváros

a házsongárdi fák között,
és a Grigorescu-negyed a Donáth-út végén.
Ott van minden együtt –
Szászfenestől Szamosfalváig.

Nézzed, nézzed,
mielőtt falai közé belépnél,
és köszöntséd a Várost, Városod,
mely viruló szépségben
ragyog most feléd!

1964

IDŐ, IDŐ!

1

Idő, Idő, el nem érlek, meg nem foglak, szűk
markomból
kisurransz félve. Fához kötözni szeretnék, mint a
mesében, hogy megállj és ne mozdulj dolgom végeztéig,
életem fonalát ne gömbölyítsd tovább. Vagy lassabban
menj,
csak cammogj, mint a medve a hajnali erdőben, mikor
a faréseken besüt a nap.

Ó, Idő, mi lesz, ha egyszer elfogysz nekem, mint
égen a
hold karéja, és én a föld sarába feketén lehullok? Ha
sápadt lesz az arc és a vér kihűl? Ha elszállsz, mint
a madár és többé nem jössz vissza, soha? Ha nem lesz több
tavasz, nyár, ősz, mely fölém terül? Ha meghal a vers és a
csók az ajkamon? Ó, Idő, Idő! Még vetni és aratni akarok,
sok percet és pillanatot megtölteni zengő énekkel,
versekkel.
Még sok versvirágot akarok szedni a földekről és koszorúba
kötni.

Ó, Idő, Idő, mi vagy? Ki vagy? Megfoghatatlan,
mint az
árnyék. Fájó, mint a szépség vagy a halál. Viaskodom
veled
naponta. Ne menj el, ne távozz még, ne peregjenek el
perceid,
mint a gyöngyszemek – a semmibe. Hanem maradj,
ringass még
sokáig puha öledben, mint ahogy édesanya ringatja
hajnalban fakadt friss rózsavirágát, harmatos gyermekét.

Idő, Idő!

2

Nyugtalan vagyok.

Kopog az írógép. Ujjaim idegesen remegnek végig
a billentyűkön. Írni kell! Feloldani a lelki feszültséget.
Vagy kirohanni a mezőre és onnan meg haza. Mi volna jó?
Mi volna helyes? Futnak a percek, amik nekem olyan
kevesek-drágák. Ha minden percet százszorosan
egymásra raknék, akkor is kevés volna. Mert nekem már
meg kell fognom az idő kantárszárát.
Nem tudom kibeszélni magam. Nagyot szeretnék ordítani.
És miért nem kiabálok, mint akinek ég a háza?!
Segítség!

Olyan csendes minden körültem. Az őszi, novemberi
kertben csendesen ingnak az utolsó virágok. A rózsatövön
bimbók birkóznak, hogy kinyíljanak. Minden nyílni akar
a tél, a fagy, a dér ellenére. Minden sóhajt, kiált, eped
valami után, valamiért.

3

Nagy szomjúság éget, és nincs víz, ami eloltaná.
Olyan vizet nem szűrt még a természet, amely az én
szomjúságom el tudná oltani. Csak az alkotás láza olthatná
el. (Vagy talán a szerelem?) Ó, csodaszép alkotási láz! Ó,
teremtő édes égés! Vajon, aki önként ment – egy
eszméért –
a máglyára, az égési kínokat az is édesnek érezte-e?
Lassan sült a húsa a lábától kezdve felfelé, míg a
szívéig ért a láng. A keble nagy, forró üst volt, –
amelyben
a belsőrészei fortyogtak. (Ó, felelj, Dózsa György –
milyen volt ez az égés?) Érzem ezeket az égési kínokat,
ezeket a belső, édes,
halálos sebeket. Ó, halálos sebek, mégse öljetek meg!
Sokáig süssetek!

4

Kopog az írógép. Kinézek az ablakon. A szomszédban
metszik a szőlőtöveket és kötözik a ház falához
a venyigéket. Egy őszi fa olyan, mint egy halálos
bokréta. Milyen mélyre lehet leszállni az emberi

lélekbe? Mi van ott a mélyen? Mit lehet onnan felhozni?
– kérdem. Kinek van szüksége a mélytengeri dolgokra?

Az

élet csak pár kilométer vastagságban és szélességben
folyik körülöttünk. Körülöttünk?... Inkább bennünk, a
szívünkben. Hiába van a térképen Moszkva, Peking,

Párizs

vagy London, minden az én szívemben van benne. Szív
nélkül minden csak fal, kőtörmelék, utca, aszfalt, cserép,
ami mindenütt van.

Bennem van minden csoda, és én benne vagyok
minden ámulatban.

1964

HÓ JEGES KÉRGE

Hó jeges kérge hiába jössz,
nem győzől le engem.
Lobog az életem,
mint nem lankadó láng,
mit el nem fúj a szél,
és ki nem olt a víz.
Ha álmatlan éjen sírok – mégis:
reggelre könnyem felszárad,
mert tudom, nem halok meg,
míg remeg a szívem,
és tele van énekkel, dallal.

1965

TARTALOM

Előszó helyett
Tünődés
Életkedv nélkül
Csend van
Halál-dalok
Halál
Ki kopog
Lári-fári
Eljön
Ismét eljöttél
Aranyhárfa
Imé, eljövök tehozzád
Őszi harang
Őz-lábad
Kékmázás
És lásd
A vak vágy
Ghinihez 1—4.
Mint liliom
Látjátok-e?
Nincstelének dala
Jövök az Időből
Egyszer?
Nincs megnyugvás
Mindennap
Tovább nincs
Krisztus, Krisztus
Fejemben kavarnak
Az utcán
Reménytelenségek
Undorodom az emberektől
Kétségbeesett szentencia
Fáradtan
A Duna korlátján
Kiáltás
Én
Lilás akarásban
Váci lázongások
De halljátok-e?
Én életem
Az éjjel
Vad szelek
A hold
Kiszaladok
Almafák közt
Örüljetek
Ma sírodra
A nap leszállt
Holdsugárral
Ujjongva
Ó, ti rimbekényszerített
Novemberi esték
Föl, kutyám!
Trilla
A fiatal népek
Őszi estén
Bús éj
Szerelmes párbeszéd Theokritos módra
Szél zúg

*Most felhők tolulnak elébe
Látlak
Együtt
Senna Hoy
Szép virágom
Úzött
Az én Mesterem
Most könnyűség
Ö, jöjj
Virágének
Éj van
Erdély
Altató dal
Szeretlek, szeretlek
Madárhang
Harmincéves domb
Erdő között
Sötétség van
Mi vibrál?
Emberek
Kétségben
Kint ülök
Fekete csoda
Ö, falu, falu
Se erdő, se mező
Be szép is élni
Asszony
Hálaének
Álmodni
Ha hárfa szól
Halvány hold
Elmegyek
Isteni bölcsesség
Párbeszéd a tengerrel
Otthon
Szív-rádió
A szerelem szavai
Nehéz földölelésben
Látom
Mai nap
Áldás — megoldatás 1—2.
Csillagok... virágok
Isten — Kedves 1—2.
Új élet — új kenyér
Kenyer — bor 1—2.
Közel — távol
Utolsó erővel — utolsó derűvel
Virágos rög — küzdő ugar
Csak te maradj
Most két nagy égő szemed
A mi tengerünk
Tudom, ó, tudom
Szavak
Oly derűs
A kicsi barázdát ne feledd
Csak most nyughass
Ah, ah, édes föld
Néma árnyék
Még kopár
Kivirágzól
Orvosság
Áhított szavak
Rendet
Vers nélkül
Sötét éjjel
Ez itt az ősz
Teljes a béke
Vihar után
Az „olyan időszak”*

Én az örök Atyához
Bús álmok
Kár, kár
Tél van
Vak irások
Nyugtalan vérlüktetés
Most újból
Sok tétlen napon
Mélán kongnak
Szívem
Fonódik
Madárfészek
Szürke tél
Egy vagyok
Földettűró
Ha egyszer nem leszek
Az ősz falun
A fa levelét
Az élet kaszál
Egy hangot nem talál
Te lobogsz
Ó, tavasz van
Csak az örök kárhozat
A hó alatt
Könyörgés csillagokért
Ha tudnám
A csöndes élet
Ahol élek, szántok
Kós Károlyhoz
Ez az idő
Itt ismét
Világítani magunkban
Ó, ti hősök
Most indul
Szüreteljen
Ki nem alvó tűz
Én és a fák
Pilisek alól
Levél római barátomhoz
Rím vendége
Nagy temetés
E forró, dús nyárban
Élni és meghalni
Húsvéti barka
Lélek-vetésforgó
Fáradt perc
Ó, föld
Az első madár
Új tájon
Új szavak hajnala
Dalok Tomiból
Megérkeztem
Pusztá közepében
Házam
Nehéz a csend
Hol van
Oly ős e dal
Világ dicsőségére
Fekete éjszakák
Kint hó van
Minden a mélyben
Itt, hol a kenyér
Mily szép
Adj fényt
Ó, világ, emberiség
Már megyek-kelek
Egy madárka
Tavaszi eső
Még vívódom

Sok fényes szó
Jaj, a hegyeket nézd
Láttalak
Mi másnak
Fűtragédia
Rabzene
Őszi falevél
Nap üdvözlése
Van virág
Köszönöm
Óda Nap jövetelehez háború idején
India
Pompéji sors
Ó, világ
Csak ennyi
Most nyugalom
Ez olyan idő
A föld, a föld az én sorsom
A vers mellett
Február
Betegségemben
Búzaföldek között
Libben a cinke
Halkan
Te föld
Pedig tavasz jó
A mezőn
Nézd — az estében
Falevélke
Fényed nem alszik ki
Régi szép szókkal
Nyári emlék
Emberek, falumbeli testvérek
Arany csorog
Az útszélen
A kis gyermek ágyában
Holnap — hátha
Ezt ír
Az a mogyorófa
Tavaszi zene — tavaszi kép
Faültetők
Szólalj, vers
Érik a vetés
Új kenyér sül
Ilyen házat álmodtam
Hogy jogod
Tiltakozás
Márton hava szemerkélt
Látogatás egy kollektív gazdaságban
Él a falu népe
Így lett meg
Sokkal szebb lesz, mint a régi
A kombájn tetején
A földek, a földek
Az ember és a ló
Az öntödében
Csapolás
A májusi határ
Az új ház áll
Mikor ő született
A vas énekét dalolom
Mély nagy gazdag nyárban
Ó, ez a tiszta ragyogás
Kosály
Március fénylő ege
Kosályban
Múlt vasárnap
Reggel
Éjféli eső

*A végtelennel egy vagyok
Messze vagyok
Ősz van már
Vers: fájó szépség
Ha távol vagy
Októberi langy hullám
A vers él
Délutáni séta havas mezőn
Csak a vers él
Anyám
A föld is enged
Március volt
Hullott az eső
Bolyongok az őszi mezőkön
Hetventől—nyolcvanig
Idő, ne fuss
Ó, reggeli boldog ébredés
Barackfa-ág
Látod amott a várost?
Idő, Idő 1—4.
Hó, jeges kérge*